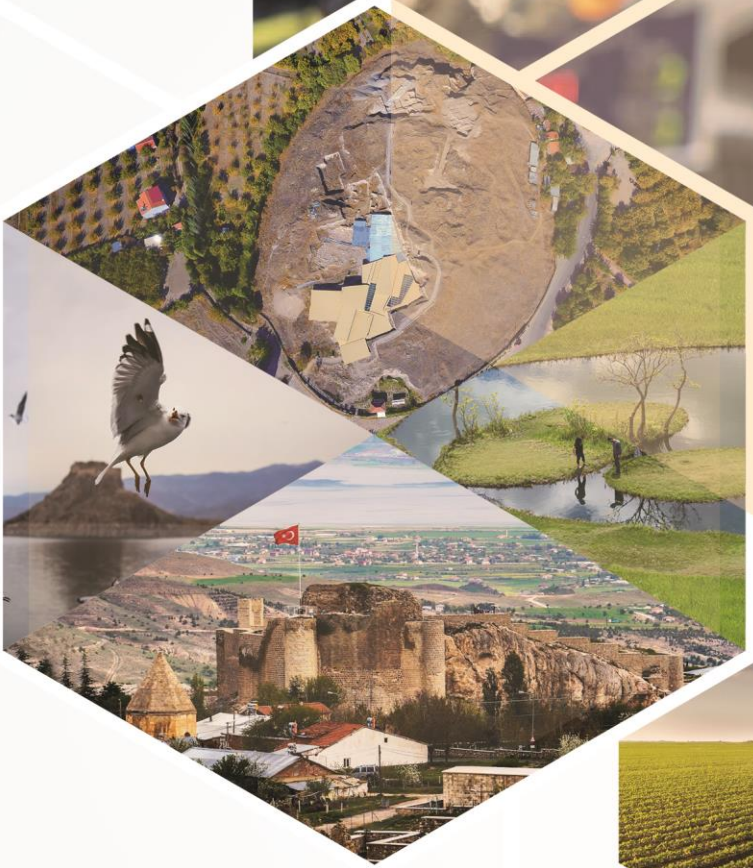

2020 YILI

ÇALIŞMA PROGRAMI VE BÜTÇESİ

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	3
YÖNETİCİ ÖZETİ/SUNUŞ	4
1. GİRİŞ	5
2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR	6
2.1. İMALAT SANAYİNDE KURUMSALLAŞMA VE İHRACATIN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI	6
2.2. YUKARI FIRAT HAVZASI TURİZM DESTİNASYONU GELİŞTİRİLMESİ VE MARKALAŞTIRILMASI SONUÇ ODAKLI PROGRAMI.....	24
2.3. TARIMSAL ÜRETİMDE KATMA DEĞERLİ ÜRETİME GEÇİŞ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI	46
3. KURUMSAL GELİŞİM	58
4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI	62
4.1.YÖRESEL ÜRÜNLERİN TİCARİLEŞTİRİLMESİ VE MARKALAŞMASI	62
4.2. KAYNAK VERİMLİLİĞİ	68
4.3. DEVAM EDEN PROJELER VE FAALİYETLER	71
5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	73
6. EKLER	75
6.1. PROJE LİSTESİ	75
6.2. YURTDIŞI FUARLAR VE ÇALIŞMA ZİYARETLERİ TABLOSU	88
6.3. DÜZENLENECEK ETKİNLİKLER TABLOSU	92
6.4. YAPILACAK ARAŞTIRMALAR, ANALİZLER, STRATEJİLER VE RAPORLAR TABLOSU	100
6.5. KAYNAK VERİMLİLİĞİ FAALİYETLERİ	104

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İG SOP Çıktı Göstergeleri	8
Tablo 2: İG SOP Sonuç Göstergeleri	11
Tablo 3: İG SOP Faaliyet Takvimi	22
Tablo 4: Bingöl Turizm Verileri	26
Tablo 5: Elazığ Turizm Verileri	26
Tablo 6: Malatya Turizm Verileri	26
Tablo 7: Tunceli Turizm Verileri	26
Tablo 8: Türkiye’de Turistlerin Ortalama Kalış Süresi	27
Tablo 9: YFT SOP Çıktı Göstergeleri.....	29
Tablo 10: YFT SOP Sonuç Göstergeleri.....	31
Tablo 11: YFT SOP Faaliyet Takvimi	44
Tablo 12: Süttaş Yatırımı Kapasite Verileri.....	47
Tablo 13: TÜK SOP Çıktı Göstergeleri	49
Tablo 14: TÜK SOP Sonuç Göstergeleri	50
Tablo 15: TÜK SOP Faaliyet Takvimi	56
Tablo 16: Kurumsal Gelişim Çıktı Hedefleri.....	58
Tablo 17: YÜT YKF Sonuç ve Çıktı Göstergeleri.....	66
Tablo 18: KAV YKF Sonuç ve Çıktı Göstergeleri	69

YÖNETİCİ ÖZETİ/SUNUŞ

Fırat Kalkınma Ajansı 2020 yılı Çalışma Programında, Ajansın geçmiş 10 yıllık süreçteki kazanım ve deneyimleri ışığında, öncelik verilecek odak alanlar dahilinde faaliyetler belirlenmiş olup bu kapsamda zaman ve maliyet planlaması yapılarak bütçe oluşturulmuştur.

2020 yılı Çalışma Programının temelini üst ölçekli planlar çerçevesinde belirlenen;

- İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
- Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programı
- Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı

oluşturmaktadır.

Bununla birlikte, Sonuç Odaklı Programlar kapsamında öngörülmeyen ancak Bölgesel kalkınma açısından faydalı görülen,

- Kaynak verimliliği
- Yöresel Ürünlerin Ticarileşmesi ve Markalaşması

ile ilgili “Yerel Kalkınma Fırsatları” başlığı altında faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Ajansın organizasyon yapısı, insan kaynakları, kurumsal iletişim gibi konulara ilişkin faaliyetlerini içeren, Ajansa ve Ajansın paydaşlarla olan ilişkilerine dönük kurumsal gelişime yönelik faaliyetlere de devam edilecektir.

1. GİRİŞ

25 Temmuz 2009 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Fırat Kalkınma Ajansı, Bingöl, Elazığ, Malatya ve Tunceli illerinde 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi doğrultusunda Bölgesel planlama ve koordinasyon, destek programları ve yatırım destek-tanıtım faaliyetlerini sürdürmektedir.

2020 yılı Çalışma Programı, Ajansın Sonuç Odaklı Programları ekseninde oluşturulmuştur. Sonuç Odaklı Programlar, belirli bir sektör, tema veya mekânda kalkınma sonuçları elde etmek amacıyla alt program, tedbir, proje ve faaliyetleri içeren, nitelikli analize dayanan, ilgili kurumlarla iş birliği halinde hazırlanan, ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olan orta vadeli programlardır. Çalışma Programı ile 2014-2023 TRB1 Bölge Planında yer alan öncelik ve tedbirleri hayata geçirmek için Ajans faaliyetleri ve destekleri, çarpan etkisi yaratacak alanlara kanalize edilecek, Bölge için farklı kaynak ve enstrümanların önü açılacaktır. Ajansın insan kaynağı ve koordinasyon gücü ise yerel dinamiklerin harekete geçirilmesi, Bölgedeki kurum ve kuruluşların kurumsal kapasite ve işbirlikleri anlamında kuvvetlendirilmesi, ulusal ve uluslararası kaynakların Bölgede etkin bir şekilde kullanılması ve uygulamaya dönük araştırmalar için kullanılacaktır.

2018 yılı için Mülga Kalkınma Bakanlığı tarafından alınan karar ile Kalkınma Ajanslarının 5449 sayılı Kanunda belirtilen görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için, geçmiş uygulama tecrübeleri de dikkate alınarak, yeni bir vizyonla gerek işlevsel gerekse kurumsal dönüşüm süreci başlatılmıştır. Kalkınma Ajansları yeni dönemde daha proaktif roller üstlenerek Bölgelerinin kalkınmasında lider kurumlar olacaktır. Ajanslar; merkezi ve yerel paydaşlarla birlikte Bölgeleri için kalkınma gündemini oluşturacak, öncelikli hedefleri belirleyecek, ortak program ve faaliyetlerle kalkınma sürecini hızlandıracaktır. Bu çerçevede ilk adım olarak ajanslar üst ölçekli plan ve programlarla uyumlu Sonuç Odaklı Programlar oluşturmuşlardır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. İMALAT SANAYİNDE KURUMSALLAŞMA VE İHRACATIN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

a. Amaç

İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin kurumsal yapısının güçlendirilmesi, stratejik yönetim yetkinliklerinin geliştirilmesi sağlanarak rekabet gücünün artırılması ile Bölge ihracatının artırılması sonuç odaklı programın genel amacı olarak belirlenmiştir.

Programın özel amaçları;

1. Bölgedeki işletmelerin kurumsal yönetim yetkinliği ile tasarım, ar-ge, ürün geliştirme yeteneklerinin artırılması
2. İşletmelerin ihracat yeteneklerinin geliştirilmesi ve Bölgede ihracat yapan firma sayısının artırılması
3. İmalat sanayinde üretim kabiliyetlerini artıracak altyapı hizmetlerinin güçlendirilmesi, olarak belirlenmiştir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

İhracata dayalı bir büyüme vizyonu ortaya koyan 11. Kalkınma Planı kapsamında rekabetçiliği ve verimliliği artırıcı politikalar temelinde ithalata daha az bağımlı bir üretim yapısıyla daha fazla mal ve hizmet satılmasını sağlayacak ihracat odaklı bir dönüşümün gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. 2023 Sanayi Strateji Belgesi'nde de ihracatın önemi belirtilmiş ve ihracatı güçlendirecek faaliyetlerin genel çerçevesi belirlenmiştir. Bununla birlikte Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde de vurgulandığı gibi bütün Bölgelerin dışa açılma ve ihracat yapma kapasitesinin geliştirilmesi sürdürülebilir ulusal ve Bölgesel kalkınma için elzemdir. Nitekim Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'ne göre Bölgesel çekim merkezlerinin gelişmesinde ihracat kapasitesinin artırılmasına ağırlık verilmesi gerekmektedir.

TRB1 Bölgesi 2014 – 2023 Bölge Planı performans göstergelerine baktığımızda; TRB1 Bölgesi ihracatı, TÜİK verilerine göre, 2012 yılında ülke ihracatının % 0,22'sini oluşturmakta olup 2023 hedefleri doğrultusunda bu oranın % 0,50'ye yükseltilmesi öngörülmüştür. Güncel veriler ışığında yapılan değerlendirmede 2018 yılında % 0,27'ye yükselen oran 2019 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla % 0,28'e yükselmiştir. Bu kapsamda 11. Kalkınma Planında revize edilen 2023 yılı ihracat hedefine ulaşılması için tedbirler alınması elzemdir. TRB1 2014 –

2023 Bölge Planı'nın hedeflenen % 0,50'e ulaşılabilmesi için Bölge ihracatının 2 kat artarak 1,13 Milyar Dolar'a ulaşması gerekmektedir. Bu nedenle Bölge planındaki %0,50'lik hedefin % 0,44'a revize edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

2023 Sanayi Stratejisi'ne de uygun bir şekilde, ihracata dayalı Bölgesel kalkınma yaklaşımının bir gereği olarak, Bölge ekonomisinin sadece ham veya az işlenmiş ihraç mallarını değil, katma değeri yüksek malları da ihraç edebilir konuma yükseltilmesi gerekmektedir.

Gerek yapılan saha çalışmaları, gerekse de 2018 yılında gerçekleştirilen "Milli Teknoloji, Güçlü Sanayi Hamlesi Yolunda Sanayimizin Geleceği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri" toplantılarında elde edilen geri bildirimler, kurumsallaşmanın eksikliğinin firmaların kırılganlığını arttırdığını ortaya koymuştur. Dolayısı ile, firmaların kurumsal yapısının güçlendirilmesi ile ulusal ve global rekabet edilebilirlik doğrudan ilişkilendirilebilir.

Malatya ve Elazığ'ın orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünleri üretme potansiyelinin olduğu ve bu konuda Ajansın katalizör olabileceği değerlendirilmektedir. Türkiye ile paralel olarak Bölgedeki firmaların çok büyük bir yüzdesini aile şirketleri oluşturmaktadır. Aile şirketlerinin kurumsallaştırılması, altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve istihdam artırıcı sektörlerin desteklenmesi, özellikle imalat sanayinde katma değer artırılabilmesi için ilgili paydaşların hemfikir olduğu müdahale alanlarıdır.

Bölgede baskın olan gıda ve tarıma dayalı sanayi ile tekstil sektörlerine ilave olarak Malatya ve Elazığ illerinde makine-teçhizat üretimi, metal işleme sanayi ve yapı malzemeleri imalatı sektörleri gelişme eğilimi göstermektedir. Katma değeri artırmaya yönelik bu sektörlerin çeşitlenmesi ve gelişmesi Bölge ekonomisi için son derece elzem görülmektedir.

Bölgede faaliyet gösteren mevcut işletmelerin ihracat kapasitelerinin artırılması kadar, yeni yatırımların Bölgeye çekilmesi, Bölge ihracatının artırılabilmesi için önemlidir. Yatırımların yapılacağı yer sorunu hemen her sektörde ve her ilde mevcut olup, gerek Bölgede yerleşik, gerekse de Bölge dışından yatırım yapmayı düşünen işletmelerin karşısına çıkan temel problemlerden biridir. Organize sanayi Bölgelerinde tahsis edilebilecek parsellerin yetersiz oluşu, küçük sanayi sitelerinin pek çok açıdan işletmelere uygun yer çözümü sunamayışı, işletmelerin bir arada bulunmasının sağlayacağı avantajlardan yeterince faydalanılamaması gibi problemlerin aşılması yatırımları, verimliliği ve karlılığı artıracaktır. Öte yandan Bölgedeki sanayi işletmelerinin genelinde düşük katma değer sorunu bulunmaktadır. Genellikle düşük teknoloji grubunda yer alan ürünler üretilmekte olup ürünler çoğu zaman ileri işlem aşamalara geçilemeden, ham mamul ya da yarı mamul halde satılmaktadır. Malatya'da kayısı ve Elazığ'da mermer ihracatı bu durumun en açık örneğidir. Bölgedeki

firmaların Ar-Ge / Ür-Ge faaliyetleri ve üniversite-sanayi işbirlikleri ile beslenerek katma değeri yüksek ürünler üreten firmalar haline evrilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TRB1 Bölgesinde ihracatın geliştirilmesinin,

- Bölgedeki firmaların satışlarının ve karlılığın artırılması,
- Pazar farklılaşması ile iç pazardaki talep dalgalanmalarından kaynaklanan risklerin azaltılması,
- Ölçek ekonomiyne ulaşılması ve birim maliyetlerin düşürülmesi,
- Ürün yaşam döngüsünün yeni pazarlara girerek uzatılması,
- Verimliliğin ve kalitenin artırılması,
- Küresel pazar trendlerinin takip edilmesi,
- Firma prestijlerinin artırılması

noktasında önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Küresel talebin kalite beklentileriyle uyum, kalite belgeleri, dil sorunu, ihracat finansmanına erişim ihracatın önündeki önemli engeller olarak sıralanabilir. İşletmelerin yeni dış pazarlara açılma ve tanıtım faaliyetlerini yoğunlaştırılması ile sınırlı kalan çabaları, ihracatın artırılması için yeterli olmayacaktır. Bununla birlikte, kurumsallaşmayı sağlayamamış ve yönetim – organizasyon yetkinliğine sahip olamayan firmaların, dış ticaretlerini artıramayacağı ve sürdürülebilir kılayamacağı birçok bilimsel makalede ortaya konulmuştur. Bu çerçevede stratejik yönetim yetkinliklerinin geliştirilmesi, pazarlama karmasının optimize edilmesi ile dijitalleşme, ihracat ve küresel rekabetçilik için kilit roldedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programının hedeflenen sonuç ve çıktıları aşağıda verilmiştir;

Tablo 1: İG SOP Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Değer Zinciri Analizi Raporu Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

Araştırma, Analiz ve Programlama	Sektör Analizi Raporu Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	İhracat Analizi Raporu Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Sanayide Yönetişim Ağı Odak Grup Toplantısı Sayısı	Adet	16	Toplantı Tutanakları
İşbirliği ve Koordinasyon	Güdülenen Ur-Ge Projesi Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Uluslararası Platformlara/Ağlara Tanıtımı Yapılan Firma Sayısı	Adet	8	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Organize Edilen Teknoloji Paneli Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Yapılan Ar-Ge Panel/Çalıştay Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Ar-Ge Çalışanlarına Yönelik Düzenlenen Eğitim Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Ar-Ge/Tasarım Merkezi Başvurusu Yapan Firma Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Yürütülen Ar-Ge Mühendisi/Çalışanı Yetiştirme Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Yetiştirilen Ar-Ge Mühendisi/Çalışanı Sayısı	Kişi	20	Eğitim Katılım Listesi
Kapasite Geliştirme	Yurtiçi ve Yurtdışında Ajans Organizasyonu ile Katılım sağlanan Zirve/Fuar/Saha Ziyareti Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu

Kapasite Geliştirme	Düzenlenen Uzmanlaşma Paneli/Eğitimi Sayısı	Adet	8	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Uzmanlaşma Panellerine/Eğitimlerine Katılan Firma Sayısı	Adet	80	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Uluslararası Öğrencilere Yönelik Düzenlenen Hedef Pazar Eğitimi Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Uluslararası Öğrencilere Yönelik Düzenlenen Hedef Pazar Eğitimine Katılan Öğrenci Sayısı	Adet	40	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Uluslararası Öğrenciler ile Eşleştirme Yapılan Firma Sayısı	Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Pazar Fırsatları Zirvesi Sayısı	Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Pazar Fırsatları Seminerlerine Katılan Firma Sayısı	Adet	150	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Koordine Edilen Fuar Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Destek Farkındalık Etkinliği Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Fizibilite Desteği Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Mali Destek Programı Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu

Ajans Destekleri	Uygulanan Güdümlü Proje Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
nemli Kamu Yatırımları	Takibi Yapılan Proje/Faaliyet Sayısı	Adet	8	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğ er Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	Takibi Yapılan/Uygulanan Proje/Faaliyet Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Diğ er Proje ve Faaliyetler	Takibi Yapılan Proje/Faaliyet Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 2: İG SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	lm Birimi	Hedef	Doğ rulama Kaynağı
1	Bölgenin lke İhracatındaki Payı	Yüzde	0,44	TİM
2	İhracat Yapan Firma Sayısı	Adet	300	TİM/TOBB
3	Altyapısı Geliştirilen Sanayi Parseli Sayısı	Adet	50	Ajans Proje Nihai Raporları, Ajans Faaliyet Raporu

d. Proje ve Faaliyetler

1. Araştırma, Analiz ve Programlama

1.1. Değ er Zinciri Analizi

Bölgenin gerek iç gerekse de dış pazarlarda rekabet fırsatı sunan ürünlere yönelik olarak SOP uygulama süresince Değ er Zinciri Analizleri yapılacaktır. İlgili sektörlerde hammadde temininden satış sonrası hizmete kadar tüm değ er faaliyetlerinin ve faaliyetler arasındaki ilişkilerin ortaya konulması, her bir faaliyet için sorunların analiz edilmesi ve değ er

oluşturmak için gerekli stratejilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda 2020 yılında Bölgeden en fazla ihraç edilen ürün olan kayısının değer zinciri analiz çalışması yapılacaktır.

1.2. Hazır Giyim Sektörü Yatırım ve İstihdam Trend Analizi

Son yıllarda özellikle Malatya ve Elazığ'daki teşvik belgelerinin çoğunluğu hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren firmalar tarafından alınmıştır. Bölgedeki CMP programının uygulamaya geçmesinin etkisi ile son 3 yıldaki istihdam artışının temel lokomotifini hazır giyim sektörüdür. Bölge ekonomisine canlılık, istihdama dinamizm getiren sektörün yatırım ve istihdam trend analizi yapılacaktır. Söz konusu çalışmanın çıktıları, hazır giyim sektöründe yeni yatırımların cezbedilmesi için müdahale alanlarının belirlenmesine katkı sağlayacaktır.

1.3. İhracat Analiz Raporları

Trademap verilerine göre, 2001 yılındaki küresel dış ticaret hacmi 6,2 trilyon dolardan 2018 yılında 19,2 trilyon dolara yükselmiştir. Son dönemdeki korumacı dış ticaret politikalarına rağmen, bu artış trendinin önümüzdeki dönemde de devam etmesi öngörülmektedir. Türkiye'nin 2014-2018 yılı arasındaki ihracat büyüme rakamlarına bakıldığında, oransal olarak en fazla ihracat artışı, Lesotho, Grönland, El Salvador gibi görece yeni pazarlarda gerçekleştirilmiştir. Odak ülke pazarlarının ve ticari fırsatların belirlenmesi maksadıyla il bazlı ihracat analiz raporları hazırlanarak illerin ihracatı artırma noktasında alacağı tedbirler ve uygulayacağı faaliyetler ile ilgili yol haritası oluşturulacaktır.

2. İşbirliği ve Koordinasyon

2.1. Sanayi Yönetişim Ağı

Sanayi ve Ar-Ge alanındaki dönüşüm, süreç gerektiren ve işbirliğinin zorunlu olduğu bir alan olup ilgili alanda çalışan akademisyenler, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, KOSGEB, Teknokent, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, ilgili STK'lar ve iş dünyasının temsilcilerinden oluşan bir yönetim ağı oluşturulması planlanmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı kurumlarının katılım sağladığı “İşbirliği ve Koordinasyon Toplantıları” bu çerçevede genişletilerek etkisi artırılacaktır.

Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliği (KÜSİ) Platformunda yer alan temsilciler ile birlikte Kamu-Üniversite-Sanayi işbirliğini geliştirmek amacıyla düzenli aralıklarla KÜSİ ziyaretlerine devam edilecektir.

2.2. UR-GE Çalışmaları

Aynı sektörde faaliyet gösteren firmaların bir araya getirilerek birlikte hareket etmesi sağlanarak uluslararası arenada rekabet gücünün artırılmasına zemin hazırlanmak istenmektedir. Bu çerçevede firmaların ortak ihtiyaç analizi, öğrenme (eğitim ve danışmanlık) pazarlama (tanıtım, marka, ticaret heyeti, eşleştirme) gibi ihracata yönelik ortak eylem ve faaliyetlerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Programı kapsamında devam eden 208 proje arasında, Bölgeden sadece Malatya TSO'nun "Tekstil ve Tekstil Türev Ürünlerinde Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi ve İhracatın Desteklenmesi Projesi" yer almaktadır. Ticaret Bakanlığı'nın ilgili desteğinden Bölgenin daha fazla fayda sağlayabilmesi için sektör temsilcileri ile ilgili paydaşlar arasındaki koordinasyonun sağlanarak program kapsamında yeni projeler güdülenecektir.

2.3. İhracatçı Firmaların Tanıtılması

Bölgede üretilen ürün ve hizmetlerin hedef dış pazarlarda tanıtımının sağlanması amacıyla öncelikli olarak OSB'lerde yer alan firmaların ürün gamı ve teknik yeterliği hakkında bilgi sağlanması amacıyla Ticaret Bakanlığı'nın akredite ettiği platformlara ve ağlara katılımları teşvik edilecektir.

2.4. Fırat Teknoloji Paneli (FIRATECH)

TRB1 Bölgesinin ekonomisini güçlendirmek ve özellikle mühendislik ve teknoloji alanında yerleşme oranını artırmak, Bölgede bulunan ilgili paydaşları kaynak israfını engelleyecek uygulamalarla donatmak, Bölgenin teknolojik gelişmelere öncülük etmesini ve paylaşma yetkinliğini sağlamak ve toplumun her kesimin dahil edilmesini sağlayacak temaları teknoloji ile bir araya getirebilmek amacıyla Fırat Teknoloji Paneli (FIRATECH) düzenlenmesi planlanmaktadır. İki gün sürecek panelde; Kamu-STK-Özel Sektör ve Üniversite temsilcilerinin kendi alanlarında teknoloji ile ilgili güncel uygulamalarını paylaşması, kaynak verimliliği, teknoloji alanında başarı hikayeleri ve proje önerileri vb. ana başlıklarının profesyoneller tarafından işlenmesi amaçlanmaktadır.

3. Kapasite Geliştirme

3.1. Ar-ge Merkezlerine Yönelik Faaliyetler

Ar-ge ve Yenilik Performansı ile ilgili olarak 2019 yılında yayımlanan bir çalışmaya¹ göre TRB1 Bölgesi 26 Kalkınma Ajansı arasında 16. sırada yer almaktadır. İl olarak ise 81 il arasında Elazığ 22, Malatya 25, Bingöl 73 ve Tunceli 74. sırada yer almaktadır. Bu veriler ışığında Bölge illerinden Elazığ ve Malatya'nın diğer Bölge illerine göre daha iyi Ar-Ge ve yenilik performansı sergilediği değerlendirilebilir.

2018 yılına kadar sadece 1 adet Ar-Ge Merkezinin olduğu TRB1 illerinde gerek 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun güncellenmesi, gerekse yürütülen işbirliği çalışmalarıyla Bölgedeki Ar-Ge Merkezi sayısı 6'ya çıkmıştır. Bunlardan 4'ü Malatya, 2'si ise Elazığ'da faaliyet göstermektedir.

Yapılan saha araştırmaları ve Ajans koordinasyonunda düzenlenen eğitimler çerçevesinde önümüzdeki süreçte,

- Ar-ge merkezlerinin sayısının ve niteliğinin artırılmasına yönelik panel/çalıştay, Ar-Ge çalışanlarına yönelik eğitim, yurtiçi ve yurtdışında zirve/fuar/saha ziyareti organizasyonları
- Ar-Ge personeli yetiştirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

3.2. Kurumsallaşma ve Dış Ticarete Uzmanlaşma Eğitimleri ve Panelleri

Ajans koordinasyonunda ilgili paydaşlar ile işbirliği halinde firmaların rekabet gücünü artırmak maksadıyla alanında uzman kişilerin katılımıyla paneller düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Dış ticarete uzmanlaşma kapsamında nitelikli ihracat personeli yetiştirme, ihracat mevzuatı ve gümrükleme, ihracat finansmanına erişim, pazar araştırmaları, ihracata ilişkin devlet yardımları, e-dış ticaret, ihracat sigortası ve diğer konularda eğitimler ve paneller düzenlenecektir. Kurumsallaşma kapsamında aile şirketlerinde kurumsallaşma, şirket anayasası, toplam kalite yönetimi, yalın üretim, liderlik, zaman yönetimi gibi başlıklarda eğitimler verilecektir.

3.3. Uluslararası Öğrenci Potansiyelinin İhracata Yönelik Değerlendirilmesi

YÖK verilerine göre Malatya, Elazığ ve Bingöl illerindeki üniversitelerde yaklaşık iki bin yedi yüz yabancı uyruklu öğrenci eğitim görmektedir. Daha önce firmalara yönelik

¹ Türkiye'de Bölgeler ve İller Düzeyinde Ar-ge ve Yenilik Performansının Gri İlişkisel Analiz Yöntemi ile Ölçülmesi <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/680142>, Erişim tarihi: 08.10.2019

gerçekleştirilen dış ticaret çalışmaları anketinde firmaların ihracat yaparken ihtiyaç duydukları yabancı diller sorulmuş ve anket sonucunda özellikle Arapça, Rusça ve İngilizce dillerinin Bölgede yeterince bilinmediğine bağlı olarak firmaların dış pazara açılmakta sıkıntıları yaşadıkları tespit edilmiştir.

Türkçe dahil olmak üzere en az iki dil bilen yabancı uyruklu öğrenciler arasından üniversite ile işbirliği içerisinde hedef dış pazarlar dikkate alınarak belirlenecek öğrencilere Ajans desteği ile temel düzeyde dış ticaret eğitimi ve danışmanlık hizmeti verilecektir. Ajans ve TSO işbirliği ile firmalara duyuru yapılarak firmaların ihtiyaçları doğrultusunda bu öğrencilerle firma eşleştirmeleri sağlanacaktır. Bu kapsamda firmaların dış pazara açılım ve ihracat süreçlerine katkı sunulması amaçlanmaktadır.

3.4. Pazar Fırsatları Zirveleri

Bölge erişiminin etkin olduğu ve potansiyel arz eden dış pazarlara yönelik ticaret ateşeleri ile ticaret müşavirlerinin deneyimlerinden faydalanma ve fırsatların değerlendirilmesine zemin hazırlama maksadıyla Pazar Fırsatları zirveleri düzenlenecektir.

4. Tanıtım ve Yatırım Destek

4.1. Yatırım Ortamı Tanıtımı ve Lobi Faaliyetleri

OSB'lerin 6.Bölge statüsünde değerlendirilmesine bağlı olarak avantajlı hale gelen Bölge illerindeki imkân ve fırsatlar yatırımcılara tanıtılarak, ihracat potansiyeli olan yatırımcıların Bölgeye yatırım yapmalarını sağlamak üzere bir dizi tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi planlanmaktadır. Bu yatırım tanıtım faaliyetleri aşağıda sıralanmıştır;

- Ajans koordinasyonunda ilgili paydaşlarla birlikte organize edilecek geniş katılımlı yatırım zirvesi,
- Yurtiçinde büyükşehirlerde bulunan Bölge ile ilgili dernekler ile oda, borsa, ihracatçı birliği vb. bünyesinde yapılacak tanıtım faaliyetleri,
- Geçmiş yıllarda tespiti yapılan yatırıma uygun kamu arazilerinin yerli ve yabancı yatırımcılara tanıtımına yönelik faaliyetler,
- Görece az gelişmiş iş ve sanayi altyapılarında etkinliği sağlamak üzere yatırım destek ve işletme mentörlük faaliyetleri,
- Sektör temsilcilerin kendi imkânları ile katılım sağlayacağı Ajansın stant ve koordinasyon desteği vereceği sektörel fuarlar,

- Yurtdışı alım heyetlerinin Bölge illerine yapacağı ziyaretlerin koordinasyon faaliyetleri,
- Bölge firmalardan oluşan heyetlerin gerçekleştireceği dış pazar ziyaretlerinin koordinasyon faaliyetleri

4.2. Devlet Destekleri Bilgilendirme Faaliyetleri

Aralarında Kalkınma Ajansları, KOSGEB, TKDK, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜBİTAK, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının olduğu birçok kurum ve kuruluşun farklı temalarda destek programları bulunmaktadır. Yapılan istişarelerde ve saha ziyaretlerinde, destek programlarından firmaların yeterince haberdar olmadığı, farkındalık eksikliğinden dolayı teşvik ve desteklerden azami ölçüde yararlanamadıkları tespit edilmiştir.

Firmaların rekabetçiliğinin ve ihracat kabiliyetlerinin artırılması amacıyla, KOSGEB, TÜBİTAK, TKDK, AB gibi kurumların sağlamakta olduğu desteklerin tanıtımı ve bu desteklerden Bölge işletmelerinin azami düzeyde istifade edebilmesi için dönemsel olarak bilgilendirme programları yürütülecektir. Bu kapsamda, paydaş veri tabanı güncel tutularak destek ve teşviklere ilişkin güncellemeler, sosyal medya, web sitesi, e-posta ve telefon yoluyla firmalara iletilmesinin yanı sıra dönemsel olarak ilgili kurumlardan uzman davet edilerek destek bilgilendirme toplantıları organize edilecektir.

5. Ajans Destekleri

5.1. Fizibilite Desteği

Bölgede öne çıkan ve potansiyel barındıran bazı sektörlerde yapılacak olan fizibilite çalışmalarının desteklenmesi planlanmaktadır. Ayrıca Bölgede yatırım ortamını iyileştirmeye, yatırıma uygun arazilerin ekonomiye kazandırılmasına vb. yönelik araştırma çalışmalarının da fizibilite desteği kapsamında desteklenmesi öngörülmektedir. Gıda ve tarıma dayalı sanayi, tekstil-konfeksiyon, makine-teçhizat üretimi, ana metal sanayi ve yapı malzemeleri imalatı sektörlerinin alt sektörlerinde, yatırımcılara yol gösterecek ön fizibilite çalışmaları vb. bu kapsamda değerlendirilecektir.

5.2. Teknik Destek Programı

Teknik Destek Programı aracılığı ile eğitim ve danışmanlık verilerek kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, İŞGEM, Teknokent, özel sektörü temsil eden meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

5.3. Mali Destek Programı

5.3.1. Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı

Yenilikçi üretim kapasitesini artırmaya yönelik ortak kullanım amaçlı fiziki altyapı ve üstyapıların oluşturulması ve/veya geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

5.3.2. Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı

Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nde yapılacak gerekli düzenlemelere bağlı olarak yönetim danışmanlığı konusunda yıl boyu sürecek mali destek programı yürütülmesi planlanmaktadır.

Bölgesel ihtiyaçlarla bağlantılı olarak başta işletmeler olmak üzere kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler gibi yerel aktörlerin yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine, pratik sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, organizasyonların performansını artırmaya, diğer organizasyonların deneyimlerinden ders almalarına ve yeni iş fırsatları kollamalarına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı alanlarında program tasarlanacaktır.

2020 yılında programlanması öngörülen Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı kapsamında aşağıda yer alan temaların öncelikli olarak desteklenmesi planlanmaktadır.

- **Dış Ticaret Danışmanlığı:** TRB1 Bölgesinde imalat sanayinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin ulusal ve uluslararası ölçekte rekabet gücünü ve ihracat oranlarını artırmak ve karşılaşılan sorunları azaltabilmek için dış ticaret konusunda eğitim ve yerinde danışmanlık hizmeti desteklenecektir. Özellikle önceden ihracat yapan ve birtakım sebeplerden ötürü ihracat yapmayı bırakan firmaların hedef alınacak olup bu firmaların ihracatta sürekliliği yakalaması ve bu noktada karşılaşılan zorlukları önleme konularına ağırlık verilecektir.
- **Kaynak verimliliği Danışmanlığı:** Üretirken ve tüketirken verimlilik anlayışı ile desteklenecek danışmanlık kapsamında, üretim kısıtları ile enerji sarfiyatlarının tespiti, su yönetimi, sürekli iyileştirmelerin sağlanması, işletmelerin proses haritalarının çıkarılması sağlanarak verimlilik artışı ve yalınlaşma konularında eylem planları belirlenecektir.
- **Ar-Ge ve Yenilikçilik Danışmanlığı:** Ar-Ge ve yenilikçilik danışmanlık önceliği kapsamında, hali hazırda Ar-Ge merkezi ya da birimi olan firmalara Ar-Ge projesi hazırlama, Ar-Ge süreçlerinin yönetimi, Ar-Ge harcamalarının muhasebeleştirilmesi vb. alanlarda danışmanlık desteği verilecektir.

5.4. Güdümlü Proje Desteği

5.4.1. Bingöl Tekstil Vadisi Güdümlü Projesi

Haziran 2012’de yürürlüğe giren teşvik sistemi ile iller 6 blęeye ayrılmış olup, Bingöl, bu kapsamda en avantajlı blęe olan 6. Blęede yer almaktadır. Destek kapsamında bulunan sigorta primi işveren hissesi desteği, sigorta primi desteği ve gelir stopajı desteği unsurlarının 10 yıl (OSB içi yatırımlarda sigorta primi işveren hissesi desteği 12 yıl) boyunca ödememesi emek yoğun sektörlerde yatırımcıların iştahını kabartmaktadır.

Tekstil-konfeksiyon sektöründe Bingöl’de yapılan yatırım sayısının artmasının yanı sıra 2018 yılı Kasım ayı itibariyle 600 civarında olan sektördeki istihdam sayısı 2019 Aralık ayında 1600’ aşmıştır. Genç ve dinamik bir nüfusa sahip Bingöl’e çekilecek sektördeki yatırımların devamını sağlayabilmek adına hazır tekstil binalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu proje Bingöl’n rekabet edebilirliğini arttıracayı gibi ilin işsizlik oranlarına da olumlu yansıyacaktır. Bu kapsamda düşünülen Bingöl Tekstil Vadisi Projesi ile Bingöl Organize Sanayi Blęesinde 20.000 m2 bir alan içerisinde ilk etapta 3 adet 2.000 m2 kapalı alana sahip işliklerin kurularak faaliyete geçilmesi amaçlanmıştır.

Bingöl’de daha çok Zara, Mango, H&M ve LCW gibi önemli sektör firmalarına fason imalat yapılmakta olup görünümü ve fiziksel altyapısı uygun olmayan ortamlarda üretim yapılıyor olması marka imajlarına zarar verdiğinden böyle ortamlarda fason üretim yaptırmamaktalar. Hatta kurumsal firmaların çoğu fason üretim yaptırdığı firmaların yer aldığı blęelerde atıksu arıtma tesisi, atıkların geri dönüşümü gibi çevresel hassasiyetlere kadar birçok kritere göre fason üretici belirlemektedir. Faaliyete geçirilecek Bingöl Tekstil Vadisi ile beraber hazır altyapısı, arıtma sistemi, ortak sosyal alanlar ile çalışanların motivasyonlarının sağlandığı modern işliklerin yer aldığı bir blęe oluşturulacaktır. Burada faaliyete geçecek işletmeler sayesinde Bingöl’n sektördeki üretim altyapısı gelişecek ve önemli bir istihdam sağlanacaktır.

5.4.2. Malatya 2. OSB İşGEM Mesleki Eğitim Merkezi İle Büyüyor

Proje ile %100 doluluk oranına ulaşmış olan İşGEM’in 200-600 metrekarelik alana sahip 16 yeni işlik ile kapalı alan kapasitesinin 2,5 katına çıkarılması, ayrıca güncel teknoloji makine teçhizatlarla donatılmış atölyeleri ile meslek sahibi olmayan veya yeni teknoloji eğitimlerini almak isteyen; lise, meslek lisesi, meslek yüksekokulu ve niversite mezunlarına hizmet verecek bir Mesleki Eğitim Merkezi’nin İşGEM bünyesinde kurulması amaçlanmaktadır. Malatya Ticaret ve Sanayi Odası’nın başvuru sahibi, Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve

Malatya 2. OSB İŞGEM San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin ise proje ortağı olarak projeyi yürütmesi planlanmaktadır.

5.4.3. Bingöl OSB Altyapısının Güçlendirilmesi

Proje ile OSB'de doğalgaz altyapısı olmaması nedeniyle burada yatırım yapmaktan vazgeçerek Bingöl OSB dışında veya çevre illerdeki OSB'lerde yatırım yeri arayışına yönelen yatırımcılar açısından Bingöl OSB'nin cazibesinin artırılması amacıyla doğalgaz altyapısının oluşturulması hedeflenmektedir. Bingöl Organize Sanayi Bölgesi'nin ihtiyaç duyduğu doğalgaz bağlantısı için (OSB sınırları içerisinde yer alan hatlar ve dağıtım merkezi) gerekli altyapının oluşturularak işletmeye alınması çalışmaları başlatılacaktır. Bingöl OSB Müteşebbis Teşekkül Kurulu Başkanlığı'nın proje başvuru sahibi ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bingöl İl Müdürlüğü'nün proje ortağı olarak projeyi yürütmesi planlanmaktadır.

5.4.4. Fırat Damla Girişimcilik Merkezi

Ar-Ge ve katma değeri yüksek ürün odaklı üretim faaliyetlerini teşvik edecek proje kapsamında yeni iş fikirlerinin belirlenmesi, iş modellerinin kurgulanması, girişimcilerin eğitilmesi ve yönlendirilmesine destek sağlayacak bir ön kuluçka ve girişimcilik merkezinin Elazığ'da Fırat Üniversitesi işbirliği ile kurulması öngörülmektedir. Bu kapsamda, üniversite öğrencileri ve akademisyenler başta olmak üzere Bölgedeki potansiyeli destekleyecek mekanizmaların ve altyapıların oluşturulmasıyla Bölgede girişimcilik kültürünün ve girişimcilik ekosisteminin gelişmesine büyük katkılar sunacak olan bu merkezin hayata geçirilmesi ile girişimci sayısının artması, katma değeri yüksek ürünler üreten yeni şirketlerin kurulması ve üniversite-sanayi işbirliğinin artması amaçlanmaktadır.

6. Önemli Kamu Yatırımları

Bölgede sanayi ve girişimcilik altyapısının geliştirilmesi kapsamında aşağıdaki ve buna benzer projelerin takibi yapılacaktır.

6.1.Elazığ 2.Organize Sanayi Bölgesi

Kurulum sürecinde olan Elazığ 2.OSB'nin kurumsallaşma sürecinde gerekli danışmanlık hizmeti Ajans tarafından sunulacak olup OSB'nin etkinleşmesi için OSB yönetimi ile işbirliği içerisinde çalışılacaktır.

6.2.Malatya 1.Organize Sanayi Bölgesi'nin Genişletilmesi

Malatya 1.OSB'nin genişleme süreci OSB yönetimi ile koordineli bir şekilde takip edilecek olup alan tahsisi konusunda Ajansın ön değerlendirme faaliyetleri devam edecektir.

6.3.Elazığ 1. Organize Sanayi Bölgesi'nin Genişletilmesi

Elazığ 1.OSB'nin genişleme süreci OSB yönetimi ile koordineli bir şekilde takip edilecek olup alan tahsisi konusunda Ajansın Malatya 1.OSB ve Elazığ 2.OSB'de yaygınlaştırdığı değerlendirme sistemi ile ilgili öneride bulunulacaktır.

6.4. Baskil Plastik İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

Ajansın takibinde ilerleyen süreç yatırım aşamasında olup önümüzdeki iki yıl içerisinde tamamlanması öngörülmektedir. Baskil Belediyesi başta olmak üzere ilgili paydaşlar ile işbirliği ve koordinasyon sürdürülecektir.

6.5.Bingöl Organize Sanayi Bölgesi

Bingöl OSB'nin genişletilme süreci kapsamında ilgili paydaşlarla birlikte çalışmalar tamamlanarak yatırım programına alınmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir. Elektrik, su, kanalizasyon gibi altyapıları eskidiği için önemli sorunlar yaşanan Bingöl OSB'de bu altyapıların yenilenmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı kredilerine başvurulacak olup, başvuru için ihtiyaç duyulan projeler, maliyet çalışmaları ve fizibilite raporu hazırlanacaktır.

6.6. Bingöl 3. Kısım Sanayi Sitesi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yatırım programına alınan ve Türkiye'nin en büyük sanayi sitelerinden biri olacak 501 adet işyerine sahip Bingöl 3. Kısım Sanayi Sitesi'nin yatırım süreci yakından takip edilerek zamanında bitmesi için paydaş kurumlarla birlikte çalışma yürütülecektir.

6.7. Darende Organize Sanayi Bölgesi

Bölgenin en batısında yer alan Darende OSB, coğrafi konumu açısından avantajlı bir konumda yer almakla birlikte yanıtım ve altyapı yetersizlikleri nedeniyle kapasitesini yeterince kullanamamaktadır. İşbirliği ve Koordinasyon toplantılarında alınan karar neticesinde Darende OSB'ye diğer OSB'lerin de işbirliği ile destek verilecek ve yatırımcılar yönlendirilecektir.

6.8. Hacettepe Teknokent Bingöl Kuluçka Merkezi

2019 yılı sonunda Ajans koordinasyonunda çalışmalarına başlanan, en eski ve kurumsal Teknokentlerinden olan Hacettepe Teknokent'e bağlı olarak kurulması planlanan Bingöl Kuluçka Merkezi'nin kuruluş süreçleriyle ilgili koordinasyon ve destek çalışmaları yürütülecektir.

7. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

7.1. Kuru Kayısı Lisanslı Depo Projesi

İhale aşamaları süren projede insan kaynağı desteği sağlayan Ajans sürecin etkin ilerlemesi kapsamında çalışmalarını sürdürecektir.

7.2. Bingöl İşGEM

Ajansın proje aşamasında nihai faydalanıcı olduğu Bingöl İşGEM, 2018 yılında faaliyete geçmiş ve kısa bir sürede doluluk oranı üst seviyelere ulaşmıştır. Ajansın diğer paydaşlar ile birlikte işbirliği ve koordinasyon içerisinde çalışması ile Bingöl İşGEM etkin bir şekilde yürütölerek ilin girişimcilik ve üretim alanlarına katkı sağlanacaktır.

7.3. TRB1 Bölgesindeki Dezavantajlı Kişilerin İşgücü Piyasasına Sürdürülebilir Entegrasyonu

Ajans tarafından uygulanacak olan operasyon kapsamında, TRB1 Bölgesi'nde yoksul veya yoksulluk riski bulunan kadın ve gençlerin hedef alındığı dezavantajlı kişilerin işgücü piyasasına katılımının artırılması hedeflenmektedir. Toplam öngörölün bütçesi 4 milyon avro olan Operasyon teklifinin kesin bütçesi Aile, alışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile imzalanacak sözleşme sonrası netleşecektir.

8. Diğer Proje ve Faaliyetler

8.1. Elazığ OSB Tekstil-Endüstri Park Projesi

2019 yılı CMDP kapsamında, Elazığ OSB Tekstil-Endüstri Park projesinin tüm altyapı hizmetleri 10 milyon TL'si CMDP katkısı olmak kaydıyla toplam 12.250 milyon TL bütçe ile yapılacaktır. Projenin uygulama yeri Elazığ OSB'nin 5.Kısım 2. Etap genişleme alanıdır. Söz konusu alanın altyapı çalışmaları tamamlandıktan sonra, Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği'ne üye firmaların ve diğer tekstil firmalarının bu alanda yatırım yapmaları için yatırım ve tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı 6 aylık dönemler çerçevesinde 3 senelik olarak planlanmış olup önümüzdeki süreçle ilgili faaliyet takvimi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3: İG SOP Faaliyet Takvimi

Bileşen Adı	Başlangıç Dönemi	Bitiş Dönemi
Değer Zinciri Analizi	2020/1	2020/2
Hazır Giyim Sektörü Yatırım ve İstihdam Trend Analizi	2020/2	2020/2
İhracat Analiz Raporları	2020/1	2020/2
Sanayi Yönetişim Ağı	2020/1	2020/2
UR-GE Çalışmaları	2020/1	2020/2
İhracatçı Firmaların Tanıtılması	2020/1	2020/2
Fırat Teknoloji Paneli	2020/2	2020/2
Ar-Ge Merkezlerine Yönelik Faaliyetler	2020/1	2020/2
Kurumsallaşma ve Dış Ticarete Uzmanlaşma Eğitimleri ve Panelleri	2020/1	2020/2
Uluslararası Öğrenci Potansiyelinin İhracata Yönelik Değerlendirilmesi	2020/1	2020/2
Pazar Fırsatları Zirveleri	2020/1	2020/2
Yatırım Ortamı Tanıtımı ve Lobi Faaliyetleri	2020/1	2020/2
Devlet Destekleri Bilgilendirme Faaliyetleri	2020/1	2020/2
Fizibilite Desteği Programı	2020/1	2020/2
Teknik Destek Programı	2020/1	2020/2
Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı	2020/2	2020/2
Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı	2020/1	2020/2
Güdümlü Proje Destekleri	2020/1	2020/2
Önemli Kamu Yatırımları	2020/1	2020/2
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	2020/1	2020/2
Diğer Proje ve Faaliyetler	2020/1	2020/2

f. İzleme ve Değerlendirme

İlgili SOP sorumluları tarafından haftalık faaliyet raporlarında SOP'un gidişatı ile ilgili durum bilgisi verilecektir. SOP'ların ilerleme durumu ve faaliyet planlaması ile ilgili 3'er aylık dönemlerde Genel Sekreter başkanlığında koordinasyon toplantıları düzenlenecektir. Genel Sekreter tarafından görevlendirilen SOP sorumluları faaliyet takvimini takip edecek, ilgili paydaşlarla koordinasyonu sağlayacak ve gerekli tedbirleri uygulamaya alacaktır.

2.2. YUKARI FIRAT HAVZASI TURİZM DESTİNASYONU GELİŞTİRİLMESİ VE MARKALAŞTIRILMASI SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

a. Amaç

Bölgede turizmin geliştirilerek turist ve geceleme sayılarının ve turizmden elde edilen gelirin artırılması sonuç odaklı programın genel amacı olarak belirlenmiştir.

Programın özel amaçları;

1. Yukarı Fırat Havzası destinasyonlarının oluşturulması, markalaştırılması ve tanıtılması
2. Turizm değerlerinin altyapı eksikliklerinin giderilmesi,
3. Bölgeye Düzenlenen Düzenli Tur Sayısının Artırılması

olarak belirlenmiştir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Turizm Bölgesel kalkınmada en önemli araçlardan biridir. Bu nedenle turizm potansiyeli bulunan Bölgeler turizm faaliyetlerine ağırlık vererek Bölgelerindeki refah düzeyini yükseltmeyi amaçlamaktadır. Turizm sektörü ekonomik gelişmeyi sağlayabilecek birçok ekonomik faaliyetle doğrudan ve dolaylı bağlantılı olmakla birlikte birbirinden farklı çok sayıda üretim biriminin bir araya gelebildiği ender sektörlerden biri olma özelliğine de sahiptir. Birçok farklı sektörü ve farklı özellikteki üretim birimlerini yan yana getirmesi ile ulusal, Bölgesel ve yerel ölçekte iş hacmini arttırırken yeni pazarların gelişmesine de katkı sağlamaktadır.

10. ve 11. Kalkınma Planlarında belirtildiği üzere turizm sektörü ülkenin önemli gelir kaynakları arasında yer almaktadır. Bu nedenle Bölgedeki turizmin daha iyi duruma getirilmesi adına beşeri ve fiziki altyapısal, sistemsel ve yönetsel olarak geliştirilmesinin önemi Kalkınma Planlarında vurgulanmıştır. Dünyada sürekli değişen ve gelişen boş zaman geçirme eğilimleri de turizmin farklı noktalara taşınmasına ve çeşitlendirilmesine duyulan ihtiyacın ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

TRB1 2014-2023 Bölge Planı'nda Bölgenin kalkınmasına yönelik belirlenen iki gelişme ekseninden biri “Sürdürülebilir Ekonomi” eksenidir ve bu eksen altında “Alternatif Turizm Türlerinin Geliştirilmesi” ana başlığı belirlenen hedeflerden biri olarak vurgulanmıştır. Bölge planında Bölgenin var olan turizm potansiyelinin az bir bölümünün ülke çapında tanındığı, Bölgenin UNESCO Dünya Miras Listesi'ndeki iki kültür varlığına komşu olmasına rağmen bir turizm Bölgesi olarak anılmayışı ve turizm gelirlerinin yetersiz oluşu gerek sektör

temsilcileriyle yapılan görüşmelerde, gerekse istatistiki veri ve saha çalışmalarında gözlemlendiği belirtilmektedir. Bölge Planında yer alan “Alternatif Turizm Türlerinin Geliştirilmesi” önceliği içerisinde alt tedbirler olarak yer verilen başlıklar;

- Turistik tesis sayısının ve hizmet kalitesinin artırılması
- Turizm değerlerinin tanıtılması ve pazarlanması
- Turizm değerlerine erişilebilirliğin iyileştirilmesi

şeklindedir.

Ajans tarafından hazırlanan “TRB1 Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Stratejisi ve Eylem Planı”na göre Bölgede tarih, kültür, doğa, sağlık, termal, inanç ve kış turizmi türlerinin geliştirilebilir olduğu tespit edilmiştir. Bu türlerin yanı sıra özellikle son yıllarda yapılan özel sektör yatırımları ile Elazığ’daki eno turizm potansiyelinin de gelişime açık olduğu görülmüştür.

Doğu Anadolu Bölgesi’nde Erzurum-Kars Bölümü, Yukarı Fırat Bölümü, Yukarı Murat-Van Bölümü, Hakkâri Bölümü olmak üzere dört bölüm vardır. 1941 yılında gerçekleştirilen 1. Coğrafya Kongresinde Türkiye’deki 21 coğrafi bölümden biri olarak tanımlanan Yukarı Fırat Bölümü Tunceli, Erzincan, Elazığ, Malatya ve Bingöl sınırları içerisinde geniş çöküntü ovalarına sahiptir. Tarih öncesi çağlardan beri insanoğluna yurt olmuş, medeniyetlere kaynaklık eden önemli noktalardan birisi olan Fırat Havzası’nda yer alan değerlerin tanıtılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda havzadaki ortak değerlere yönelik sahiplik duygusunun pekiştirilmesine yönelik farkındalığın artırılması ve havza boyutunda bütüncül planlama yapılması gerekmektedir. Yukarı Fırat Bölgesi önemli bir turizm potansiyeli taşıyan fakat bu potansiyeli yeterli şekilde kullanamayan ve tanıtamayan bir Bölgedir. Ancak Bölgede turizm son yıllarda giderek önem kazanmaktadır ve bu durum istatistiki verilerden de görülmektedir. 2014 yılından 2018 yılına gelindiğinde Bölgede geceleme sayısı %51 artış göstermesine rağmen ortalama geceleme sayısı Türkiye ortalamasının altındadır. Türkiye’de ortalama geceleme 2018 yılında 2,87 gün iken TRB1’de bu rakam 1,43 gündür. Turizm altyapısı açısından TRB1 Bölgesi illerinin rekabet durumuna baktığımızda; 81 il arasında tesis, oda ve yatak sayılarında Türkiye ortalamasının çok altında ve Türkiye genelinde çok az bir paya sahip oldukları görülmektedir.

TRB1 Bölgesi illerinin turizm işletme belgeli ve belediye belgeli tesislerinde konaklayan turist sayıları ve geceleme sayıları oldukça düşük olmakla birlikte Bölgedeki turizm potansiyelinin geliştirilmesi ile birlikte bu değerlerin artacağı düşünülmektedir.

Bölge illerinin son beş yıla ait konaklayan turist ve geceleme sayılarına ait veriler aşağıdaki gibidir;

Tablo 4: Bingöl Turizm Verileri

BİNGÖL	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	21.524	14.853	36.377	21.541	18.100	39.641	1,00	1,20
2015	19.402	22.550	41.952	19.602	31.247	50.849	1,01	1,38
2016	19.207	36.749	55.956	19.469	44.197	63.666	1,01	1,20
2017	32.730	37.161	69.891	35.603	46.713	82.316	1,09	1,26
2018	35.576	31.518	67.094	46.389	41.250	87.639	1,30	1,31

Tablo 5: Elazığ Turizm Verileri

ELAZIĞ	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	102.988	76.079	179.067	122.712	107.420	230.132	1,19	1,41
2015	103.981	76.316	180.297	124.400	112.420	236.820	1,19	1,47
2016	110.015	98.289	208.304	122.061	139.295	261.356	1,11	1,42
2017	69.044	142.430	211.474	128.900	222.461	351.361	1,87	1,56
2018	54.944	167.608	222.552	111.574	266.460	378.034	2,03	1,59

Tablo 6: Malatya Turizm Verileri

MALATYA	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	117.664	130.245	247.909	154.075	191.174	345.249	1,30	1,50
2015	87.715	153.143	240.858	128.943	221.972	350.915	1,50	1,40
2016	100.860	156.420	257.280	147.129	221.767	368.896	1,50	1,40
2017	91.413	195.823	287.236	190.284	295.989	486.273	2,08	1,51
2018	95.289	201.112	296.401	202.179	296.947	499.126	2,12	1,48

Tablo 7: Tunceli Turizm Verileri

TUNCELİ	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	14.425	19.935	34.360	22.554	31.150	53.704	1,60	1,60
2015	12.864	22.525	35.389	19.475	32.925	52.400	1,50	1,50

2016	17.780	23.061	40.841	15.594	23.061	38.655	1,10	1,40
2017	4.979	35.147	40.126	9.829	35.147	44.976	1,97	1,43
2018	3.878	27.967	31.845	4.687	37.960	42.647	1,21	1,36

Tablo 8: Türkiye’de Turistlerin Ortalama Kalış Süresi

TÜRKİYE	ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	2,05	3,20
2015	1,80	3,10
2016	1,90	3,00
2017	2,09	2,70
2018	2,14	2,87

Tablolarda görüldüğü üzere son 5 yıl içerisinde Tunceli hariç Bölgenin diğer illerinde tesise geliş sayısı, geceleme sayısı ve ortalama kalış sürelerinde her yıl düzenli olarak artışlar gözlemlenmektedir.

Bölge illerinin ortalama kalış süresi verileri dikkate alındığında Türkiye ortalamasının altında olduğu açıkça görülmektedir.

Bu rakamları artırmak için altyapı yatırımlarının tamamlanması ve turizm faaliyetlerinin geliştirilerek turizmin çeşitlendirilmesi, bütünleşik turizm projelerinin yanında tanıtım ve markalaşma çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir. TRB1 Bölgesindeki turistik değerlerin yeterli oranda bilinmemesi, tur şirketlerinin Bölgedeki turizm değerlerini yeterince tanımaması turizm destinasyonu olma hedefine ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Bölgedeki turizm zenginliklerinin ortaya çıkarılması, bunların bir destinasyon olarak markalaşması, tanıtılması ve turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi yoluyla gelen ziyaretçilerin Bölgede ortalama kalış süresi artırılabilecek, daha fazla turizm geliri elde edilmiş olacaktır.

11. Kalkınma Planında mevcut kaynak pazarların güçlendirilmesi, geliştirilmesi ve bunun yanı sıra yeni kaynak pazarların yaratılması yoluyla ziyaretçi sayısı artırılması gerekliliği vurgulanmış, turizm değerlerinin destinasyon bazında gruplandırılarak tanıtılması politikası benimsenmiştir.

2020-2022 Orta Vadeli Program’da kamu yatırımlarında odaklanılması istenilen öncelikli sektörler arasında turizm özellikle vurgulanmıştır. Yine aynı şekilde 2020-2022 Kamu Yatırımları Rehberi’nde de turizme vurgu yapılmış ve özel sektörün Bölge turizmine yatırım yapmasını teşvik etmek amacıyla Bölgede kamu politika ve yatırımlarında turizm altyapı çalışmalarına öncelik verilmesi gerekliliği belirtilmiştir.

TRB1 Bölgesi, Türkiye Turizm 2023 Strateji Belgesinde gelişim Bölgesi olarak belirlenen GAP Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesince çevrelenmiş bir Bölgedir ve gerek coğrafi konumu ve doğal güzellikleri ve gerekse de kültürel ve tarihi zenginlikleri açısından belirlenen bu Bölge ile birçok benzer özelliklere sahiptir. Strateji belgesinde GAP Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesine yapılan vurgunun Bölge için stratejik bir öneme sahip olduğu düşünülmekte ve belirtilen bu Bölgenin gelişim sürecine paralel olarak Bölge ile rekabet içerisinde değil entegrasyon içerisinde TRB1 Bölgesi'nin gelişiminin sağlanması planlanmaktadır.

TÜRSAB acentaları ile Bölgede gerçekleştirilen tanıtım etkinliklerinde Yukarı Fırat Destinasyonunun düzenli turları Bölgeye çekebilecek bir zenginliğe sahip olduğu acentalar tarafından vurgulanmıştır. Bu turların düzenli hale gelmemesinde; tanıtım eksikliği, turizm sektörü altyapı eksiklikleri ve bazı turizm aktivitelerindeki süreksizlik neden olarak belirtilmiştir. Bu eksikliklerin giderildiği, destinasyonun markalaştığı ve etkin tanıtım yapıldığı takdirde bu Bölgeye düzenli turlar için büyük bir rağbet olabileceği hususu belirtilmiştir.

Türkiye’de son yıllarda meydana gelen kur artışları yurt dışından gelen ziyaretçi sayısında artışa, yurt dışına çıkış sayısında ise büyük bir düşüşe sebep olmuştur. Yeni Bölgeler ve kültürler tanıma, farklı yöresel mutfakları deneyimleme ve yeni destinasyonlar keşfetme isteğine sahip olan yerli turist bu alışkanlıklarını kur artışları nedeniyle iç piyasaya kaydırmıştır ve bu talep farklılaşması Yukarı Fırat Bölgesi destinasyonlarının geliştirilmesi ve markalaştırılması adına büyük bir fırsat olarak görülmektedir.

Söz konusu gerekçelerle Sonuç Odaklı Program olarak “Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi ve Markalaştırılması” seçilmiştir. Bu sonuç odaklı program çerçevesinde; Bölge turizmini destinasyon bazında ele alarak markalaşmak, etkin tanıtım ve lobi faaliyetleri yürütmek ve turizm altyapı eksikliklerini gidermek amacıyla faaliyetler gerçekleştirilecektir. Stratejiler ve hedefler, Yukarı Fırat Bölgesinin potansiyeli ve turizm ürününü oluşturan ve aşağıda belirtilen kaynak değerlere göre belirlenmiştir;

Şekil 1: Yukarı Fırat Bölgesi Turistik Değerleri

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Yukarı Fırat Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programının hedeflenen sonuç ve çıktıları aşağıda verilmiştir;

Tablo 9: YFT SOP Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Mekansal Bazda Hazırlanan Turizm Odaklı Gelişim Planı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Strateji Belgesi
Araştırma, Analiz ve Programlama	Memnuniyet Düzeyi Analiz Raporu Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Belirlenen Turizm Rotaları Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Sağlık Turizmi Potansiyeli Analizi ve Strateji Belgesi Sayısı	Adet	1	Strateji Belgesi
İşbirliği ve Koordinasyon	Odak Grup Toplantı Sayısı	Adet	4	Toplantı Tutanakları

İşbirliği ve Koordinasyon	Paydaşlarla Gerçekleştirilen Organizasyon Sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu, Basında Çıkan Haberler
Kapasite Geliştirme	İnsan Kaynağı Geliştirme Programı Kapsamında Eğitim Alan Kişi Sayısı	Adet	100	Eğitim Sertifikaları
Kapasite Geliştirme	İnsan Kaynakları Eğitim Programlarından Faydalanıp Hizmet Kalitesinde Artış Sağlayan Turizm İşletmesi Sayısı	Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu, Basında Çıkan Haberler,
Tanıtım ve Yatırım Destek	Organize Edilecek Fam Trip Sayısı	Adet	2	Basında ve Sosyal Medyada Çıkan Haberler
Tanıtım ve Yatırım Destek	Blogger ve Influencerlar ile Organize Edilen Etkinlik Sayısı	Adet	2	Basında Çıkan Haberler
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yapılacak Görsel Kimlik ve İmaj Çalışması Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölge Değerlerinin Tanıtımı Amacıyla Aktif Kullanılan Sosyal Medya Hesabı Sayısı	Adet	1	İlgili Sosyal Medya Hesapları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Katılım Sağlanan Uluslararası Turizm Fuarı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım ve Yatırım Ortamının Geliştirilmesine Yönelik Organizasyon Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Fizibilite Desteği Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanacak Mali Destek Programı Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan GÜDÜMLÜ Proje Desteği Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

Diğer Proje ve Faaliyetler	SOP kapsamında Takibi Yapılan Diğer Proje ve Faaliyet Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
----------------------------	--	------	---	-----------------------

Tablo 10: YFT SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Markalaştırılan Destinasyon Sayısı	Adet	1	Basında ve Sosyal Medyada Çıkan Haberler
2	Altyapı Eksiklikleri Giderilen Turizm Yatırımı Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
3	Bölgeye Gelen Turist Sayısındaki Artış Oranı	Yüzde	10	İl Kültür Turizm Müdürlükleri İstatistikleri
3	Turist Geceleme Sayısındaki Artış Oranı	Yüzde	5	İl Kültür Turizm Müdürlükleri İstatistikleri
3	Ajans Tarafından Gütülenerek Hayata Geçirilecek Düzenli Tur Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Basında ve Sosyal Medyada Çıkan Haberler

d. Proje ve Faaliyetler

1. Araştırma, Analiz ve Programlama

1.1. Hazar Gölü ve Çevresi Turizm Odaklı Gelişim Planı

Elazığ Hazar Gölü'ndeki batık şehir ile ilgili çalışmalar son yıllarda yoğunlaşmış olup batık şehrin UNESCO tarafından tescillenmesine yönelik faaliyetler başlamıştır. Ayrıca gölün yanındaki Hazarbaba Kayak Merkezi'nin sunduğu kış turizmi olanakları, gölde son yıllarda gelişen su sporlarına yönelik faaliyetler ve göl çevresinde yer alan ekoturizme elverişli

alanların varlığı göldeki turizm faaliyetlerinin tüm yıla yayılmasına olanak sağlamaktadır. Bu kapsamda gerek UNESCO tescil sürecinin sağlıklı yürütülmesinin sağlanması gerekse de Bölgede önemli bir cazibe merkezi olma potansiyeli taşıyan Hazar Gölü çevresinin bir gelişim planı çerçevesinde kurgulanarak yatırım potansiyelinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte gelişim planı hazırlık sürecine eş zamanlı olarak tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

1.2. Turist Memnuniyet Düzeyi Anketi ve Müşteri Analizi Raporu Çalışması

Bölge illerine gelen turistlerin seyahatleri süresince aldıkları tüm hizmetlere, yaşadıkları deneyimlere ve beklentilerine dair bilgiler edinmek suretiyle gelen turistlerin profillerinin çıkarılması, verilen hizmetlerin ve turizm olanaklarının ölçülmesi, aksaklıkların ve ihtiyaçların tespit edilmesi ve beğenilen noktaların korunarak geliştirilmesini sağlamak amacıyla Bölge illerine gelen turistlere yönelik memnuniyet düzeyi anket çalışmaları düzenlenecek ve elde edilen veriler analiz raporu haline getirilerek Bölgedeki turizm hizmet sağlayıcıları ve ilgili tüm paydaşlar ile paylaşılacaktır.

1.3. Yukarı Fırat Havzası Tematik ve Alternatif Rotaların Belirlenmesi

11. Kalkınma Planında turizmin geliştirilmesinin önemine vurgu yapılmış ve bu hedefe ulaşmada destinasyon temelli bir yaklaşım benimsenmiştir. Deniz, kum ve güneş turizminin yanı sıra kültür turizmi başta olmak üzere sağlık turizmi, termal turizm, kış turizmi, eko turizm, doğa turizmi gibi alternatif turizm türlerinin öncelikli olarak ele alınarak destinasyon yaklaşımı kapsamında geliştirilmesi hedefi vurgulanmıştır.

TRB1 Bölgesi kapsamında tematik rotalar oluşturulması hedefi ile TRB1 Bölgesinde yer alan turizm değerlerinin analiz edilmesi, farklı ilgi odağına sahip turistlere yönelik tematik ve alternatif rotalar oluşturulması ve rota tabanlı planlamaların yapılabilmesi amacıyla “Yukarı Fırat Destinasyonu Tematik ve Alternatif Rotaların Belirlenmesi” hizmeti alınacaktır. Oluşturulacak tüm rotalar için detaylı anlatımlar ve haritaların da bulunduğu dijital ve basılı materyaller hazırlanacaktır.

TRB1 Bölgesi sahip olduğu doğal güzellikleriyle doğa yürüyüşleri, bisiklet turları ve yeni yerler keşfetmek için zengin bir bölgedir. Doğa severlerin doğal güzellikleri doğrudan keşfetmek ve bu keşif sürecini doğrudan deneyimlemek amacıyla gerçekleştirdikleri kişisel ya da grup etkinlikleri olarak başlayan trekking ve bisiklet turları, günümüzde alternatif turizm faaliyetleri içerisinde ekonomik bir boyut da kazanmıştır. Özellikle ilerlenen güzergah boyunca bir çok yerleşim alanı, kültür rotaları tanıtımı ve bu noktaların kalkınması için

önemli kaynaklar haline gelmektedirler. Bu kapsamda Bölgede belirlenecek turizm çekim merkezlerinde ve destinasyonlarda (Levent Vadisi, Hazar Gölü, Saklıkapı ve Karaleylek Kanyonları vb.) trekking ve bisiklet rotaları oluşturulacak ve bunlara dair basılı materyaller hazırlanacaktır.

1.4. Sağlık Turizmi Potansiyeli Analizi ve Strateji Belgesi

Elazığ'ın sahip olduğu sağlık turizmi potansiyelini ortaya çıkarmak ve bu potansiyelin gelişimi yönünde atılacak adımlara ve geliştirilecek stratejilere kaynak yaratmak adına Elazığ sağlık turizmi potansiyeli analizi ve strateji belgesi hazırlanacaktır.

2. İşbirliği ve Koordinasyon

2.1. Turizm Yönetişim Ağı

Turizm alanında çalışan akademisyenler, Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri, KOSGEB, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, ilgili STK'lar ve iş dünyasının temsilcilerinden oluşan bir yönetim ağı oluşturulması planlanmaktadır. Yukarı Fırat Havzası Turizminin Destinasyon Yaklaşımı Odağında Geliştirilmesi ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programının sağlıklı ve katılımcı bir şekilde yürütülebilmesi için 2018 yılı içerisinde her ilde düzenlenmiş olan geniş katılımlı turizm paydaş toplantılarından alınan sonuçlar doğrultusunda 2019 yılında sadece odaklanılacak turizm değerleri ile ilgili paydaşlarla odak grup toplantıları yapılmış olup bu toplantılara 2020 yılında da devam edilmesi öngörülmektedir. Turizm paydaşları ile yapılacak toplantıların odak gruplara indirgenmesinde amaç; o yörenin turizm sektöründeki ihtiyaçlarının, sorunlarının ve potansiyelinin değerlendirildiği birinci dereceden ilgili paydaşlarla daha sağlıklı bir istişare ortamı yaratabilmektir.

2.2. Sakin Şehir Unvanı Alınmasına Yönelik Faaliyetler

Elazığ'ın Ağın ilçesinin, Uluslararası Cittaslow Birliği tarafından verilen Cittaslow (Sakin Şehir) unvanını alması amacıyla ilgili kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği geliştirilerek koordinasyon sağlanacaktır. Bu kapsamda yapılan başvuruya istinaden ilgili paydaşlarla birlikte yapılan görev dağılımı takip edilecektir.

Ayrıca Bingöl'de Ilıcalar ve Kığı, Malatya'da ise Arapgir ilçeleri için sakin şehir unvanı alınmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi planlanmaktadır.

2.3. İçme Köyünün Ekoturizm Destinasyonu Olarak Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler

Ekoturizm potansiyelinin değerlendirmesi amacıyla İçme Köyünde yöreye özgü bir temayla Kırsalda Tasarım etkinliği düzenlenecektir. Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile Fırat

Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ile işbirliği içerisinde köyde ekoturizme uygun bir kimlik kazandırılmasına yönelik tasarım çalışması yapılacaktır.

2.4. Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Tanıtım ve Markalaşma Organizasyonlarına Yönelik İlgili Paydaşlarla İş Birlikleri

Turistik destinasyonlarda yönetişimin doğru sağlanabilmesi, başarılı proje fikirlerinin ortaya çıkabilmesi ve uygulanabilmesi için başlıca gereklilik paydaşlar arası işbirliğidir. Destinasyonların markalaşma sürecinde özellikle paydaşlar birbirleri ile işbirliği yaptığıında geliştirilecek proje ve planların etkisi ve sürdürülebilirliği artacaktır.

Kalkınma Ajansları kurumsal olarak direkt yatırımcı kurumlar olmamaları hasebiyle hayata geçirilmesinde fayda gördükleri projelerde paydaşları ile işbirliği yapmak, onları güdülemek, harekete geçirmek ve nihai olarak paydaşları optimum fayda üzerine ikna ederek uygulama sürecine birlikte adım atma prensibi doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda süreç içerisinde turizm sektörüne yönelik hayata geçirilmesinde fayda görülen fakat halihazırda net bir çerçeve çizilemeyen projelerin uygulama aşamasına geçebilmesi adına Ajans faaliyetler yürütecektir.

Nemrut Dağı Malatya il sınırına sadece 235 metre mesafede bulunmaktadır ve Malatya'dan ulaşım oldukça konforlu ve kolay sağlanmaktadır. Yukarı Fırat Destinasyonu içerisine bu önemli turizm değerinin dahil edilmesi amacıyla bu avantajın insanlara duyurulabilmesi ve gerekli tanıtımın yapılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda süreç içerisinde çeşitli tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Coğrafi oluşumu milyonlarca yıl öncesine dayanan Levent Vadisi ülkede doğa-spor severlerin her geçen gün daha fazla ilgisine maruz kalmaktadır. Ekoturizm ve doğa sporları için elverişli olan ve milli park ya da jeopark olarak dönüştürülmesi değerlendirilen bu turizm bölgesinin tanınırlığının ulusal ölçekte artırılmasına katkı sunmak amacı ile ilgili kurum ve kuruluşların işbirliğinde Levent Vadisi Bisiklet Turu organizasyonunun düzenlenmesi planlanmaktadır.

Elazığ Hazar Gölü TRB1 Bölgesi'nin cazibe noktalarından biridir. Turizm destinasyonu olarak ele alındığında göl çevresindeki plajlar ve tesisler, gölde son yıllarda keşfedilmiş olan ve UNESCO Kültür Mirası Listesi için başvuru süreci devam eden Batık Şehir, Hazar Gölü'ne çok yakın konumlanan ve göl manzarasına sahip olan Hazarbaba Kayak Merkezi ve göl havzası içerisinde yer alan üzüm bağları ve eno turizm olanakları ile Hazar Gölü misafirlerine geniş olanaklar sunan bir turizm değeridir. Hazar Gölü Havzası'nın bu turizm olanaklarının çeşitlendirilmesi ve pekiştirilmesi adına Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliği ile göl

kenarında bulunan ve Bölgedeki en ormanlık alanlardan biri olan Gezin Köyü'ndeki evlerin öğrenciler tarafından bir proje kapsamında tek tek farklı renklere boyanarak bir turizm köyü haline getirilmesi düşünülmektedir. Bu projede Milli Eğitim Bakanlığı ile bir işbirliği yürütülerek milli bayram günlerinden birinde (mümkün olur ise 23 Nisan veya 19 Mayıs) 81 ilimizden gelecek öğrencilerle ülkemiz içinde yaşayan farklı kültürlere ve bunların uyumuna atıfta bulunarak evler farklı renklere boyanacaktır.

Küreselleşen ve dijitalleşen dünya büyük bir hızla değişmekte ve dönüşmektedir. Bu dönüşüme ayak uydurma çabasıyla eş zamanlı olarak eskiye, teknolojik olmayana ve yöresel kültüre ait deneyimlere yönelik bireylerin ilgisi ve özlemi de artmaktadır. Bu nedenlerle insanların, çevreye zarar vermeden ondan yararlanma ve yerli halkın kültürünü yok etmeden onun bir parçası olma, onu deneyimleme eğilimi alternatif bir turizm aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bölgede ilgili paydaşlarla işbirliği içerisinde yürütülmesi planlanan “Fırat'ta Bir Gün” projesi ile; Arguvan Türkü Festivali, Kayısı ve Kiraz Festivalleri, Bağ Bozumu Festivalleri, Bingöl Bal Festivali ve Gezin Çilek Festivali gibi Bölgeye özgü tematik günlerde o tema ile ilgili insanların yörede ağırlanması ve o deneyimi yaşaması yoluyla Bölge tanıtımı gerçekleştirilecektir. Örneğin; Arguvan Türkü Festivaline Ankara veya İstanbul'daki bir üniversitenin musiki konservatuarındaki öğrencilerin davet edilerek festival yöresinde bir gün konaklaması, yöreyi deneyimlemesi ve festivale katılım sağlayarak yörenin kültürünü tanınması ve bu faaliyetlerin yerel ve ulusal medyada yer alması suretiyle Bölge tanıtımının yapılması sağlanacaktır.

Yukarıda belirtilen projeler ve paydaşlarla gerçekleştirilebilecek benzeri faaliyetlerde Fırat Kalkınma Ajansı fikir ve organizasyon aşamasında etkin rol oynayacak, paydaşları harekete geçirecek ve uygulama sürecine katkı sağlayacaktır.

3. Kapasite Geliştirme

3.1. İnsan Kaynağı Geliştirme Programı

Ajans tarafından hazırlatılan “TRB1 Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Stratejisi ve Eylem Planı”nda turizm sektörünün hizmet kalitesinin artırılması ve bu yolla turist memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi strateji olarak belirlenmiştir.

Türkiye Turizm 2023 Stratejisi'nde vizyona yönelik ilkeler bölümünde Turizm eğitimi ile işgücü kalitesinin artırılması ve sektörde sertifikasyon sisteminin etkin bir şekilde uygulanması gerekliliği özellikle vurgulanmıştır. Ülke turizminin itibarı ve karlılığı, sektördeki personelin eğitimi olmasına, bu eğitimin kalitesine ve sürekliliğine bağlanmış ve

turizm sektörünün gelişimi için sektör çalışanlarının ve hizmet sağlayıcıların beceri ve niteliklerinin artırılmasına yönelik mesleki eğitimlerin hayata geçirilmesi hedeflenmiştir.

Bölgede gerek turizm işletmelerinde, gerekse de genel hizmetler sektöründe kalifiye eleman sıkıntısı yaşanmaktadır. Turizm ve hizmetler sektörlerinde istihdam edilen personelin kalitesini ve kapasitesini yükseltmek, bu sektörlerde çalışmak isteyen kişilere yetkinlik kazandırarak istihdam edilme şanslarını artırmak amacıyla Bölge illerinde sertifikalı eğitim programının uygulanması planlanmaktadır.

Eğitim programları konaklama ve yeme içme işletmelerinde hizmet veren sektör çalışanlarına yönelik verilecektir. Eğitim programlarının bir kısmı aşağıda belirtilen konularda olacaktır;

- Ön büro hizmetleri
- Kat hizmetleri
- Yiyecek ve içecek servisi
- Mutfak hizmetleri
- Misafir memnuniyeti eğitimi
- Hijyen eğitimi
- Şikayet yönetimi
- Beden dili
- Otel İngilizcesi
- Yöneticilerin eğitici olarak yetiştirilmesi
- Kişisel gelişim

Ayrıca doğa turizminin geliştirilmesine yönelik ilgili kulüp ve derneklerin organizasyon düzenleme, tanıtım ve acil durum müdahale kapasitelerini artırma amacıyla da çeşitli eğitim programları düzenlenecektir.

4. Tanıtım ve Yatırım Destek

4.1. Turizm Blogger Infotur, Fam Trip ve Influencer Etkinlikleri Düzenlenmesi

Blogger ve vloggerların Bölgeye davet edilerek Bölgeyi tanımalarının ve tanıtımlarının sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca Bölge tanıtımını etkin yapabilecek tur firmaları, havayolu firmaları, sosyal medya fenomenleri vb. için de fam tripler ve etkinlikler organize edilmesi öngörülmektedir.

Bölgeye şimdiye kadar düzenlenen fam triplerde ve seyahat acentalarına yönelik düzenlenen tanıtım etkinliklerinde Bölgedeki hareketliliğin az olması ve Bölgeye düzenli turların yapılmaması sebebiyle özellikle Elazığ ve Malatya’da, yöresel müzikler eşliğinde yöresel yemek tadımları, kürsübaşı etkinliği, yöresel ürünleri hazırlama deneyimleri ve sunum etkinlikleri gibi turistlerin ilgisini çekebilecek olgularda sürekliliğin sağlanamamasından yakınılmış ve bu eksikliklerin birbirini tetikleyen bir kısır döngüye dönüştüğü dile getirilmiştir. TRB1 Bölgesi’ndeki talebin azlığı ve süreksizliği arzı kısıtlamakta ve arz eksikliği talebin artışının önündeki en büyük engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Destinasyonda özellikle yoğun gezi programının ardından akşam yemeği ve sonrasında misafirlere sunulacak yöresel etkinlikler ve eğlencelerin eksikliği önemli derecede hissedilmektedir. Özellikle Elazığ ve Malatya’daki turizm hareketliliğinin artırılarak süreklilik kazandırılması turizme yönelik aktivite, faaliyet ve olanakların çeşitlenmesini ve kalıcı hale gelmesini sağlayacaktır. Yine, Bingöl’ün kış turizmi için çok önemli bir merkez haline gelen Hesarek kayak tesislerinin tanıtımı amacıyla fam trip etkinlikleri düzenlenecek ve bu alanın tur firmalarının tur rotalarına dahil edilmesi için çalışmalar yürütülecektir. Bu kapsamda Ajans ve TÜRSAB işbirliği ile 2020 yılı içerisinde 22 hafta boyunca Elazığ-Malatya-Tunceli destinasyonlarını kapsayacak düzenli turlar gerçekleştirilmesi düşünülmektedir. Bu turların maliyet kalemlerinden biri olan Bölge içerisindeki ulaşım ve rehberlik hizmetleri fam trip kapsamında Fırat Kalkınma Ajansı tarafından karşılanacak olup Yukarı Fırat Destinasyonunun tüm sezon boyunca özellikle Ankara ve İstanbul acentalarının internet sitelerinde ve tur takvimlerinde yer alması sağlanacaktır. Bu modelin tasarlanma aşamasında Bölge tanıtım etkinlikleri kapsamında ziyarette bulunan TÜRSAB seyahat acentaları ile görüşülmüş ve onların proje hakkındaki fikirleri alınmıştır. Proje fikrine oldukça olumlu yaklaşan acentalar böyle bir uygulama olduğu takdirde kendilerinin alacağı riskin minimize edilmesi dolayısıyla bu turları tüm platformlarda duyurarak ilgi ve talep oluşturabileceklerini ve insanlar Bölgeye geldikçe bu talebin ve ilginin kendini besler bir hale geleceğini belirtmişlerdir. Bu düzenli turlarla gelecek insanlar vasıtasıyla turlarının reklamının yapılacağını ve daha çok insanın bu turlara dahil olmak isteyeceğini belirterek projenin sürdürülebilir olduğuna vurgu yapmışlardır. Bu yöntem ile Bölgeye gerçekleştirilen seyahat turları süreklilik kazanmış olacak, Bölgenin etkin ve sürekli tanıtımıyla Bölge turlarına dair talep yaratılacak, turistlerin sürekliliğinin olmamasından mustarip olduğu etkinlikler süreklilik kazanacak (Elazığ kürsübaşı, Malatya Türkü Geceleri, Arguvan Türküleri, Arapgir Musikisi v.d.) ve sadece kapalı tur grubu için değil tüm Bölge halkının katılacağı etkinlikler haline gelerek kendi sürdürülebilirliğini sağlamış olacaktır.

4.2. Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Görsel Kimlik Çalışmaları, Markalaştırılması ve Tanıtımı

“Türkiye 2023 Turizm Stratejisi” belgesinde tanıtım stratejilerinde halkla ilişkiler (PR) faaliyetlerine önem verilmesi, yeni iletişim teknolojilerinin kullanılması yoluyla markalaşma sağlanmasına atıfta bulunulmuştur. Tanıtımdan, ürün pazarlamaya, bilgilendirmeye kadar internetin geniş bir yelpazede kullanımının önemine değinilerek turizm pazarında yarışabilmek ve pazar payını kaybetmemek için imajın kurumsallığının ve sürekliliğinin sağlanmasının önemi vurgulanmıştır.

Sonuç odaklı programın yukarıdaki “amaç ve müdahale gerekçesi” başlığı altında değinilen üst ölçekli strateji belgeleri, TRB1 Bölge Planı ve Ajans tarafından hazırlatılan Turizm Strateji Belgesi’nde turizmi geliştirme faaliyetlerinde destinasyon odaklı bir markalaşma ve tanıtım politikası benimsendiği görülmektedir. Bu strateji belgeleri ışığında Ajansın önceliği TRB1 Bölgesinin turizm değerlerini destinasyon odağında ele almak ve markalaşmayı sağlamaktır.

Yukarı Fırat Havzası kapsamında markalaştırılacak turizm destinasyonunun Bölgenin tüm paydaşları tarafından sahiplenilmesi, desteklenmesi ve destinasyon markalaşmasına dair gerçekleştirilecek tüm faaliyetlerin işbirliği içerisinde yürütülebilmesi oldukça önemlidir. Bu kapsamda ilgili tüm paydaşlarla istişare toplantıları düzenlenecek, marka adı ve imajı bir ortak karar sonucu oluşturulacaktır. Turizm destinasyonunun markalaşması, etkin tanıtımı ve sürdürülebilirliği adına en önemli konu paydaşların benimseyeceği bir destinasyon markası ve imajıdır.

Yukarı Fırat Havzası’nın etkili bir tanıtım stratejisinin bulunmayışı, tanıtım sorununun temel kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu soruna yönelik olarak öncelikle paydaşlarla işbirliği içerisinde tüm tanıtım etkinliklerinde kullanılmak üzere destinasyon markası oluşturularak patenti alınacak, markanın logo çalışmaları, içerik üretimleri ve internet sitesi çalışmaları gerçekleştirilecek ve sonuç olarak Ajansın ve paydaşların bizzat katıldığı ulusal ve uluslararası tanıtım organizasyonlarında görünürlük ve tanıtım materyalleri olarak kullanılmaya başlanacaktır. Devam eden süreçte marka çalışması kapsamında kullanıcı dostu özelliği taşıyan görsel, işitsel ve yazılı materyaller üretilecek ve üretilen materyallerle turizm tanıtımına katkı sağlanacaktır. Bu kapsamda gerçekleştirilecek çalışmalar aşağıda belirtilmiştir;

a) Destinasyon Markası Dijital Dönüşüm Çalışmaları

Yukarı Fırat Havzası'nın mevcut marka değerinin yenilikçi yöntemlerle teknoloji ve görsel kimliğe dayalı olarak geliştirilip tüm dünyada kullanılabilecek kapasiteye ulaştırılarak yaygınlaştırılması, tüm tanıtım faaliyetlerinin tek bir marka çatısı altında toplanması amacı ile Ajans tarafından Bölgedeki ilgili paydaşlarla işbirliği içinde destinasyona yönelik bir marka çalışması yapılacaktır. Teknolojinin her geçen gün destinasyon tanıtımında önemli bir yer edinmeye başlaması ve tüketici davranışları üzerinde dijital mecraların etkisinin artması nedenleriyle oluşturulacak markanın dijital platformlarda kullanımına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir. 2020 yılının ilk 6 ayı içerisinde paydaşlarla işbirliği içerisinde marka sloganı ve görsel kimliği belirlenmesi planlanmıştır. Sonraki süreçte dijital markalaşma ve görsel kimlik oluşturmaya yönelik gerçekleştirilecek faaliyetler aşağıda belirtilmiştir;

b) Web Sitesinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

Bölgenin tanıtımına yönelik internet ortamında sabit ve detaylı bir bilgi kaynağının olması Bölgeyi ziyaret edecek turistler açısından oldukça önemlidir. Bölgenin turistik ve gastronomik tüm değerlerine ait dinamik veri ve görsellerin bulunduğu bir internet sitesi geliştirilecek ve Bölgeye dair bilgi almak isteyen tüm gezginlerin hizmetine sunulacaktır. Web sitesi adı yine 2020 yılı ilk 6 ayı içerisinde paydaşlarla birlikte belirlenecektir.

c) Sosyal Medya Yönetimi ve Yenilikçi Teknolojilerle Markalaşma

Destinasyon markası için Ajans tarafından oluşturulacak sosyal medya hesaplarının (Twitter, Instagram, Facebook, Youtube) etkin şekilde kullanılarak güncel tutulması, ulusal ve uluslararası takipçi sayılarının artırılması amacıyla profesyonel danışmanlık hizmeti satın alınacak olup, markanın daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamak amacıyla da online platformlarda çeşitli aktivasyon kampanyaları düzenlenecektir.

Yukarı Fırat Havzası'nın şimdiye kadar sürekli ve etkili bir tanıtım politikası bulunmamış olması sebebiyle özellikle sosyal medya tanıtıma yönelik kaliteli içerik ve materyal stoğu da oldukça düşüktür. Bu nedenle tüm platformlarda Bölge tanıtımına yönelik fotoğraf, video, tanıtım filmi vb. içerik oluşturma faaliyetleri gerçekleştirilecek ve ihtiyaç duyulduğunda profesyonel hizmet alımı sağlanacaktır. Tanıtım sürecinde oluşturulacak içerikler ihtiyaç duyulduğu takdirde basılı materyallere dönüştürülebilecektir.

Ayrıca Bölge illeri belediyeleri başta olmak üzere illeri temsil eden ve tanıtımını yapan kurum ve kuruluşların sosyal medyalarının kullanımından sorumlu personele yönelik “sosyal medya

yönetimi” eğitimleri verilerek sosyal medyanın kendine has diliyle ve en etkin şekilde kullanılması sağlanacaktır. Bu şekilde Bölge içerisinde tüm paydaşlarla işbirliği ve uyum içinde topyekûn bir tanıtım ve markalaşma faaliyeti yürütülmesi amaçlanmaktadır.

d) Tanıtım Materyali Çalışması

Yukarı Fırat Destinasyon markası ile TRB1 Düzey 2 Bölgesi illerinin Ajans tarafından katılım sağlanan faaliyetlerde tanıtımını sağlamak amacıyla çeşitli tanıtım materyali ve promosyon ürünlerinin tasarım ve baskı işleri gerçekleştirilecek, tüketime yönelik mal ve malzeme satın alımları yapılacaktır.

4.3. Munzur Rafting Festivali Düzenlenmesi

2017 yılında Munzur Nehri'nin 36 kilometrelik bölümünün Dünya Rafting Federasyonu (WRF) tarafından resmi rafting parkuru ilan edilmesinin ardından 2018 yılında Munzur Nehri'nde düzenlenen Türkiye Rafting Şampiyonası ve 2019 yılında düzenlenen Dünya Rafting Şampiyonası'nın katkılarıyla tanınırlığı artan Munzur Nehri Rafting Rotası'nın bilinirliğinin daha da artırılması ve Rafting Sporları merkezinde alternatif turizm etkinliklerinin (Trekking, Kano, Yamaç Paraşütü vb.) tanıtımının yapılması planlanmaktadır.

Tunceli Valiliği, Tunceli Belediyesi, Tunceli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve Munzur Adrenalin Doğa Sporları Gençlik ve Spor Kulübü Derneği ile işbirliği gerçekleştirilecektir.

4.4. Yatırım Ortamının Geliştirmesine Yönelik Lobi ve Tanıtım Faaliyetleri

“Türkiye 2023 Turizm Stratejisi” belgesinde turizmde farklı, özgün ve ulusal değerlere sadık kalınarak çağdaş değerlerin vurgulanmasına, hedef kitleye yönelik turizm ürünlerinin ön plana çıkarılmasına, turizm pazarında yarışabilmek ve pazar payını kaybetmemek için imajın kurumsallığının ve sürekliliğinin sağlanmasına ve bu faaliyetlerin fuar, ağırlama gibi halkla ilişkiler etkinlikleri ile desteklenmesine özellikle değinilmiş ve hedefler arasında belirtilmiştir.

Yukarı Fırat Havzası turizminin gelişimi ve markalaşması yönünde turizm sektöründe yatırım yapacak yatırımcıların Bölgeye daveti, yatırımcıların yerinde ziyareti ve yatırım yapmaları yönünde lobi faaliyetleri yürütülecektir. Destinasyonun tanıtımı, markalaşması, pazarlanması ve markanın sektörde tutundurulması adına yurt içi ve yurt dışı tanıtım ve lobi faaliyetlerine katılım sağlanacak ve aynı şekilde benzer faaliyetlere ev sahipliği yapılacaktır.

Ulusal ölçekteki turizm paydaşları ve politika yapıcıları tarafından katılımın gerçekleşeceği ve etkinliği ön planda olan ITB Berlin Fuarı gibi tanıtım organizasyonlarına ilgili özel sektör temsilcileriyle katılımcı olarak veya ziyaretçi sıfatıyla sadece Ajans uzmanlarınca fuar ve

organizasyonlara katılım sağlanması planlanmaktadır. Bölgeye ait tur paketleri, gezi rotaları ve Bölgeye dair etkin tanıtım materyalleri ile birlikte hazırlıklı bir şekilde bu tanıtım etkinliklerine katılım sağlanacak ve böylelikle bu organizasyonlar aracılığıyla Bölgeye yatırım yapma potansiyeli olan iş insanlarına erişme imkânı sağlanacak ve iş ağı oluşturulacaktır.

Bununla birlikte lobi faaliyetlerinin yoğun olarak gerçekleştirildiği yurtiçi fuar ve benzeri tanıtım organizasyonlarında katılımcı veya ziyaretçi olarak bulunulması ve bu yolla Bölgenin yatırım ve turizm potansiyelinin tanıtımının yapılması amaçlanmaktadır.

4.5. Saklıkapı ve Karaleylek Kanyonlarının Turizme Kazandırılması

Elazığ'da Keban ve Karakaya Barajları bağlantısında 2019 yazında keşfedilen Saklıkapı ve Karaleylek Kanyonları keşfedildiği gün itibariyle yerel ve ulusal medyada büyük ilgi görmüş, haber ve turizm programlarına konu olmuştur.

Baskil ve Keban ilçe sınırları arasında Karakaya Baraj Gölü kıyısından başlayarak yer yer yarım metreye kadar daralan genişliği ve bazı kısımlarda 200 metreye varan yüksekliğiyle 4,5 kilometrelik vadi tabanı boyunca uzanan Saklıkapı Kanyonu, benzersiz karstik oluşumları, mağaraları, kaya fosilleri, kendine has flora ve faunasıyla dikkat çekmektedir. İlk araştırmalarda 9.000 yıl geriye gittiği düşünülen formasyonlarla çevrili kanyonda iç kısımlara doğru yürüyüş yapıldığında insanların eskiden yaşamış olduğu düşünülen mağaralara ulaşılmaktadır.

Keban Baraj Gölü'nden başlayarak tekneyle gezilebilen 40 kilometrelik Karaleylek Kanyonu alabalık tesisleri, sarp kayalıkları, karstik mağara oluşumları, tarihi mağara yerleşimleri, mağara tavanlarından sarkan yetişmiş ağaçları, karaleylek, martı, şahin gibi kuş türleri ve doğasıyla ziyaretçilerin yeni destinasyonu olmaya aday bir noktadır.

Kapalı grup tekne ve trekking turlarının düzenlenmeye başladığı kanyonlarla ilgili detaylı araştırma ve analiz raporlarının hazırlık çalışmaları Elazığ Valiliği öncülüğünde yürütülmektedir.

Yeni keşfedilen bu kanyonların etkin olarak tanıtılması amacıyla çeşitli faaliyetler yapılacak olup bu faaliyetlerden bir tanesi de kanyonda Harput Senfoni Orkestrası'nın sahne alması olacaktır. Elazığ-Harput müziği, gerek yapısı itibarı ile gerek icra biçimi ile gerekse bu icra sırasındaki kuralları ile Türk müziği içerisinde özel ve önemli bir yere sahiptir. Harput Senfoni Orkestrası, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı destekleri ile Çukurova Devlet Senfoni Orkestrasıyla, Elazığ mahalli sanatçılarının ortak

katkılarıyla yapılmış bir çalışmadır. Bu orkestra Elazığ ve Elazığ musikisinin tanıtımına yönelik konserler gerçekleştirmiş ve büyük beğeni toplamıştır. Bu proje ile Harput Senfoni Orkestrası'nın gerçekleştireceği açık hava performansı ile yeni keşfedilen kanyonların yerel ve ulusal medyada tanıtımı gerçekleştirilecektir.

Ajansın markalaşmasını ve tanıtımını sağlayacağı TRB1 Bölgesi Turizm Destinasyonuna dahil edilebilecek bu ilgi çeken kanyonların tanıtımı ve Bölgeye gerçekleştirilecek turlara dahil edilmesi planlanmaktadır.

4.6. Hesarek Festivali ve Fotokampın Düzenlenmesi

Bingöl ilindeki en önemli turistik değerlerden biri olan Hesarek Kayak Tesislerinin etkin bir şekilde tanıtımının yapılması gerekmektedir. Özel sektör yatırımcısı bulma çalışmaları bu festival ile eşgüdüm içerisinde gerçekleştirilecek olup aynı zamanda tesislerin ziyaretçi sayısının da artırılması hedeflenmektedir.

Ayrıca kış aylarında, Hasarek Fotokamp programının ilgili paydaşlarla koordinasyon halinde düzenlenmesi planlanmaktadır.

5. Ajans Destekleri

5.1. Fizibilite Desteği

Uygulanacak olan fizibilite desteği ile Bölgede öne çıkan ve potansiyel barındıran turizm değerleri için yapılacak olan fizibilite çalışmaları desteklenecektir. Ayrıca Bölgede yatırım ortamını iyileştirmeye, yatırıma uygun arazilerin ekonomiye kazandırılmasına vb. yönelik araştırma çalışmalarının fizibilite desteği kapsamında desteklenmesi amaçlanmaktadır.

5.2. Teknik Destek Programı

Turizm sektörünün gelişmesine katkı sağlayabilecek kurum ve kuruluşların kapasitesinin artırılmasına yönelik eğitim ve danışmanlık desteği sağlanacaktır.

5.3. Mali Destek Programı

5.3.1. Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı

2020-2022 Orta Vadeli Programda turizme yönelik özel sektör yatırımlarını teşvik etmek amacıyla turizm altyapısını geliştirmeye yönelik kamu yatırımlarına ağırlık verileceği vurgulanmıştır. 2020 yılında turizm altyapısını geliştirme amacıyla mali destek programının uygulanması planlanmaktadır.

5.3.2. Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı

Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nde yapılacak gerekli düzenlemelere bağlı olarak yönetim danışmanlığı konusunda yıl boyu sürecek mali destek programı yürütülmesi planlanmaktadır.

Bölgesel ihtiyaçlarla bağlantılı olarak başta işletmeler olmak üzere kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler gibi yerel aktörlerin yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine, pratik sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, organizasyonların performansını artırmaya, diğer organizasyonların deneyimlerinden ders almalarına ve yeni iş fırsatları kollamalarına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı alanlarında program tasarlanacaktır.

5.4. GÜDÜMLÜ PROJE DESTEĞİ

5.4.1. Munzur Gözeleri Koruma Öncelikli Rekreatif Peyzaj Projesi

Tunceli'de Alevilik inancının önemli bir ögesi olan, doğal turistik değeri yüksek Gözeler'in çevre düzenlenmesi ve rehabilitasyonu ile turizme kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda ilgili projenin 2020 yılında uygulamaya geçmesi planlanmaktadır.

6. Diğer Proje ve Faaliyetler

6.1. Bingöl Kentpark Projesi

Ilıcalar Bölgesindeki termal kaynak, Bingöl Özel İdaresi tarafından Bingöl kent merkezine getirilmiş olup, bu termal kaynak odağında bir konaklama, alışveriş ve yaşam merkezi kompleksinin yap-işlet-devret modeli ile hayata geçirilmesi planlanmaktadır. İlgili merkezin fizibilitesi Ajans desteği ile hazırlanmış olup, Ajans ve Bingöl Valiliği tarafından yatırımı yapabilecek özel sektör müteşebbisinin Bölgeye çekilmesine yönelik faaliyetler devam etmektedir.

6.2. Arslantepe Höyüğü'ne Yönelik Faaliyetler

Sahip olduğu tarihi ve kültürel özelliklerle önemli bir turizm destinasyonu olan Arslantepe Höyüğü 2014 yılında UNESCO geçici miras listesine alınmıştır. Battalgazi Belediyesi koordinasyonunda yürütülen kalıcı miras listesine alınmasına yönelik çalışmalar Ajans tarafından takip edilmekte ve koordinasyon toplantılarına katılım sağlanmaktadır. 2020 yılında kalıcı listeye girmesine ve tanıtımına yönelik faaliyetlere aktif katılım sağlanması hedeflenmektedir.

6.3. Haserek Kayak Merkezi

DAP İdaresi desteği ile Haserek Kayak Merkezi Master Planı Projesi yürütülmekte olup bu proje kapsamında Ajans tarafından bilgi ve görüş desteği sağlanmaktadır. Master Planın uygulama sürecinde merkeze özel sektörden yatırımcı çekmeye yönelik yatırım tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve ihtiyaç olması halinde yeni bir güdümlü projenin ilgili paydaşlar ile birlikte kurgulanması planlanmaktadır.

6.4. Çapakçur Vadisi

Bingöl'ün ikiye ayıran Çapakçur Vadisi ve etrafının rekreasyon ve yaşam alanı haline getirmeyi planlayan Çapakçur Vadi Projesi'nin fizibilitesi Ajans Desteği ile hazırlanmış olup, Ajans ve Bingöl Belediyesi tarafından yatırımı yapabilecek özel sektör müteşebbisinin Bölgeye çekilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Yukarı Fırat Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programı 6 aylık dönemler çerçevesinde 3 senelik olarak planlanmış olup faaliyet takvimi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 11: YFT SOP Faaliyet Takvimi

Bileşen Adı	Başlangıç Dönemi	Bitiş Dönemi
Hazar Gölü ve Çevresi Turizm Odaklı Gelişim Planı	2020/1	2020/2
Turist Memnuniyet Düzeyi Anketi ve Müşteri Analizi Raporu Çalışması	2020/2	2020/2
Yukarı Fırat Havzası Tematik ve Alternatif Rotaların Belirlenmesi	2020/1	2020/2
Sağlık Turizmi Potansiyeli Analizi ve Strateji Belgesi	2020/2	2020/2
Turizm Yönetişim Ağı	2020/1	2020/2
Sakin Şehir Unvanı Alınmasına Yönelik Faaliyetler	2020/1	2020/2
İçme Köyünün Ekoturizm Destinasyonu Olarak Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler	2020/1	2020/2
Yukarı Fırat Destinasyonu Tanıtım ve Markalaşma Organizasyonlarına Yönelik İlgili Paydaşlarla İşbirlikleri	2020/1	2020/2
İnsan Kaynağı Geliştirme Programı	2020/1	2020/2
Turizm Blogger Infotur, Fam Trip ve Influencer Etkinlikleri Düzenlenmesi	2020/1	2020/2

Yukarı Fırat Destinasyonu Görsel Kimlik Çalışmaları, Markalaştırılması ve Tanıtımı	2020/1	2020/2
Munzur Rafting Festivali Düzenlenmesi	2020/1	2020/2
Yatırım Ortamının Geliştirmesine Yönelik Lobi ve Tanıtım Faaliyetleri	2020/1	2020/2
Saklıkapı ve Karaleylek Kanyonlarının Turizme Kazandırılması	2020/2	2020/2
Hesarek Festivali ve Fotokampın Düzenlenmesi	2020/1	2020/1
Teknik Destek Programı	2020/1	2020/2
Fizibilite Desteği	2020/1	2020/2
Turizm Altyapısını Geliştirmesi Mali Destek Programı	2020/2	2020/2
Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı	2020/1	2020/2
Güdümlü Proje Desteği	2020/1	2020/2
Diğer Proje ve Faaliyetler	2020/1	2020/2

f. İzleme ve Değerlendirme

İlgili SOP sorumluları tarafından haftalık faaliyet raporlarında SOP'un gidişatı ile ilgili durum bilgisi verilecektir. SOP'ların ilerleme durumu ve faaliyet planlaması ile ilgili 3'er aylık dönemlerde Genel Sekreter başkanlığında koordinasyon toplantıları düzenlenecektir. Genel Sekreter tarafından görevlendirilen SOP sorumluları faaliyet takvimini takip edecek, ilgili paydaşlarla koordinasyonu sağlayacak ve gerekli tedbirleri uygulamaya alacaktır.

2.3. TARIMSAL ÜRETİMDE KATMA DEĞERLİ ÜRETİME GEÇİŞ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

a. Amaç

TRB1 Bölgesinde tarım sektöründe verimliliğin artırılması ve katma değerın yükseltilmesi, Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programının genel amacı olarak belirlenmiştir.

Programın özel amaçları;

1. Süt ve yem bitkileri üretimi artırılarak Bölgede son dönemde gerçekleştirilen yatırımlar dâhilinde süt sektöründe azami katma değer artışının sağlanması
2. Bölgede tarımsal üretici örgütlenmelerinin etkinlik düzeyi artırılarak üreticiler arasındaki işbirliklerinin geliştirilmesi,
3. Tarımda verimliliği artırmaya yönelik tekniklerin yaygınlaştırılması

olarak belirlenmiştir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Tarım ve Orman İl Müdürlükleri verilerine göre TRB1 Bölgesi, Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı 58.000 üreticisi, 528.450 büyükbaş, 1.916.048 küçükbaş hayvan varlığı ile tarım ve kırsal kalkınma alanında önemli bir potansiyele sahiptir.

TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre 2018 yılı için Bölge'de istihdamın %34,6'nı tarım sektörü oluşturmaktadır. Bu oran %18,4'lük ulusal ortalamanın neredeyse 2 katıdır. Toplam 215 bin kişilik tarım istihdamı ile 26 Bölge arasında tarımsal istihdam sayısının en fazla olduğu 10'uncu bölgedir, yüzdesel istihdam yoğunluğuna bakıldığında ise 8'inci sıradadır. Tarım sektöründeki yoğun istihdam, tarımsal üretime yansımamaktadır. Bölge, 2018 Yılı Kişi Başına Bitkisel Üretim Değeri istatistiklerine göre 17'nci sıradadır. 2018 yılı Toplam İşlenen Tarım Alanı ve Uzun Ömürlü Bitkiler verisine göre 545 bin hektarlık tarım arazisi ile 21. sıradadır. Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin ve Gümüşhane illerinin yer aldığı TR90'ın ardından, % 35 oranla işlenen tarım alanının en fazla nadasa bırakıldığı 2'nci bölgedir. Nadas oranının yüksek oluşu Fırat Nehri havzasının varlığına rağmen Bölgede sulu tarım ve dönüşümlü ekim uygulamalarının yaygın olmaması ile açıklanabilir.

Birim tarım alanından elde edilen katma değere bakıldığında, 2018 yılında hektar başına düşen 5.110 TL'lik bitkisel üretim değeri ile düzey 2 Bölgeleri arasında 19'uncu sıradadır.

Nüfusun üçte birinin tarım faaliyeti ile iştigal olduğu Bölgede tarımsal katma değer açısından Bölgenin diğer düzey-2 bölgelerine göre daha düşük performans sergilediği görülmektedir. Tarımsal üretimde katma değer ve verimliliğin artırılması, bölge kalkınması ve refahın eşitlikçi anlayışla kırsal nüfusa yayılması için elzemdir.

Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı'nın, 2014-2023 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde, Mekânsal Amaçların altında yer alan Tarımsal Üretimin Yükseltilmesi ile Tarım Sektöründe Yapısal Dönüşümün Hızlandırılması hedeflerine hizmet edeceği değerlendirilmektedir.

Kırsal nüfus başına düşen tarımsal katma değer ve verimliliğin artırılması için tarım sektöründe modernizasyon projelerin geliştirilmesi ve Bölgede yaygınlaştırılması gerekmektedir. TRB1 2014-2023 Bölge Planı'nda Sürdürülebilir Ekonomi ekseninde Tarımsal Üretimin ve verimliliğinin Artırılması, 6 öncelikten biri olarak belirlenmiştir.

2018 yılında "Proje Bazlı Yatırım Teşvik Sistemi" kapsamında desteklenen ve SÜTAŞ tarafından hayata geçirilmeye başlanan "Doğu-Güneydoğu Anadolu Sütçülük Projesi Bingöl Entegre Teknik Hayvancılık Yatırımı"nın Bölge tarımı için bir kaldıraç olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Türkiye'deki 4. Entegre Tesis yatırımı için Bingöl'ü seçen SÜTAŞ Firmasının yatırımı, "Proje Bazlı Yatırım Teşvik Sistemi" kapsamında desteklenmektedir. Yatırım ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararı'nın 20.05.2018 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanması ile Bingöl yatırımına başlanmış olup 2 yıl içerisinde tesisin faaliyete geçmesi planlanmaktadır.² Yatırım tutarının 734 Milyon TL olacağı bu yatırım tamamlandığında tesis, 1.012 kişiye doğrudan istihdam sağlayacak ve yaklaşık 8.000 aileye dolaylı gelir etkisi olacaktır.

Tablo 12: Sütas Yatırımı Kapasite Verileri

Ürün	Kapasite
Damızlık Süt Sığırtı Yetiştiriciliği	6.500 Baş/Dönem
Süt Yönlü Büyükbaş Hayvan Yetiştiriciliği (Sağmal)	10.000 Baş/Dönem
Et Yönlü Büyükbaş Hayvan Yetiştiriciliği	5.000 Baş/Dönem
Süt İşleme	1.063 Ton/Gün
Genomik Boğa Yetiştirme Merkezi	50 Baş/Dönem
Embriyo Üretim Merkezi	10.000 Adet/Yıl
Yem Üretimi	600 Ton/Gün
Yem Bitkileri Yetiştiriciliği	3.000 Dekar/Alanda
Organomineral Gübre	23.000 Ton/Yıl
Elektrik (Biyogazdan)	39.000 Mw/Yıl

² <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/05/20180520-2.pdf>

Tesisin faaliyete geçmesi ile birlikte 250 km’lik yarıçaptaki alanda üretilen süt ve yem bitkileri açısından bu tesis önemli bir pazar olacaktır. Bölgede hayvancılığa ve yem bitkilerine ilişkin; makina/ekipman üretimi, ambalaj malzemeleri üretimi, inşaat, yeni tarımsal teknolojilerin, otomasyonun ve sürü yönetiminin gerektirdiği yazılım ve programların üretimi, mekanik, elektrik ve elektronik alanlarında destek hizmetlerinin sağlanması gibi yatırımla ilişkili sektörlerde yatırımın çarpan etkisi de hesaba katıldığında önemli gelişmeler yaşanacağı öngörülmektedir. Bu büyük tesis, sadece Bingöl değil, çevre illerin de ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağlayacak olup yaklaşık 8.000 aile bu tesisin pozitif dışsallığından etkilenecektir. Tesis tam kapasite ile çalışmaya başladığında ise süt, kaba yem, kesif yem ve ham madde alımı ile taşıma ve dağıtım hizmetleri, diğer bölgesel mal ve hizmet alımları, gübre ve atık alımları ve ücret olmak üzere Bölge insanına ayda ortalama 83 Milyon TL gelir sağlanacaktır. Söz konusu yatırımın bir “Bölgesel Kalkınma Projesi” olarak hayata geçirilerek, Bölgenin Bingöl merkezli olarak süt hayvancılığı, yem bitkileri ve tarıma dayalı sanayi konusunda Pilot Bölge olarak belirlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Yatırımdan beklenen bölgesel faydanın sağlanabilmesi için; hayvancılığın, firmanın temel girdileri olan süt ve yem bitkisi üretiminin hem miktar hem kalite olarak geliştirilmesi şarttır. Bu kapsamda özel sektörün yönlendirmesi ve Bölgedeki Üniversiteler, DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, TKDK İl Koordinatörlükleri, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Ziraat Bankası, TOKİ gibi kurumların destekleri ile süt ve bitkisel yem üretimi yapacak işletmelerin kurulması, mevcutların bu yönde geliştirilmesi, çiftçilerin, öğrencilerin, ilgili kamu görevlileri ve diğer paydaşların eğitilmesi ve verimli bir üretim ekosisteminin kurulması gerektiğini değerlendirilmektedir. Ayrıca, sözleşmeli süt sığırcılığı uygulamalarının hayata geçirilmesi ve tarım ve hayvancılık alanındaki sigorta uygulamalarının geliştirilmesi, yatırımdan beklenen faydaların sağlanmasında önemli rol oynayacaktır. Ajans, Bölgede 20, 30, 50, 100, 150 baş ve daha büyük ölçekli süt hayvanı çiftliği için uygun tip projelerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, süt hayvancılığı ve yem bitkileri üretimi konularında Bölgede eğitimlerin düzenlenmesi, tarımsal birlik ve kooperatiflerin geliştirilmesi, tarımsal tesislerin sayısının ve verimliliğinin artırılmasına yönelik işbirliklerinin tesis edilmesi ile Bölgenin rekabet gücünün geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Üniversitelerin “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı” kapsamında “Tarım ve Havza Bazlı Kalkınma” alanında Pilot Üniversite seçilen Bingöl Üniversitesi ile işbirliği içinde Bölgesel uzmanlaşma sağlanacaktır.

Ülkemiz tarımının en önemli sorunlarından biri üreticilerin örgütlenerek güçlenememesi veya var olan üretici örgütlerinin misyonlarını yerine getirebilecek insan kaynağı, kurumsal ve fiziki altyapıya sahip olmamalarıdır. Sürdürülebilir kırsal kalkınmanın önemli enstrümanlarından biri olan tarımsal üretim örgütlenmesi kapsamında Bölgedeki üretici örgütlerinin kurumsal kapasitelerinin artırılması gereklidir. Üretici örgütlenmelerinin önemi konusunda farkındalık oluşturularak tarımsal üretimle ilgili kooperatifler ve üretici birliklerinin kurulması koordine ve teşvik edilecek, mevcut üretici örgütlerinin etkinlik düzeyi artırılacaktır. Ayrıca düzenlenecek eğitim ve organizasyonlarla üretici örgütlerine üye olan üreticilerin tarımsal üretim ve pazarlama konusunda bilgi, beceri ve yeteneklerinin artırılması sağlanacaktır.

Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı kapsamında ilgili kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programının hedeflenen sonuç ve çıktıları aşağıda verilmiştir;

Tablo 13: TÜK SOP Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Yol Haritası Çalışması Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Tarımsal Atıkların Geri Kazanımı ve Değerlendirilmesi Analiz Çalışması	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Tarım Yönetişim Ağı Odak Grup Toplantısı Sayısı	Adet	8	Toplantı Tutanakları
Kapasite Geliştirme	Tarımda Katma Değer ve Verimlilik Artışı Eğitimleri Sayısı	Adet	60	Katılımcı Listesi
Kapasite Geliştirme	Tarımda Katma Değer ve Verimlilik Artışı Eğitimleri Katılımcı Sayısı	Kişi	3000	Katılımcı Listesi
Kapasite Geliştirme	Tarımda Katma Değer ve Verimlilik Artışı Bilgilendirme Toplantısı Sayısı	Adet	20	Katılımcı Listesi

Kapasite Geliştirme	Tarımda Katma Değer ve Verimlilik Artışı Bilgilendirme Toplantısı Katılımcı Sayısı	Kişi	500	Katılımcı Listesi
Kapasite Geliştirme	İyi Uygulama Örnekleri Çalışma Ziyareti Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	İyi Uygulama Örnekleri Çalışma Ziyareti Katılımcı Sayısı	Kişi	15	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yatırımcı Çekmeye Yönelik Lobi Faaliyetleri Sayısı	Adet	15	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Fizibilite Desteği Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Mali Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan GÜDÜMLÜ Proje Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	Takibi Yapılan Proje/Faaliyet Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 14: TÜK SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Yeni Kurulan Çiftlik Sayısı	Adet	200	İlgili Kurumların Faaliyet Raporları
1	Bitkisel Yem Üretimi Artış Oranı	Yüzde	30	TÜİK

1	TRB1 Bölgesi Süt Üretimi Artış Oranı	Yüzde	30	TÜİK
2	Tarımsal Üretici Örgütleri Tarafından Pazarlaması Gerçekleştirilen Tarım Ürün Değeri Artış Miktarı	TL	3 Milyon	Tarımsal Üretici Örgütleri Bilançoları
3	Birim Tarım Arazisinden Elde Edilen Katma Değer Artış Oranı	Yüzde	35	TÜİK

d. Proje ve Faaliyetler

1. Araştırma, Analiz ve Programlama

1.1. TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Yol Haritası Çalışması

Kooperatif ve örgütlenme faaliyetlerinin TRB1 Bölgesindeki mevcut durumunun ortaya koyulması, sorunların ve fırsatların tespiti ile Bölgede üretici örgütlenmelerinin geliştirilmesi için eylem planının hazırlanması çalışması yürütülecektir. TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Yol Haritası Çalışması kapsamında Bölge illerinde ilgili paydaşların katılım sağlayacağı dört adet çalıştay organize edilecektir.

1.2. Tarımsal Atıkların Geri Kazanımı ve Değerlendirilmesi Analiz Çalışması

Tarımsal atıkların değerlendirilmesi konusunda pelet yakıt üretimi, biyokütle enerjisi üretimi, kompostlama, kâğıt sanayinde kullanımı vb. uygulamalar mevcuttur. Anız yakma veya atıkların değerlendirmeden elden çıkarılması yerine atıkların birçok alanda değerlendirilmesi, tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak gerçekleştirildiği Bölgede fırsatlar sunmaktadır.

Bu nedenle Bölgede yüksek volümlü üretilen tarımsal ürünlerin atıklarının belirlenmesi, geri kazanımı ve değerlendirilmesi konusunda mevcut uygulamaların tespiti ve ekonomik değeri artırabilecek alternatif eylem önerilerinin (geri kazanım, biyokütle enerji vb.) yer aldığı analiz çalışması gerçekleştirilecektir.

2. İşbirliği ve Koordinasyon

2.1. Tarım Yönetişim Ağı

Tarım alanında çalışan akademisyenler, DAP, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, TKDK, tarımsal üretici örgütleri ile diğer ilgili STK'lar ve iş dünyasının temsilcilerinden oluşan bir yönetim ağı oluşturulması planlanmaktadır. Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı kapsamında hedeflenen sonuçlara ulaşabilmesi ilgili alanda

alışan paydaş kurum ve kuruluşların bir araya gelerek hayata geçirilecek tedbirler konusunda koordineli bir şekilde ve işbirliği halinde hareket etmeleri önem arz etmektedir.

3. Kapasite Geliştirme

3.1. Süt Hayvancılığının Geliştirilmesi

Yatırımcı firma tarafından geliştirilecek Bölge koşullarına uygun süt hayvancılığı tip projelerinin Bölge çiftçisinin bilgilerine sunulması, anlaşmalı tarım uygulamalarının koşulları ve avantajları ve sektöre yönelik destek ve teşviklerin anlatılması amacıyla Bölge illerinde belirli aralıklarla bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi planlanmaktadır.

Süt hayvancılığının modern yöntemlerle yapılarak verimliliğin artırılması amacıyla yatırımcı firma ve Bölge illerindeki Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin işbirliğiyle belli aralıklarla süt hayvancılığı eğitimlerinin verilmesi planlanmaktadır. Teori ve uygulama aşamalarını içeren her bir eğitimin 30 kişilik gruplar halinde ve 5'er günlük olması planlanmaktadır. Bu kapsamda, söz konusu firma ve Bingöl niversitesi arasında, süt hayvancılığı eğitimlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla, niversiteye ait 40 başlık süt ineği kapasiteli Eğitim-Uygulama ve Araştırma iftliği konusunda işbirliği protokolü çalışmaları devam etmekte olup, söz konusu çiftliğin hayvan ve ekipman eksikliklerinin tamamlanması için DAP ve diğer paydaşlar nezdinde girişimlerde bulunulacaktır. Ayrıca Fırat Üniversitesi DAP ifti Eğitim Merkezi ile eğitimler için protokol imzalanması planlanmaktadır.

Süt hayvancılığının karlılığının artırılarak rekabetçi bir yapıya kavuşturulması açısından önemli bir yere sahip olan yem bitkileri üretiminin Bölgede yaygınlaştırılması, süt hayvancılığının ihtiyaçlarına uygun türlerin belirlenmesi, modern sulama uygulamalarının hayata geçirilmesi amacıyla yatırımcı firma ve Bölge illerindeki Tarım ve Orman İl Müdürlükleri'nin işbirliği ile yem bitkileri rimi eğitimleri verilmesi planlanmaktadır.

Bölgedeki hayvancılık potansiyelini daha da st seviyelere çıkarmak için halihazırda ondan fazla büyükbaş hayvanı ve iftliği bulunan ailelerin ifti Kayıt Sistemi ile tespit edilip söz konusu ailelere daha detaylı ve özel, ileri seviye hayvancılık eğitimlerinin verilmesi planlanmaktadır.

Günümüzde kırsaldan kente doğru yaşanan yoğun göç dalgası mevcuttur. Tarım ve hayvancılık ile uğraşan kişilerin sayısında da bu sebeple günden güne azalma söz konusudur. Bu sektördeki kişilerin yaş ortalamasının bir hayli yüksek olduğu bilinmekle birlikte genç nüfusun tarım ve hayvancılığa yönlendirilmesinin gelecek nesillerin sağlıklı gıdaya erişimlerinin sağlanması açısından önem arz etmektedir. Bu sebeple gençlere yönelik

bilinçlendirme çalışmalarının yapılması ve hayvancılık eğitimlerinin verilmesi ve bu sayede genç nüfusun tarımsal üretime aktif olarak katılımlarının sağlanması planlanmaktadır.

3.2. Tarımsal Üreticilerin ve Üretici Örgütlenmelerinin Geliştirilmesi

Kooperatifçilik konusunda tecrübeli ve birikimi olan uzmanlar eşliğinde Ajans ile Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin de desteği ile farkındalık artırma faaliyetleri yürütülecektir. Bu faaliyetlerin amacı üretici örgütlenmesi konusunda ilgilileri bilinçlendirerek bu oluşumlarda görev almak isteyen üreticileri tespit etmek, Türkiye’den ve dünyada örnekler vererek Kooperatifçilik olgusunu ve üretici örgütlenmelerinin avantajlarını anlatmaktır.

Türkiye’de iyi uygulama örneği olan en az 2 adet kooperatife çalışma ziyareti düzenlenecektir. Bu ziyaretlerle üretici kooperatiflerine üye olacakların motivasyonunun artırılması ve iyi uygulama örneklerinin yerinde görülmesi planlanmaktadır.

Üretim verimliliğinin ve katma değerin artırılması kapsamında, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, kooperatifler, Ziraat Odaları ve diğer sivil toplum kuruluşları ile birlikte birincil tarım faaliyetleri yürüten üreticilere yönelik eğitim faaliyetleri ve iyi uygulama örneklerine yönelik çalışma ziyaretleri organize edilecektir. Eğitim konuları ve programı, gerçekleştirilecek araştırma çalışması da dikkate alınarak ve ilgili paydaşlar ile istişare edilerek belirlenecektir. Eğitimlerin Tarım ve Orman İl Müdürlükleri tarafından uygulanan eğitim programlarını tamamlayıcı nitelikte olması önem arz etmektedir. Üretim verimliliği ve katma değer artırılması eğitimlerinde su ürünleri yetiştiriciliği, arı ve arı ürünleri, meyvecilik gibi Bölgenin tarımsal üretim deseninde öne çıkan alt sektörleri önceliklendirilecektir. Eğitimlere üretici örgütlenmelerinin önemini anlatan modül de eklenecektir.

3.3. Tarımsal Üretimde Kaynak Verimliliği

Tarım ve tarıma dayalı sanayide başta su ve enerji olmak üzere kaynakların en etkin biçimde kullanımının sağlanması, modellenmesi, yaygınlaştırılması, birincil üretim ve işleme süreçlerinde verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda aşağıdaki konularda ve tarımsal üretimde verimliliği artıracak diğer başlıklarda bölge çiftçilerine yönelik eğitimler düzenlenecektir:

- Modern tarımsal sulama sistemleri ve verimlilik
- Doğru gübreleme
- Doğru tarım uygulamaları (anız yakmama, mekanizasyon, toprak analizi, doğru ilaçlama vd.)

- İyi tarım uygulamaları
- Organik tarım

Teknolojinin tarım ve tarıma dayalı sanayide etkin kullanılması ile ortaya çıkan verim artırıcı teknikler tarımda dijitalleşme gibi kavramları ortaya çıkarmaktadır. Tarımsal teknoloji cihazlarının ve yazılımın gelişmesinin yanı sıra bu teknolojileri multikopterlere bağlanıp uçurulması ile büyük alanlarda akıllı tarım mümkün olmaktadır. Ayrıca GSM ve yazılım şirketlerinin hâlihazırda akıllı tarım uygulamaları mevcuttur. Bu kapsamda dijital altyapı kullanarak tarım işletmelerine ürün ve hizmet sağlayan GSM operatörleri/yazılım firmalarıyla istişarelerde bulunulacaktır. Akıllı tarım uygulamalarının bölgede yaygınlaştırılması ve koordinasyon çalışmalarının yürütülmesi amaçlanmaktadır.

3.4. İpekböceği Yetiştiriciliğinin Yaygınlaştırılması

TRB1 Bölgesi, dut üretimi bakımından önde gelen Bölgeler arasındadır. Tarım ilaçları, endüstriyel atıklar, emisyon gazlarından uzak doğal alanlarda yapılabilen ipekböcekçiliği, görece düşük yatırım maliyetleri ile gerçekleştirilebilecek, işgücü ihtiyacının 1 ay süre ile sınırlı olması nedeniyle ek gelir yaratabilecek bir tarımsal faaliyettir. Başta Tunceli olmak üzere Bölge illerinde ipekböceği yetiştiriciliğine uygun türlerin yer aldığı dut bahçelerinin çoğaltılarak ipekböcekçiliği üreticiliğinin yaygınlaştırılması için farkındalık artırma faaliyetleri ve eğitimler düzenlenecektir. Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Kozabirlik) ile Diyarbakır'ın Kulp ilçesindeki İpek İplik Üretim Fabrikası ile işbirlikleri geliştirilecektir.

4. Tanıtım ve Yatırım Destek

4.1. Arazi Altyapısının Oluşturulması ve Yatırımcı Çekmeye Yönelik Lobi Faaliyetleri

Bölgede tarımsal üretim faaliyetlerine yönelik yatırıma uygun arazi oluşturulmadığı takdirde, Bölgenin yeni yatırımcı çekmesi olası görülmektedir. Bölgede tarım faaliyetlerinin yapılabileceği alanlar ve hazine arazileri belirlenerek sektörde planlı bir gelişmenin altyapısının kurulması planlanmaktadır. Ayrıca DSİ işbirliğiyle sulama imkânlarının geliştirilmesi sağlanacaktır. Bölgede, özellikle süt sektöründe, yeni yatırımların gerçekleştirilmesine yönelik yatırım destek ve lobi faaliyetleri yürütülecektir.

4.2 Bal ve Diğer Arı Ürünlerinin Markalaştırılmasına Yönelik Faaliyetler

Üniversitelerin Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı kapsamında “Tarım ve Havza Bazlı Kalkınma” alanında Pilot Üniversite seçilen Bingöl

Üniversitesi ile iş birliği içinde bal ve propolis, arı sütü gibi arıcılık ürünlerinin markalaştırılması ve ticarileştirilmesine yönelik yatırım destek ve lobi faaliyetleri yürütülecektir.

5. Ajans Destekleri

5.1.Fizibilite Desteği

Uygulanacak olan fizibilite desteği ile Bölgede tarımsal üretimin güçlendirmesine yönelik altyapıların projelendirilmesi ve yatırımcılara yol gösterecek ön fizibilite çalışmalarının yapılması planlanmaktadır.

5.2.Teknik Destek Programı

Tarım sektörünün gelişmesine katkı sağlayabilecek kurum ve kuruluşların kapasitesinin artırılmasına yönelik eğitim ve danışmanlık desteği sağlanacaktır.

5.3. Mali Destek Programı

5.3.1. Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı

Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nde yapılacak gerekli düzenlemelere bağlı olarak yönetim danışmanlığı konusunda yıl boyu sürecek mali destek programı yürütülmesi planlanmaktadır.

Bölgesel ihtiyaçlarla bağlantılı olarak başta işletmeler olmak üzere kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler gibi yerel aktörlerin yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine, pratik sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, organizasyonların performansını artırmaya, diğer organizasyonların deneyimlerinden ders almalarına ve yeni iş fırsatları kollamalarına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı alanlarında program tasarlanacaktır.

5.4.Güdümlü Proje Desteği

5.4.1.Ata Tohumu ve Fide Ar-Ge Merkezi

Bölgede yetiştirilen ve yöreye özgü olan meyve, sebze ve bitkisel ürünlerin tohumlarının kayıt altına alınması, muhafaza edilmesi, Bölgede faaliyet gösteren çiftçilere fide tedarikinin sağlanması ve söz konusu tohumlarla ilgili Ar-Ge çalışmalarının yapılması amaçlarına hizmet edecek bir merkezin kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Elazığ'da kurulması planlanan Ata Tohumu ve Fide Ar-Ge Merkezi yöreye ait ata tohumlarının muhafaza edilmesinde ve gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir rol oynayacaktır. Merkezde gerçekleştirilecek Ar-Ge

çalışmaları ile üretimde yüksek verimlilik sağlayacak olan tohumların üretilmesi sağlanacaktır. Bölgedeki çiftçilerin tohum ve fide temin etmedeki problemlerine çözüm bulunması bu merkezin temel amaçları arasında yer almaktadır. Ajans tarafından güdülenecek projenin başvuru sahibi Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, proje ortakları ise Fırat Üniversitesi, Elazığ Ticaret Borsası ve Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası'dır. Merkez sadece Elazığ'a değil tüm TRB1 Bölgesi ve diğer komşu illere de hizmet verecek nitelikte olacaktır.

6. Diğer Proje ve Faaliyetler

6.1. Ortak Kullanım Makina Parkurunun Oluşturulması

Üretici birlikleri ve kamu kurumları tarafından Bölgede ihtiyaç duyulan römork, gübre dağıtım makinası, silaj hasat makinası, silaj paketleme makinası, zirai mücadele için ilaçlama makinası, taş kırma makinası, taş toplama makinası gibi ekipmanların ortak kullanımına yönelik makine parkuru oluşturularak çiftçilerin ortak kullanımına sunulması elzemdir. Bu çerçevede, başta DAP destekleri olmak üzere ulusal ve uluslararası fonlardan finansman sağlanarak ortak kullanım makine parkurlarının oluşturulması öngörülmektedir. Bu kapsamda Ajans, ilgili kurumlar ve paydaşlar ile koordinasyonu sağlayacaktır.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı 6 aylık dönemler çerçevesinde 3 senelik olarak planlanmış olup faaliyet takvimi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 15: TÜK SOP Faaliyet Takvimi

Bileşen Adı	Başlangıç Dönemi	Bitiş Dönemi
TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Yol Haritası Çalışması	2020/2	2020/2
Tarımsal Atıkların Geri Kazanımı ve Değerlendirilmesi Analiz Çalışması	2020/1	2020/2
Tarım Yönetişim Ağı	2020/1	2020/2
Süt Hayvancılığının Geliştirilmesi	2020/1	2020/2
Tarımsal Üretici Örgütlenmelerinin Geliştirilmesi	2020/1	2020/2
Tarımsal Üretimde Kaynak Verimliliği	2020/1	2020/2
İpekböceği Yetiştiriciliğinin Yaygınlaştırılması	2020/1	2020/2
Arazi Altyapısının Oluşturulması ve Yatırımcı Çekmeye Yönelik Lobi Faaliyetleri	2020/1	2020/2

Bal ve Diğer Arı Ürünlerinin Markalaştırılmasına Yönelik Faaliyetler	2020/1	2020/2
Fizibilite Desteği Programı	2020/1	2020/2
Teknik Destek Programı	2020/1	2020/2
Güdümlü Proje Desteği	2020/1	2020/2
Diğer Proje ve Faaliyetler	2020/1	2020/2

f. İzleme ve Değerlendirme

İlgili SOP sorumluları tarafından haftalık faaliyet raporlarında SOP'un gidişatı ile ilgili durum bilgisi verilecektir. SOP'ların ilerleme durumu ve faaliyet planlaması ile ilgili 3'er aylık dönemlerde Genel Sekreter başkanlığında koordinasyon toplantıları düzenlenecektir. Genel Sekreter tarafından görevlendirilen SOP sorumluları faaliyet takvimini takip edecek, ilgili paydaşlarla koordinasyonu sağlayacak ve gerekli tedbirleri uygulamaya alacaktır.

3. KURUMSAL GELİŞİM

Ajansın kurumsal dönüşümündeki genel amacı; Ajansın araştırma, işbirliği ve koordinasyon işlevini geliştirmek ve yatırımlarda rehberlik ve kolaylaştırıcılık rolünü artırmaktır. Bu doğrultuda insan kaynağının etkin ve verimli kullanılması amaçlı bireysel/kurumsal fayda odaklı gelişimini sağlamak, Bölgedeki ve Bölge dışındaki kurumlar ve işletmeler arası işbirliği ve koordinasyon faaliyetlerinde lider kurum olmak, çalıştığı kurumu sahiplenen, kurumsal yapıdan memnun bir personel rejimi inşa etmek ve kurumsal iletişim süreçlerini güçlendirmek hedefleri belirlenmiştir.

Ajans Bölgedeki beklentileri, Bölge içi gelişmişlik farklarını dikkate alarak uygun şekilde yönetebilmek maksadıyla kurumsal yapısını büyük ölçüde tamamlamış ve Bölge içindeki tanınırlığını azami düzeye ulaştırmıştır. Hizmetlerin etkin şekilde yürütülebileceği Merkez Hizmet Binası ve dört ildeki Yatırım Destek Ofisleri kurumsal olarak oluşturulmuş ve çalışmalarını sürdürmektedir. Dönüşen Yeni Kamu Yönetimi olgusunun yönetişimi yaygınlaştırma açısından önemli bir kaynağı olan Ajansın önümüzdeki süreçte Bölgedeki etkinliği artırılacaktır. Nitekim 2015 yılında Malatya’da yapılan Paydaş Analizi çalışmasında Ajansın algısı hala büyük oranda “hibe veren kuruluş” biçiminde olup, koordinasyon ve işbirliği fonksiyonunu geliştirmesi gerekmektedir. Ajans insan kaynağının ve kurumsal yapısının ihtisaslaşma özelinde geliştirilmesi temin edilecektir. Bu durumu sağlamak üzere etkin bir insan kaynakları politikası oluşturulacak, münhasıran insan kaynakları alanında çalışan personel görevlendirilecek hizmet içi eğitimler, çalışma ziyaretleri ve sektörel uzmanlaşma faaliyetleri kurumsallaştırılacaktır. Ayrıca performans yönetimi, iş değerlendirme gibi işlevler yeniden ele alınacak, personelin motivasyonunu artırıcı etkinlikler üzerinde çalışılacaktır.

a. Faaliyetler

Kurumsal gelişim kapsamında hedeflenen çıktıları aşağıda verilmiştir;

Tablo 16: Kurumsal Gelişim Çıktı Hedefleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Program Sonrası Değerlendirme Raporu	Adet	3	Değerlendirme Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	İş Yüğü Analizi Raporu Sayısı	Adet	1	Analiz Raporu

Kapasite Geliştirme	Eğitim Alan Personel Sayısı	Adet	51	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Kurum İçi Organizasyon Sayısı	Adet	12	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Yeni İşe Başlayan Personel Sayısı	Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu

1. Araştırma, Analiz ve Programlama

1.1. Program Sonrası Değerlendirme Raporu

2016 yılında çıkılan 2 adet Mali Destek ve 1 adet Fizibilite Desteği programlarının sosyo-ekonomik etkisi bu çalışma ile analiz edilecektir.

2020 yılının 1. çeyreğinde başlayıp 4. çeyreğinde sonlandırılması planlanan çalışmada Ajansın Bölge illerine olan etkisi analiz edilip bu kapsamda bir rapor hazırlanacaktır.

1.2. İş Yüklü Analizi

2009 yılından beri faaliyette olan Ajansın insan kaynakları planlamasına altlık olacak şekilde bir iş yükü analizi yapılması planlanmaktadır. Bu kapsamda birim bazında rutin olarak yürüten işlerin dışında ek iş yükleri de göz önüne alınarak toplam iş yükü analizinin ortaya çıkarılması ve insan kaynakları planlamasının bu analize göre yapılması hedeflenmektedir.

Hazırlıklarına 2018 yılı içerisinde başlanan ve Ajansın kendi insan kaynakları marifetiyle yapılacak olan çalışmanın 2020 yılının 3. çeyreği içerisinde sonuçlandırılması planlanmaktadır.

2. İşbirliği ve Koordinasyon

Teknik Destek kapsamında desteklenen eğitim programlarına ilgili Ajans personelinin katılımı sağlanacaktır. Böylece hem desteğin etkinliği yakından takip edilmiş olacak hem de verilen destekten personel de yararlanmış olacaktır.

3. Kapasite Geliştirme

2.1. İnsan Kaynakları Uygulamalarının Kurumsallaşması

Etkin bir insan kaynakları politikası oluşturulacak olup münhasıran insan kaynakları alanında çalışan personel görevlendirilecek hizmet içi eğitimler, yeni personel için oryantasyon eğitimleri, çalışma ziyaretleri ve SOP'lar çerçevesinde sektörel uzmanlaşma faaliyetleri kurumsallaştırılacaktır. Benzer şekilde performans yönetimi, iş yükü analizi, iş değerlendirme gibi

işlevler yeniden ele alınacak, personelin motivasyonunu artırıcı etkinlikler üzerinde çalışılacaktır. Bu çalışmalar doğrultusunda 2020 yılı için tüm personelin alacağı ortak eğitimler ve yine her personelin veya birimin kendi görev alanı ile ilgili ihtiyaç duyduğu eğitimler belirlenerek program kapsamına alınması öngörülmektedir.

Personel hizmet içi eğitimleri personel ihtiyaç talepleri doğrultusunda toplam 10 gün süre olarak uygulanması düşünülmekte olup bu sürenin 5 günü tüm birimlere yönelik kalan 5 günü ise birimler özelinde planlanmaktadır. Uzman ve destek personel için planlanan eğitim başlıklarından bazıları;

- Proje Yönetimi Eğitimi (PMP - PMI),
- Kurum İçi Yenilikçilik Eğitimi,
- İleri Düzey MS Office Kullanımı Eğitimi,
- Yönetim Danışmanlığı,
- Yalın Üretim ve Enerji verimliliği,
- Fizibilite Hazırlama Eğitimi,
- KOBİ Danışmanlığı Eğitimi,
- Dil Eğitimi,
- Finansal Okur Yazarlık Eğitimi,

Yardımcı Hizmetler personellerine yönelik hizmet içi eğitim başlıkları ise kişisel gelişime yönelik olacaktır.

2.2. Ajans İçi Koordinasyon ve Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

Birimler arası bilgi akışı ve sinerjiyi artırmak maksadıyla her ay tüm personelin katılım sağladığı toplantı organize edilerek tecrübe ve bilgi paylaşımı sağlanacaktır. Bununla birlikte bu toplantılara Bölge içi ve dışından kanaat önderleri ve iş insanları davet edilerek Ajans personeli ile tecrübe paylaşımı maksatlı söyleşiler düzenlenmesi planlanmaktadır.

2.3. Personel Alımı

Ajans insan kaynakları kapasitesini güçlendirmek, iş ve işlemlerin daha hızlı yapılmasını sağlamak amaçlı; 1 hukuk müşaviri, 3 uzman, 2 destek personeli için personel alımı süreci başlatılacaktır. Personel alımında özellikle yatırımcıların ihtiyaç duyduğu desteği ve

yönlendirmeyi sağlaması amacıyla Yatırım Destek Ofislerinin personel durumu dikkate alınmıştır.

4. Tanıtım Faaliyetleri

Ajans görünürlük faaliyetleri kapsamında desteklenen projelerin tanıtımı daha nitelikli bir biçimde yapılacaktır. Sosyal medyada ve web ortamında yayınlanacak video çekimleri ve görseller ile etkili bir halkla ilişkiler çalışması yürütülecektir. Ayrıca Ajans web sitesinin güncel tutulması ve kullanıcı deneyimine yönelik iyileştirmelerin yapılması sağlanacaktır.

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

4.1.YÖRESEL ÜRÜNLERİN TİCARİLEŞTİRİLMESİ VE MARKALAŞMASI

a. Amaç

Bir ürünün bir yöre ile anılması, coğrafi işaret, yöresel ürün etiketi ve tescili son yıllarda sıklıkla gündeme gelen kavramlardır. Coğrafi işarete konu olan ürünler yetiştirildiği alandan dolayı belirli bir özellik kazanmış, yani diğer benzerlerine göre farklılaştırılmış ürünlerdir. Coğrafi işaretlerin tescilinde en temel amaç; o yöreye özgü doğal ya da insani faktörlerden oluşan özelliklerin söz konusu ürüne kazandırdığı nitelik ve kalite itibari ile benzer ürünlerden ayırt edilmesini sağlamaktır. Benzerlerinden farklı olan ve farklılığı kaynaklandığı yöreye bağlı olan meşhur ürünler, coğrafi işaret tescili ile bu farklılıklarına resmiyet kazandırmakta, varlıklarını korumakta ve markalaşma imkanı bulmaktadırlar.

Anıldıkları ürünle meşhur olan yörelerin, sahip oldukları bu değerleri bir marka haline getirmeyi başarmaları önem arz etmektedir. Yöresel ürün ve coğrafi işaret tescili, ürünlerin özellikle zincir market raflarında yer bulabilmesi adına önemli bir kriterdir. Dolayısıyla yöresel ürünlerle ilgili bir standardın oluşturulması, ürünlerin marka haline getirilmesi ve ticarileştirilmesi, etkili tanıtım ve pazarlama politikalarının geliştirilmesi ürünün değerinin artmasını ve ürünle birlikte tüketicinin ve yöresel kültürün korunmasını sağlamaktadır.

Coğrafi işaretlerin işlevleri asli ve tali işlevler olmak üzere iki başlık altında incelenebilir. Asli işlevler; ayırt edicilik, kaynak belirtme, kalite ve garanti belirtme, gıda güvenliği, ürün izlenebilirliği, tanıtım yapma işlevleri olarak sınıflandırılırken, tali işlevler; geleneksel bilgi ve kültürel değerleri koruma, ülke tanıtımına katkı, yerel kalkınmayı sağlama ve göçü önleme işlevleri olarak sınıflandırılabilir.

Yukarıda belirtilen sebepler doğrultusunda “Yöresel Ürünlerin Ticarileşmesi ve Markalaşması” yerel kalkınma fırsatı olarak benimsenmiştir. Bölgesel kalkınmanın lokomotifi olma potansiyeli taşıyan yöresel ürünlerin markalaştırılması ve ticarileştirilmesi yerel kalkınma fırsatının genel amacı olup özel amaçlar ise;

1. Yöresel ürünler ve coğrafi işaret tesciline dair farkındalığın artırılması,
2. Coğrafi işaret tescilli ürün sayısının artırılması ve ürünlerin tanıtılması,
3. Bölgenin yöresel mutfağının tanıtılması

olarak belirlenmiştir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Coğrafi işaretler; belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibariyle kökenin bulunduğu bir yöre, alan, Bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren işaretlerdir. Dolayısıyla coğrafi işaretler, Bölgelerin ekonomilerinin gelişmesi, yöresel üreticilerin yerel kaynakları daha iyi değerlendirmesi, yerel istihdamın artırılması ve hayat şartlarının gelişmesi, Bölgenin marka kimliğinin desteklenmesi ve bilinirlik ve olumlu algının artmasıyla bu ekonomik iyileşmenin sürekliliğini sağlamak anlamında önemli avantajlar taşımaktadır.

Yöresel ürünlerin ekonomik değerlerinin geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmalar coğrafi işaretlemeler açısından değerlendirildiğinde bu ürünlerin turizmde ve Bölgesel pazarlamada önemli rolleri ortaya çıkmaktadır. Bu tarz ürünlere sahip olan Bölgelerin ekonomik çıkarları dışında turizm ve tanıtım amacı taşıması doğru bir yaklaşımdır. Coğrafi işaret tescili yöresel ürünlerin turistik ve ekonomik değerlerinin geliştirilmesi için de oldukça önemlidir. Coğrafi işaretli ürünler, ürünle birlikte yörenin tanıtımına da katkı sağladığı için, turizm değeri olarak da görülmektedir. Bölgenin tanıtımında ve bilinirliğinin kalıcı kılınmasında, bu ürünlerin katkısı büyüktür.

Coğrafi işaretli ürünlerin kendi değer zinciri içerisinde tüm paydaşlara sağladığı katkılar şu şekilde özetlenebilir;

Üretici/Çiftçi Açısından;

- ✓ Coğrafi işaretli ürün yetiştiren bireysel üretici/çiftçilerin, diğer Bölgelerdeki üretici/çiftçilerden farklı olduğunun bilinmesi,
- ✓ Ürünün ayırt edici (tadı, aroması, lezzeti, vitamin/mineral değeri vs) özelliği ve yıllar boyunca taşıdığı karakteristik özelliği ile diğer benzer ürüne göre avantaj sağlaması,
- ✓ Tanınırılığı ve bilinirliğinden dolayı, yurt içi ve yurt dışı pazarlara satış potansiyelini artırması,
- ✓ Bireysel üretici/çiftçilerin gelirlerinde artış sağlama,
- ✓ yeni iş fırsatlarını ortaya çıkararak tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilir ve kalıcı olmasına öncülük etmesi,

Tescil Sahibi ve Denetim Mercisi Açısından;

- ✓ Tescille birlikte korumanın başlaması ve korumanın süresiz olması,

- ✓ Coğrafi işaretli ürün yetiştiren bireysel üretici/çiftçiler, sanayici ve ihracatçıları kapsayan koruma ve işbirliklerine öncülük etmesi,
- ✓ Coğrafi işaretli ürünün yurt içi ve yurt dışı pazarlara satış potansiyelini artırması,
- ✓ Fuar ve tanıtım organizasyonlarında kamu niteliğinde temsil etme imkanı sunması,
- ✓ Sınai Mülkiyet ve diğer kanunlar kapsamında, tarafların hak ve yükümlülüklerinin bütüncül anlayışla koruması,
- ✓ Diğer Bölgelerdeki üretici/çiftçiler, sanayici ve ihracatçıların coğrafi işaretli ürünle ilgili haklara tecavüz ve ihlaller yapması durumunda, hukuk ve ceza davası açma hakkını vermesi,

Sanayici ve İhracatçı Açısından;

- ✓ Coğrafi işaretli ürün alan/satan/imal eden gerçek/tüzel işletmelerin, diğer gerçek/tüzel işletmelere göre farkındalık oluşturmaları,
- ✓ Coğrafi işaretli ürünün tanınırlığı ve bilinirliğinden faydalanarak, ürünün reklam ve tanıtım bütçelerinde tasarruf sağlaması,
- ✓ Yöre çiftçisi ve tedarikçilerle birlikte hareket etme ve ortak politikalar oluşturmayı sağlaması,
- ✓ Coğrafi işaretli ürünün yurt içi ve yurt dışı pazarlara satış potansiyelini artırması ve daha karlı gelir elde etmeye aracılık etmesi,
- ✓ Yurt içi ve yurt dışı fuar ve organizasyonlarda, Coğrafi işaretli ürün avantajıyla yeni pazarlara yönelme ve satış potansiyelini artırma,

Tüketici Açısından;

- ✓ Coğrafi işaretli ürünün kalite ve güvenilirliğini bilerek, güvenli gıdaya ulaşmasını sağlama,
- ✓ Coğrafi işaretli ürünün amblem ve logolarına duyulan güven ve itimadı tercih etme kolaylığı,
- ✓ Coğrafi işaretli ürünü tercih ederek, kırsal kalkınma ve üretimin sürdürülebilir olmasına destek verme.

Yöresel ürünlerin market raflarında daha fazla yer alabilmesi fikri doğrultusunda rafların belirli bir yüzdesinin yöresel ürünlere ayrılması zorunluluğu üzerine Ticaret Bakanlığı

tarafından çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalar üzerine Ajans tarafından 2019 yılında Metro ve Migros yetkilileri ile yöresel ürünlerin raflarda yer alabilmesi için sağlaması gereken kriterler üzerine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde coğrafi işaret tescili almış veya başvuru yapmış aday ürünlere zincir market raflarında öncelik verildiğine vurgu yapılmıştır. Bu ürünlerin haricindeki yöresel ürünler için ise coğrafi işaret tescili alabilme potansiyeline sahip olması, kalite süreçlerini gerçekleştirmiş olması ve bulunabilir olması gibi faktörlerin önemli olduğu belirtilmiştir. Bunların dışında gıda güvenliği sertifikaları, kalite sertifikaları ve Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliğine uygunlukları da yöresel ürünlerin raflarda yer alabilmesi için gerekli kriterler olarak belirtilmiştir.

Satın alma kararlarında ürünün fiziksel özellikleri ve performansına bağlı “içsel” faktörlerle; ambalaj, marka, garanti gibi “dışsal” faktörler dikkate alınmaktadır. Ürünün içsel ve dışsal faktörlerin birlikte değerlendirilmesiyle oluşan ürün/marka imajı satın alma kararı üzerinde oldukça önemlidir. Bu konuda yapılan araştırmalarda tüketicilerin yöresel gıda ürünlerini diğer ürünlere göre daha sağlıklı, doğal, taze, kaliteli ve lezzetli algıladıkları görülmüştür. Ayrıca bu ürünlerin daha kaliteli malzemeler kullanılarak, çevreye duyarlı olarak üretildikleri imajı hâkimdir.

Avrupa Komisyonu tarafından yapılan Eurobarometer anketine göre;

- Tüketicilerin % 43’ü coğrafi işaretli ürünler için % 10
- Tüketicilerin %8’i coğrafi işaretli ürünler için % 20 fazla ödeme yapmaya razıdır.

Bu anketten çıkarılacak sonuç; Avrupa’nın yaklaşık yarısının üretim kökeninin ve metodunun garanti edildiği ürünler için fazladan ödeme yapmaya razı olduklarıdır.

TRB1 Bölgesi yöresel ürün açısından zengin bir bölgedir. Bölgede coğrafi işaret tescili almış 10 yöresel ürün bulunmakla birlikte 15 ürünün de tescil başvurusu yapılmış ve süreci devam etmektedir. Bölgede tescillenmiş ürünlerin tanıtımı ve markalaşması, tescillenmemiş ürünlerin de tescil süreçlerine dair faaliyetler ve paydaşlar arası koordinasyon oldukça önem arz etmektedir. Bölgenin sahip olduğu bu potansiyel değerlendirilerek ürünler marka haline getirilecek ve bu vesileyle Bölge illerinin ekonomilerine katkı sağlanacaktır. Coğrafi ürün tescili almış olan, başvuru yapmış olan veya başvuru potansiyeli taşıyan yöresel ürünlerin tanıtımına yönelik organizasyonlar, paydaş kurumlarla koordine edilecektir.

Coğrafi işaret tescili almış ürünler başta olmak üzere yöresel ürünlerin tanıtımı amacıyla yurt içi ve yurt dışı tanıtım etkinliklerine katılım gerçekleştirilecek, bu vesileyle üreticilerin iç ve

dış pazara açılmasına ve iş ağırları oluşturmaya olanak sağlanacaktır. Bu kapsamda yurt içinde YÖREX Fuarı'na katılım öngörülmektedir.

Yöresel ürünlerin korunması ve bu ürünlerin coğrafi işaret tescili alması her şeyden önce bu konulara dair gelişmiş bir bilincin göstergesidir. Bu nedenle Ajans olarak bu bilinci geliştirmeye ve yaymaya yönelik faaliyetler yapılması öngörülmektedir. Bu faaliyetler, bilincin kazandırılabilmesi en küçük yaşlardan başlayarak geniş bir yelpazeyi kapsayacak bir hedef kitleye göre belirlenecektir. Bu doğrultuda Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği içerisinde okullarda “yöresel ürün haftası”, “coğrafi işaretli ürün haftası” gibi tematik zaman dilimleri belirlenecek ve bu konulara dair bilinç artırmaya yönelik faaliyetlerde bulunulacaktır. Ayrıca ürün üreticilerine ve coğrafi işaret tescili alabilme potansiyeli olan çeşitli kurum ve kuruluş temsilcilerine ürün tesciline dair bilinç artırmaya yönelik paneller düzenlenecek ve tescil sürecine yönelik danışmanlık hizmetleri sunulacaktır.

Bölge mutfağının tanıtımı için “TRB1 Yöresel Lezzetler Yarışması” düzenlenecektir. Yarışmanın amacı, Bölgeye ait öne çıkan yemeklerin ulusal düzeyde tanınırlığını artırmak, yeni nesillere yarışma ortamı ile öğretilerek aktarılması ve sürekliliğinin sağlanmasıdır.

Bu bilgiler ışığında TRB1 Bölgesi ekonomisinin geliştirilmesi ve rekabet gücünün artırılması amacıyla yöresel ürünlerin ticarileştirilmesi ve katma değerinin artırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmesi için coğrafi işaret tescili almış ve alma potansiyeli olan ürünlere odaklanılacak, bu ürünlerin TRB1 Bölgesi için ekonomi, turizm ve markalaşma yönünden katkıları incelenecek ve bu doğrultuda faaliyetler gerçekleştirilecektir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 17: YÜT YKF Sonuç ve Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç ve Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Coğrafi İşaret Tesciline Dair Bilinç Artırmaya Yönelik Faaliyet Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
2	Coğrafi İşaret Tescili Başvurusu Yapılan Ürün Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
2	Katılım Sağlanan Yöresel Ürün Fuarı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

3	Bölge Mutfağının Tanıtılmasına Yönelik Gerçekleştirilen Organizasyon Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
---	---	------	---	-----------------------

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Yöresel ürün üreticileri ve üretici örgütleri, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, yerel yönetimler ve ilgili diğer paydaşlarla koordinasyon içerisinde faaliyetler yürütülecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

İlgili YKF sorumluları tarafından haftalık faaliyet raporlarında YKF'nin gidişatı ile ilgili durum bilgisi verilecektir. YKF'lerin ilerleme durumu ve faaliyet planlaması ile ilgili 3'er aylık dönemlerde Genel Sekreter başkanlığında koordinasyon toplantıları düzenlenecektir. Genel Sekreter tarafından görevlendirilen YKF sorumluları faaliyet takvimini takip edecek, ilgili paydaşlarla koordinasyonu sağlayacak ve gerekli tedbirleri uygulamaya alacaktır.

4.2. KAYNAK VERİMLİLİĞİ

a. Amaç

Ülkemizde enerji girdilerinin büyük oranda ithal kaynaklara bağlı olması dış ticaret ve cari işlemler açığı verilmesine neden olmaktadır. Hızlı büyüyen ekonomiye paralel olarak son 25 yılda ülkenin yıllık birincil enerji kaynakları (kömür, petrol, doğal gaz, nükleer, biokütle, hidrolik, güneş, rüzgâr, dalga, gel-git) tüketiminin 55 milyon ton eşdeğer petrolden (TEP) 155 milyon ton eşdeğer petrole yükselmesi³ verimlilik ve dışa bağımlılığı azaltma konusunda atılacak adımları zorunlu kılmaktadır.

Verimli ekonomilere geçişi Bölge ölçeğinde sağlayabilmek için işletmelerden hane halkına kadar enerji harcayan herkeste verimlilik bilincinin oluşturulup harekete geçirilmesinin özendirilmesi, Kaynak Verimliliği Yerel Kalkınma Fırsatının genel amacıdır.

Özel amaçlar ise;

1. Bilinçli tüketim ve her türlü kaynağı verimli kullanma noktasında farkındalığın artırılması,
2. Bölgede verimlilik artırıcı proje sayısını artırmak,
3. Geri kazanımı sağlanabilecek atıkların ve uygun geri kazanım yöntemlerinin tespit edilmesi

olarak belirlenmiştir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

2019-2023 yıllarını kapsayan 11. Kalkınma Planı, her alanda rekabetçiliği ve verimlilik artışını sağlamaya odaklanmıştır. Planda yapılan değerlendirmelere göre ülkemizin sürdürülebilir büyüme yapısı için verimlilik artışları önemini korumaktadır. Onuncu Kalkınma Planı döneminde büyümeye sermaye stokunun katkısı yüzde 57,2, istihdamın katkısı yüzde 39,9 olarak gerçekleşirken, toplam faktör verimliliğinin (TFV) katkısı ise yüzde 3 olmuştur. Bu çerçevede, kaynak verimliliğinin artırılması, ülkemizde ekonomik büyüme açısından geliştirilmesi gereken kritik bir müdahale alanı olarak öne çıkmaktadır.

Önümüzdeki dönemde, ülkemizde yapılacak kaynak verimliliği çalışmalarının çerçevesi, üretimin tüm süreçlerinin yanı sıra pazarlama, dağıtım ve tüketim süreçlerini de içerecek şekilde bütüncül bir yaklaşımla ele alınacaktır. Bu nedenle müdahaleler en fazla kaynak

³ KPMG, Enerji-Sektörel Bakış 2019, <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2019/03/sektorel-bakis-2019-enerji.pdf>

tüketen ve verimlilik açısından en fazla potansiyel vadeden noktalara yönelik olacaktır. Özellikle TRB1 Bölgesinin sahip olduğu uzun güneşlenme süreleri ve yıllık ortalama 1600-1800 KWh/m² güneş radyasyonu⁴, “Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile OSB’lerdeki işletmeler için büyük avantaj sağlamaktadır. Yeni yönetmelik ile Organize Sanayi Bölgeleri’nde gerçekleştirilebilecek yenilenebilir enerji yatırımlarında sadece çatı ve cephe üstü ve çatı GES ve çatı RES’leri gibi kurulumlar yapılabilecektir.⁵

Kaynak verimliliği; endüstriyel simbiyoz, eko-verimlilik, yenilenebilir enerji, geri dönüşüm, geri kazanım, döngüsel ekonomi, sürdürülebilir tüketim ve üretim gibi sistemleri içermekle beraber hayatın her alanında bir kültür haline gelmesi gereken bir olgudur. Bu nedenle “Kaynak verimliliği” teması TRB1 Bölgesi özelinde Bölgenin potansiyelleri ve ihtiyaçları çerçevesinde ele alınacaktır. Bu noktada işletmelerin sektörlere göre atık analizi, enerji yöneticisi yetiştirme programları, verimlilik konusu üzerine ar-ge projeleri gibi etkinlikler gerçekleştirilecektir.

Verimlilik projeleri ve yatırımlarla ilgili olarak ise bu konudaki yönetmelik, mevzuat, destekler ve destek veren kuruluşlar ilgili paydaşlara tanıtılacaktır. İşletmelerde verimlilik ile ilgili adımların atılması ve verimliliğin bir kültür haline gelmesi yönetimin ikna olmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle bilinçlendirme ve özendirme faaliyetleri ayrıca yürütülecektir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 18: KAV YKF Sonuç ve Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç ve Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Kaynak Verimliliğine Yönelik Organize Edilen Panel/Çalıştay Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
1	Yurtiçi ve Yurtdışında Ajans Organizasyonu ile Katılım Sağlanan Zirve/Fuar/Saha Ziyareti Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
1	ISO50001 Enerji Yönetim Sistemi Başvurusu Yapan Firma Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
1 ve 2	Yürütülen Enerji Yöneticisi Yetiştirme Programı	Adet	1	Eğitim Katılım Listesi

⁴ <http://www.yegm.gov.tr/MyCalculator/Default.aspx>

⁵ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/08/20190806-2.htm>

2	Kaynak Verimliliği Kapsamında Eğitim ve/veya Danışmanlık Hizmeti Verilen Firma/Kurum/Kuruluş Sayısı	Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu
3	TRB1 Bölgesi Endüstriyel Simbiyoz Yol Haritasının Belirlenmesi Analiz Çalışması Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Yüksek su ve enerji tüketimi olan firmalar öncelikli olmak üzere verimlilik projeleri konusunda gönüllü olan firmalar ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü, Türk Standartları Enstitüsü, Bölge Üniversiteleri, Fırat Teknokent, Malatya Teknokent, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri kurumlarıyla koordineli bir çalışma yürütülecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

İlgili YKF sorumluları tarafından haftalık faaliyet raporlarında YKF'nin gidişatı ile ilgili durum bilgisi verilecektir. YKF'lerin ilerleme durumu ve faaliyet planlaması ile ilgili 3'er aylık dönemlerde Genel Sekreter başkanlığında koordinasyon toplantıları düzenlenecektir. Genel Sekreter tarafından görevlendirilen YKF sorumluları faaliyet takvimini takip edecek, ilgili paydaşlarla koordinasyonu sağlayacak ve gerekli tedbirleri uygulamaya alacaktır.

4.3. DEVAM EDEN PROJELER VE FAALİYETLER

Bu başlık altında önceki dönemlerden sarkan, SOP'larla ilişkisi olmayan projeler, faaliyetler, mali ve teknik destek ödemeleri ve CMDP projelerine yer verilmektedir.

4.3.1. Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı

2020 Yılı: Tebliğ edilecek 2020 Yılı Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı Uygulama Usul ve Esasları çerçevesinde cazibe merkezleri olan Malatya ve Elazığ illerindeki ilgili kurumlarla yeni projeler güdülenecektir.

2019 Yılı:

- **Model Kayısı Fabrikası Projesi:** Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nün yararlanıcısı olduğu proje kapsamında Malatya'da geleneksel yöntemlerle çalışan kayısı fabrikalarına vizyon sağlayacak, günlük 10 ton kayısı, yıllık ise 2.000 ton meyve-sebze işleme kapasitesine sahip TÜBİTAK desteğiyle geliştirilen kükürtleme ve kurutma sistemlerinin de yer aldığı 1.000 m²'lik kapalı alanda Model Kayısı Fabrikası'nın kurulması planlanmaktadır. Bakanlıkça fizibilitesi uygun bulunan projenin destek sözleşmesi imzalanarak projenin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.
- **Malatya 1.OSB Arıtma Tesisi Verimlilik ve Kapasite İyileştirme Projesi:** Malatya 1. OSB Müdürlüğü'nün yararlanıcısı olduğu proje kapsamında, mevcut 24.000 m³/gün kapasitesi ile yetersiz kalan arıtma tesisini, mekaniksel ve elektriksel ekipmanlar ile destekleyerek 40.000 m³/gün kapasiteye çıkarılması hedeflenmektedir. Bakanlıkça fizibilitesi uygun bulunan projenin destek sözleşmesi imzalanarak projenin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.
- **Elazığ OSB Tekstil Endüstri Park Projesi:** Elazığ OSB'nin yararlanıcısı olduğu proje ile Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği ile imzalanan protokol çerçevesinde, büyük ölçekli hazır giyim imalatı yatırımları için 200 dönümlük bir alanda 10 adet sanayi parselinin tüm altyapısı hizmetleri ile 1 adet sosyal-idari ortak kullanım alanı üstyapısı tamamlanarak modern bir tekstil endüstri parkının Elazığ OSB bünyesinde kurulması planlanmaktadır. Bakanlıkça fizibilitesi uygun bulunan projenin destek sözleşmesi imzalanarak projenin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Önceki Yıllar: Aşağıda yer verilen, destek sözleşmesi imzalanmış ve henüz tamamlanmamış CMDP projelerinin uygulamasına devam edilecektir.

- **Malatya Kuru Kayısı Lisanslı Depoculuk**
- **Endüstriyel Tasarım, Prototip ve İnovasyon Merkezi**

- **Nitelikli İşgücü ve Yenilikçi Girişimci Yetiştirme Merkezi**
- **Elazığ Fuar Merkezi**
- **Malatya Fuar Merkezi**

4.3.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Faaliyetleri

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ve Kalkınma Ajanslarının istişareleri sonucunda 2019 yılı teması olarak “Mesleki ve Teknik Eğitim” konusunda 2019 Çalışma Programında yerel kalkınma fırsatı olarak planlanan faaliyetlerin 2020 takvim yılına sarkması öngörülmüştü. Bu kapsamda yılın ilk yarısında Kalkınma Ajansları 2019 Yılı Mesleki ve Teknik Eğitim Teması Uygulama Çerçevesi’ne uygun olarak aşağıdaki ve benzeri faaliyetlerin uygulamasına devam edilecektir.

- Bölge İllerinde Konferans/Seminer,
- Usta - Çırak Buluşmaları,
- Sanayici-Mezun Buluşmaları,
- Liderler Programı,
- Proje Hazırlama Eğitimi
- Girişimcilik Eğitimleri
- Etkili Sunuş Teknikleri Eğitimi
- Proje Pazarı
- Hami Okul Uygulaması

4.3.3. Mali Ve Teknik Destek Ödemeleri

Önceki yıllardan sarkan mali ve teknik destek ödemeleri 2020 yılı bütçesine aktarılacaktır.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile dönüşüm süreci ivme kazanan Kalkınma Ajansları; üst ölçekli planların çizdiği çerçevede, stratejik olarak belirlenmiş kalkınma hedeflerini yakalamak üzere bölgelerinde yerel potansiyeli harekete geçirmek ve bölge kalkınmasına dinamizm kazandırmak amacıyla, her alana müdahale etmektense, Sonuç Odaklı Programlar çerçevesinde belirlenen alanlarda faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu çerçevede Ajans 2020-2022 yılları arasında uygulanması öngörülen üç adet Sonuç Odaklı Program temelinde, ilgili paydaşlarla işbirliği ve koordinasyon içerisinde, çalışmalarını sürdürecektir.

- İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ile imalat sanayinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin kurumsal yapısının güçlendirilmesi, stratejik yönetim yetkinliklerinin geliştirilmesi sağlanarak rekabet gücünün artırılması ile Bölge ihracatının artırılması amaçlanmaktadır.
- Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi Ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programı ile bölgede turizmin geliştirilerek turist ve geceleme sayılarının ve turizmden elde edilen gelirin artırılması amaçlanmaktadır.
- Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı ile Bölgede tarım sektöründe verimliliğin artırılması ve katma değerın yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

Bununla birlikte 2020 yılında bölgesel kalkınma açısından fayda görülen ve yerel kalkınma fırsatı olarak değerlendirilen Kaynak Verimliliği ve Yöresel Ürünlerin Ticarileştirmesi alanlarında faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Bölge illeri Malatya ve Elazığ'ın seçilmiş imalat sanayi sektöründe yenilikçilik, ürünlerde katma değer artışı ve ihracat konularında ilerleme hedeflenmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'nin sosyo-ekonomik gelişmişlik, sanayi işletme sayıları, donanımlı insan kaynağı, girişimcilik, ihracat ve Ar-Ge kapasitesi bakımından gelişmiş iki ili olan ve Bölgesel cazibe merkezi olarak birlikte değerlendirilen bu illerde tarıma dayalı sanayi, makine, tekstil-konfeksiyon sanayi kolları başta olmak üzere dış pazarlarda rekabetçiliğin artırılması, altyapının güçlendirilmesi, verimli ekonomilere geçişin hızlandırılması, katma değerın yükseltilmesi ve bu sayede bu illerin Orta Doğu, Afrika ve Kafkas ülkeleri başta olmak üzere dış pazarlara açık birer üretim merkezine dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. Bingöl ve Tunceli illeri ise öncelikle tarım (bitkisel üretim, hayvancılık, organik tarım alanları) potansiyeli ve

turizm değerleriyle gelişecek, ihracat, turizm ve tarım alanlarında uygulanan sonuç odaklı programlar ve yerel kalkınma fırsatları ile de Bölgenin yakalayacağı gelişme ivmesine dâhil olacaktır.

6. EKLER

6.1. PROJE LİSTESİ

Proje Konusu	Sektörü (Tarım, Hayvancılık, Enerji vb...)	Uygulama Yeri (İl, İlçe)	Açıklama (Projenin önemi, neden çalışılması gerektiği izah edilmeli)	Projenin Finansman Yöntemi (Özel sektör öz kaynağı, kamu yatırımı, kamu- özel işbirliği, Uluslararası fon, güdümlü proje, devlet destekleri *)
500/1000 Başlık Hayvan Çiftliği	Tarım- Hayvancılık	Bingöl	Bingöl ilinde 2020 yılında faaliyete geçmesi planlanan SÜTAŞ Entegre Süt Tesisleri yatırımı için ildeki mevcut hayvan çiftlikleri ihtiyacı karşılamaktan oldukça uzaktır. Buradan hareketle 500 ve/veya 1000 başlık hayvan çiftliklerinin yapılması gerekmektedir.	Özel Sektör
Ambalaj, Paketleme ve Palet Tesisi	Sanayi	Bingöl	Bingöl ilindeki SÜTAŞ yatırımı kapsamında ihtiyaç duyulacak ambalaj, paket ve paket ürünlerinin tedarikinin Bölgeden sağlanması amacıyla üretim tesisinin kurulması gerekmektedir.	Özel Sektör

Askeri Alan Taşınma Projesi	Altyapı	Bingöl	Bingöl ilindeki askeri yerleşim yerleri şehrin genişleme noktalarında yer almaktadır ve şehir bu askeri alanlar yüzünden plansız bir şekilde genişlemektedir. Ayrıca, gelinen noktada ticari alan olarak kullanılabilecek yerler kalmamış olup çarşı merkezi sıkışık bir hal almış ve kiralar çok yükselmiştir. Bu sorunun çözümü için şehir merkezinde yer alan askeri alanın taşınması Bingöl ilinin planlı bir şekilde genişlemesine oldukça önemli bir katkı sağlayacaktır.	Kamu Yatırımı
Bingöl Etnografya Müzesi	Altyapı	Bingöl	Bingöl'de Etnografya Müzesi bulunmamakta olup il tanıtımı kapsamında daha aktif çalışılması gerekmektedir. Bu müzede ilde yapılan arkeolojik kazılarda bulunan eşyalar, kültürel araç-gereç vb. sergilenebilecektir. Bingöl iline gelen yerli-yabancı turistlerin ziyaret edeceği bir müzenin, il tanıtımına katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.	Kamu Yatırımı
Bingöl Gençlik Merkezleri Projesi	Altyapı	Bingöl	Bingöl ilindeki nüfusun %46'sını gençler (5-29 yaş aralığı) oluşturmaktadır. İlde bir adet Gençlik Merkezi bulunmakta olup bu genç nüfusun ihtiyaçlarını karşılayacak kapasitede değildir. Bu kapsamda yeni Gençlik Merkezleri'nin kurulması gerekmektedir.	Kamu Yatırımı
Bingöl Huzurevi Projesi	Altyapı	Bingöl	Bingöl'de huzurevi bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra ilimizde yaşlıların huzurlu vakit geçireceği ortamlar da kısıtlıdır. Yaşlı vatandaşlarımızın yaşam kalitelerinin artırılması gerekmektedir.	Kamu Yatırımı- Özel Sektör

Bingöl Kentpark Projesi	Turizm	Bingöl	110.000 m2 alan üzerinde AVM ile birlikte inşa edilecek 5 yıldızlı termal otel ve kongre merkezi, su ve eğlence parkı, spor sahaları, yeşil alan ve yapay göl yer alacaktır. Termal su kaynağı sahada kullanıma hazır durumda olup yap-işlet-devret modeli için gerekli izinler alınmış ve imar çalışmaları tamamlanmıştır.	Özel Sektör
Bingöl Yeni Tekstil Kent Projeleri	Tekstil	Bingöl	Bingöl ilinin 6. Bölge teşviklerinden yararlanması neticesinde il, tekstil yatırımcıları için oldukça cazip gözükmemekte ancak yeni yatırımcılar için uygun tesis bulunmasında zorluklar yaşanmaktadır. Bu noktadan hareketle Bingöl ili Solhan ilçesinde 3 adet 2000 m ² 'lik ve Bingöl OSB'de 5 adet 2000 m ² 'lik yapılması planlanan yeni tekstil kentler ile birlikte Bingöl'deki istihdam oranının da yükseltilmesi amaçlanmaktadır.	Güdümlü Proje
Bingöl-Erzurum & Bingöl-Diyarbakır Yollarının Tamamlanması	Altyapı	Bingöl	Bingöl ili Doğu-Kuzey Doğu Anadolu Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesini birbirine bağlayan bir kavşak noktasındadır. Bu kapsamda yoğun kullanıma sahip Bingöl-Erzurum ve Bingöl-Diyarbakır yollarının tamamlanması aciliyet arz etmektedir. Bu yolun tamamlanması hem kışın yoğun kar alan ilin ulaşımının sağlıklı bir şekilde sağlanması hem de bölgeler arası ve sınır komşularına olan ticaretin gelişimi açısından büyük öneme sahiptir.	Kamu Yatırımı
Ceviz Paketleme Tesisi	Tarım- Sanayi	Bingöl	Son yıllarda, Bingöl ilinde özellikle ceviz alanında 2011 yılında başlatılan 5 yıl Yılda 500 bin Ceviz Eylem Planı kapsamında önemli gelişmeler yaşanmıştır. 2011-2018 yılları arasında toplamda 245 ceviz kapama tesisi kurulmuş, 170 bine yakın fidan dağıtımı yapılmıştır. İlin ceviz konusundaki potansiyelinin daha da iyi bir şekilde değerlendirilmesi için ceviz paketleme tesisi kurulması gerekmektedir.	Özel Sektör
Çapakçur Vadisi Kentsel Dönüşüm Projesi	Altyapı	Bingöl	İlimizde de uzun zamandır gündemde olan Çapakçur Vadisi'nin dönüşüm projesi kapsamında rekreasyon alanları ile birlikte villa tipi konut yapılması da planlanmaktadır. Bu kapsamda ilimiz bir yaşam alanına kavuşacaktır.	Özel Sektör / Kamu

Demir Zenginleştirme Tesisleri	Sanayi	Bingöl	Başta, Bingöl ili Genç ilçesindeki demir madeni yatakları olmak üzere önemli yer altı kaynaklarına sahip olan ilde kırsal alandaki güvenlik sorunları ve maden rezervleriyle ilgili yetersiz bilgi nedeniyle kaynaklar günümüze kadar ekonomiye yeterince kazandırılmamıştır. Genç İlçesi Servi Bölgesindeki iki ocaktan çıkarılan demir cevheri çoğunlukla zenginleştirme ya da başka herhangi bir işleme tabi tutulmadan doğrudan satılmaktadır. Bu madenlerin katma değerinin artırılmasını sağlamak için, demir zenginleştirme ve işleme tesisleri kurulması gerekmektedir.	Özel Sektör
Deri Fabrikası	Sanayi	Bingöl	Bingöl ilinde SÜTAŞ yatırımı ile birlikte hayvancılık konusunda atılım yaşanacak olup Bölgede mevcuttakilere ek olarak 94.000 civarında büyükbaş hayvan varlığı oluşması beklenmektedir. Bu kapsamda da yılda 7500 ton karkas et arzı söz konusu olacaktır. Bu sebeple ortaya çıkacak hayvan derilerinin de değerlendirilebileceği bir fabrikanın kurulması gerekmektedir.	Özel Sektör
Hesarek Kayak Tesisleri 5 Yıldızlı Otel	Turizm	Bingöl	Bingöl ilinin önemli turistik noktalarından biri olan Hesarek Kayak Tesislerinin konaklama imkanları oldukça kısıtlıdır. Burada yapılacak 5 yıldızlı otel ile bu imkanlarda iyileşme ve tesislerin ziyaretçi sayısında artış yaşanacak ve ilin kalkınmasına katkı sağlanacaktır.	Özel Sektör
Ilıcalar Beş Yıldızlı Termal Otel	Turizm	Bingöl	Bingöl ili Ilıcalar beldesindeki jeotermal kaynağın daha iyi bir şekilde değerlendirilmesi ve ilin turizm potansiyelinin artırılması amacıyla Ilıcalar'da beş yıldızlı termal otel kurulması ihtiyacı bulunmaktadır.	Özel Sektör
Jeotermal Sera Yatırımı	Tarım	Bingöl	Bingöl ilinin jeotermal potansiyelinin sadece turizm alanında değil tarım alanında da kullanılabileceği değerlendirilmekte olup halihazırda faaliyet gösteren termal tesislerin atık sularının ve atıl durumdaki jeotermal suların seralarda kullanılması önerilmektedir. Bu kapsamda en az 20 dönüm jeotermal ve güneş enerjisini kullanabilen sera yapılması gerekmektedir.	Özel Sektör

Organik Arıcılık Yatırımı	Tarım- Hayvancılık	Bingöl	Bingöl ilinde doğal yapısı bozulmamış alanların varlığı ve zengin florası, organik bal yetiştiriciliği açısından elverişlidir. Bu potansiyelin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda 500 kovanlı organik bal yetiştiriciliği yatırımlarının hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bunun Bingöl'deki arıcılığın katma değerini yükselteceği değerlendirilmektedir.	Özel Sektör
OSB Genişleme Çalışmaları	Altyapı	Bingöl	Bingöl OSB 72 hektar alan üzerine kurulmuş olup hali hazırda 47 parselden 27 adedi fiili olarak üretim gerçekleştirilmekte ve yaklaşık 500 kişi istihdam edilmektedir. Bingöl OSB'nin mevcut alanına ek olarak 92,4 Ha alan üzerinde genişleme çalışmaları başlatılmış olup Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından çalışmaların onaylanarak ödenek ayrılması gerekmektedir.	Kamu Yatırımı
Özel Hastane Yatırımı	Sağlık	Bingöl	Bingöl ilinde mevcut bir adet özel hastane olmakla birlikte ihtiyaca cevap vermediğinden yeni bir özel hastane yatırımı kurulması gerekmektedir.	Özel Sektör
Tarım Makinaları İmalat Tesisi	Sanayi	Bingöl	Bingöl ilinde SÜTAŞ yatırımına paralel olarak hayvancılığın yaygınlaşması ile birlikte tarımla ilgili süt sağım makineleri, süt tankları, silaj biçme ve paketleme makineleri gibi çeşitli makinaların kullanımında da artış yaşanacaktır. Bu makinaların imalatının yapılacağı bir tesis ile Bingöl'deki tarım sektörüne dinamizm kazandırılabilceği değerlendirilmektedir.	Özel Sektör
Taşıt Bakım Onarım Servisi	Sanayi	Bingöl	Bingöl ilindeki büyük taşıtların (tır, çekici, kamyon vb.) bakım ve onarımına yönelik herhangi bir servis sağlayıcısı bulunmamaktadır. Bu alanda bugüne kadar ihtiyaç duyulmamakla birlikte SÜTAŞ yatırımı ile birlikte en az 200 filoluk nakliye hizmeti gerekecektir. Bu sebeple de ildeki bahsi geçen taşıtların sayısı artacak olup bu araçların bakım onarımlarına yönelik servisin kurulması gerekmektedir.	Özel Sektör

Biyogaz Üretim Tesisi	Sanayi	Elazığ	Son dönemde Banvit'in yatırımı ile Elazığ, kanatlı et üretim sektöründe Türkiye'de önemli bir üs haline gelmiştir. Elazığ'da toplam 5 milyon baş/dönem yumurta ve et tavuğu mevcuttur. Ayrıca ayrıca yaklaşık 200.000 baş üzerinde sığır hayvan varlığı mevcuttur. Söz konusu hayvansal atıkların işlenerek enerji ve organik gübreye dönüştürecek biyogaz tesisi için uygun girdi koşulları mevcuttur.	Özel Sektör
Harput Teleferik Hattı Projesi	Turizm	Elazığ	Çağlar boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış tarihi öneme sahip Harput'a teleferik yapılarak turizm açısından cazibesinin artırılması amaçlanmaktadır.	Kamu / Özel Sektör
Jeotermal Seracılık	Tarım-Seracılık	Elazığ	Elazığ Merkez İlçede tespit edilen yüksek potansiyelli jeotermal su kaynağı bölgede seracılık faaliyetlerini mümkün kılmaktadır.	Özel Sektör
Krom İşleme Tesisi	Madencilik	Elazığ	Elazığ krom yer altı kaynaklarına sahip dünyadaki en önemli merkezlerden biridir. Dünya krom piyasasında önemli bir yeri olan Eti Krom Tesisleri Elazığ'da yer almaktadır, bu sektörde yapılacak olan krom işleme tesisleri için yüksek potansiyelde hammadde Elazığ'da bulunmaktadır.	Özel Sektör
Mermer Atıklarından Yapı Malzemeleri Üretimi	Sanayi	Elazığ	Elazığ mermer sektörü, hem bünyesinde barındırdığı mermer türleriyle hem de mevcut rezerv potansiyeli ile yatırımcılar için önemli fırsatlar sunmaktadır. Elazığ'da çok sayıda mermer çıkarma ve işleme tesisi mevcuttur, sektörde Türkiye'de başı çeken iller arasındadır. Ortaya çıkan mermer atıklarının geri kazanımı sağlayacak ve tuğla blok, seramik, çimento, boya, cam, yapı malzemesi, v.b. alanlarda kullanımı için mermer atıkların mamül ve ya yarı mamül dönüşümünü sağlayacak tesis yatırımına ihtiyaç vardır.	Özel Sektör
Sivrice Hazar Gölü Tatil Köyü	Turizm	Elazığ	Bölgede Hazar Gölü ve hemen yanındaki Hazar Baba Dağı ile yaz ve kış turizminde önemli potansiyele sahiptir. Hazar Gölü kenarında özellikle üst-orta gelir grubundaki insanlara hitap eden bir tatil köyü yatırımına ihtiyaç vardır.	Özel Sektör

Outlet AVM ve Yöresel Ürünler Satış Merkezi	Hizmet	Elazığ Merkez	Doğu ile Batı arasında önemli bir kavşak niteliğinde olan Elazığ'da güney çevre yolu üzerinde ilin yöresel ürünlerinin satış ve tanıtımının yapılacağı, il merkezine uğramadan geçen araçların alışveriş yapabileceği, bölgede aktivitesi bulunmayan markaların yer alacağı bir alışveriş merkezi yatırımının faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Yatay mimari ile oluşturulacak merkez, şehir merkezlerinde yapılan AVM'lerin gelecek projeksiyonunda fonksiyonlarını yitirmeye müsait olduğu ve sektörde beklenen %2 civarında büyüme oranı göz önüne alındığında ilin ekonomisine fayda sağlayacak ve sürdürülebilir nitelikte bir yatırım olacağı değerlendirilmektedir.	Özel Sektör
Savunma Sanayi Hassas Makine Parça İmalatı	Makine ve Teçhizat İmalatı	Elazığ Merkez	Yatırım kapsamında savunma sanayiye yönelik hassas makine parça imalatı yapılacaktır. *Fason Üretim: Savunma Sanayide faaliyet gösteren üst yüklenicilere (MKE, Roketsan; Aselsan, TAI, Özel sektör firmaları, vb.) fason imalat yapılacaktır. *Spesifik Üretim: Savunma Sanayiye yönelik belirli bir ürün grubuna yoğunlaşarak bu alanda üretim yapılacaktır. *ARGE ve Prototipleme: Savunma Sanayiye yönelik üst ve alt yüklenicilere yönelik özgün mühendislik ve prototipleme hizmeti verilecektir. 2018 CMDP kapsamında Elazığ OSB'de desteklenen Endüstriyel Tasarım, Prototip ve Ar-Ge Merkezi'nde yürütülecek faaliyetleri tamamlayıcı nitelikte bir özel sektör yatırımı olarak planlanmaktadır.	Özel Sektör

Jeodry Yöntemiyle Kurutulmuş Meyve ve Sebze Üretim Tesisi	Gıda Sanayi	Elazığ Merkez, Elazığ Karakoçan	Elazığ Merkez İlçe Cip Köyü'nde 58 C'lik jeotermal su kaynağı tespit edilmiştir. Söz konusu su kaynağının değerlendirilmesi amacıyla otel ve termal seracılık projeleri ile ilgili çalışmalar devam etmektedir. Bu sektörlerdeki yatırımlarda kullanılan termal suyun reenjekte edilmeden önce, son zamanlarda meyve ve sebze kurutulmasında kullanılan Jeodry tekniği ile meyve ve sebzelerin kurutulacağı bir tesis kurulması planlanmaktadır. Elazığ ve bölgesinin yüksek potansiyeldaki meyve ve sebze üretimi göz önüne alındığında özellikle katkısız ve doğal kurutulmuş meyve-sebze üretimi ve paketlenmesinin yapılacağı bu tesis yer altı kaynaklarımızın da daha verimli kullanılmasına imkan sağlayacaktır. Bu tesiste ayrıca Elazığ'ın Coğrafi İşaret tescilli Elazığ Orciği üretimi de mümkün olacaktır. Üzüm şırası ve cevizden yapılan Elazığ Orciği, anlaşıldığı üzere sadece mevsimsel olarak üzüm bağ bozumu mevsiminde (Eylül-Ekim) üretilmektedir. Ancak üzüm şırası konsantresi elde edilerek soğuk hava depolarında saklanması durumunda yılın her ayında Jeodry tekniği ile Elazığ Orciği kurutulmasına ve dolayısıyla üretilmesine imkan olacaktır. Ayrıca, bölgemizde yaygın bir şekilde yetişen tıbbi aromatik bitkilerin kurutulup paketlenmesi işlemleri de bu tesiste yapılabilecektir.	Özel Sektör
---	-------------	---------------------------------	---	-------------

Sivrice Ekolojik Köy Tatil ve Rehabilitasyon Merkezi	Turizm	Elazığ Sivrice	Elazığ'ın Sivrice İlçesinde yer alan Hazar Gölü ve hemen yanı başında göl manzarası ile kayak imkanı sunan Hazarbaba Dağı ve Kayak Merkezi turizm sektöründe önemli bir potansiyele sahiptir. Yaz aylarında Hazar Gölü çevresi yaz turizmine yönelik önemli bir cazibe merkezi olurken, kış aylarında da Hazarbaba Kayak Merkezi bölge turizminde önemli bir yer alacak yoğunluğa sahip olmaktadır. Bölgenin özellikle doğası, temiz havası ve manzarası ziyaretçileri cezbetmektedir. Ancak bölgede üst seviyede hizmet verecek turistik tesislerin eksikliği aşikardır. Hazarbaba Dağı'nda ekolojik köy konseptinde kurulacak olan konaklama tesisi bölgenin önemli bir ihtiyacını karşılayacaktır. Kış aylarında kayak merkezindeki ziyaretçilerin konaklama taleplerine cevap verecek olan ekolojik köy aynı zamanda yaz-kış doğa turizmine hizmet edecektir ve altyapı ve yatırımların talebi karşılayamayacak ölçüde yetersiz olmasından dolayı yıl içerisinde kısa olan turizm sezonunu tüm yıla yayma imkanı sağlayacaktır. Tesiste yer alacak olan rehabilitasyon merkezi, özellikle yaşlılara yönelik sağlık turizmi hizmetleri sunacak bir merkez olacaktır.	Özel Sektör
Ayakkabı İmalatı	Sanayi	Malatya	Türkiye'nin 500 milyon çift üretim kapasitesi olduğu bilinmektedir. 2017 yılında üretilen toplam ayakkabı çifti sayısı 360.936.021'dir. 6. Bölge teşviklerinin sunduğu imkanlar ile 350 dolar/ay seviyelerinde işçilik maliyeti ile emek yoğun ayakkabıcılık sektörünün üretim girdileri düşünüldüğünde Malatya rekabetçi ve yatırım için elverişli bir yer olarak değerlendirilmektedir.	Özel Sektör
Dondurulmuş Sebze ve Meyve İşleme	Gıda Sanayi	Malatya	Malatya, başta kayısı olmak üzere, üzüm, kiraz, elma gibi meyvelerin ve sulanabilir geniş tarım arazilerinde yetiştirilebilen sebzelerin kurutularak ve dondurularak işlenmesine elverişli, bu konuda yatırımcıların tercih ettiği bir üretim üssüdür. 6. Bölge teşvikleri ile cazip yatırım fırsatları sunmaktadır.	Özel Sektör

Entegre Kumaş Üretim Tesisi	Sanayi	Malatya	Yapılan fizibilite çalışmaları neticesinde iplik girdi olmak üzere boyanmış/aprelenmiş örme kumaşın nihai ürün olarak çıkacağı Malatya'da entegre tesis yatırımının, iyi bir pazarlama ağının kurulması şartı ile yatırım geri dönüş süresi batısındaki illere nazaran oldukça kısadır. Türkiye pamuk işlemede Çin ve Hindistan ile birlikte dünyada önde gelen ülkeler arasındadır.	Özel Sektör
Kenevir İşleme Tesisi	İmalat Sanayi (Kozmetik, medikal, tekstil vb.)	Malatya	Üretim izni verilen 19 ilden biri olarak OSB'de kurulacak tesisler için 6. Bölge teşvikleri ile cazip yatırım fırsatı sunmaktadır. Hali hazırda yerli ve yabancı yatırımcılar ile görüşülmektedir.	Özel Sektör
Metal Mutfak Eşyaları Yatırımı	Sanayi	Malatya	Türkiye metal mutfak eşyaları sektörünün miktar bazında toplam satışlarının %95'i yerli ürünlerden oluşmaktadır. Satışlarda ithal ürünlerin payı sadece %5'tir. Sektörün toplam satışlarının %25'ini ihracat, %75'ini iç satışlar oluşturmaktadır. 6. Bölge teşviklerinin sunduğu imkanlar ile 350 dolar/ay seviyelerinde işçilik maliyeti ile üretim girdileri düşünüldüğünde, Ayakkabı imalatı sektörü için Malatya rekabetçi ve yatırım için elverişli bir yer olarak değerlendirilmektedir.	Özel Sektör
Malatya Gastronomi Sokağı	Gıda	Malatya / Yeşilyurt	Malatya'nın her geçen gün daha fazla tanınan zengin yemek kültürünü daha kapsamlı ve bir arada sunan butik dükkânların ve yöresel aşçı yetiştirmek üzere Malatya Mutfak Akademisi'nin olduğu bir gastronomi sokağının oluşturulmasının ulusal ve uluslararası tanıtımda etkin rol oynayacağı değerlendirilmektedir.	Güdümlü Proje

Orta Ölçekli Sanayi Sitesi Projesi	Sanayi	Malatya / Yeşilyurt	Malatya’da küçük sanayi sitelerinde çeşitli sektörlerde nihaiürün/yarı mamul üreten ya da OSB’deki firmaların çeşitli makine aksamalarını, sarf malzemelerini üreten ve büyüyerek küçük sanayi sitesi ölçeğinden çıkmak isteyen üretici firmalar, Organize Sanayi Bölgelerinde faaliyet gösterecek büyüklük ve altyapıya erişmediğinden üretim yeri bulma zorluğu çekmektedir. Mevcut KSS’lerdeki küçük işlik alanları ve OSB’lerdeki yüksek yatırım maliyetleri arasında sıkışan bu işletmeler için genel anlamda altyapı maliyetlerini azaltmak, yedek parça üreten firmaları OSB firmalarının tedarik zincirlerine entegre etmek, ortak yemek/servis hizmetleri, ortak sosyal alanlar gibi imkânları da barındıracak daha organize bir yapıya büründürmek ve ihtisaslarına göre üretici firmaları OSB üretim alanında toplamak amaçlanmaktadır.	CMDP
Süt Toplama Merkezi	Gıda	Malatya	Malatya’da süt sığırcılığının devamını sağlamak için süt toplama merkezi ile soğuk zincirin oluşturulması amaçlanmaktadır.	Kamu/Süt Birliği /Ticaret Borsası
Yeşilyurt Belediyesi Şahintepesi Teleferik Projesi	Turizm	Malatya	Malatya’nın iki merkez ilçesinden biri olan Yeşilyur’ta, doğal güzellikleri, kültürü, gastronomisinin ekonomik bir gelir haline dönüştürülmesinde Teleferik Projesi’nin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.	Kamu Yatırımı
İpekböceği Yetiştiriciliği Çiftliği	Tarım	Tunceli	Tunceli’de Coğrafi İşaret Tescilli Ulukale dut yetiştiriciliği Çemişgezek ve Hozat İlçelerinde yaygın bir şekilde organik olarak yapılmaktadır. Kimyasal ilaç ve gübre kullanımının çok az olması nedeni ile toprakların kalıntı yönünden temiz olması ve bölgede geniş arazilerin bulunması İpek Böceği yetiştiriciliğini cazip kılmaktadır.	Özel Sektör

Tunceli Sarımsağı Yetiştiriciliği Yatırımı	Tarım	Tunceli	Koruma altında olan Coğrafi İşaret Tescilli Tunceli Dağ Sarımsağı Kültür ortamında yetiştirilebilir. Mevcut durumda 2 üretici tarafından üretimi yapılmakta ve 2 yılda bir ürün elde edilmektedir. Tunceli Sarımsağı 1. Yılda tohum, 2 yılda ise ürün verir. Üretimi her ne kadar 2 yıllık süreci kapsasa da arz talep dengesizliği ve gelirinin yüksek olması yatırımı cazip kılmaktadır.	Özel Sektör
Konsept Otel Yatırımı	Turizm	Tunceli/Merkez	Tunceli; doğasıyla, doğal ve kültürel zenginliğiyle turizmin dört mevsime yayıldığı bir ildir. Özellikle bahar ve yaz mevsimlerinde konaklama talepleri karşılanamamaktadır.	Özel Sektör
Termal Suyun Merkeze Taşınması	Turizm	Tunceli/Merkez	Tunceli Merkez'e 2,5 km uzaklıkta MTA ve Tunceli İl Özel İdaresi tarafından yapılan sondaj çalışmalarında ilk etapta 40 derece sıcaklıkta termal kaynak bulunmuştur. Sondaj çalışmaları devam etmektedir. Termal su şehir merkezine kamu kaynakları ile taşınıp, termal otel için kullanılabilir.	Kamu Yatırımı
Min 4 Yıldızlı Termal OTEL	Turizm	Tunceli/Merkez	Tunceli İl Özel İdaresi tarafından şehir Merkezine taşınan termal su kaynağını kullanacak Min. 4 Yıldızlı ve Genel havuzların yanı sıra ailelerin kullanımına özel Vip havuzların yer aldığı Termal Otel konseptine ilde ihtiyaç duyulmaktadır.	Özel Sektör
Min. 4 Yıldızlı Otel Yatırımı	Turizm	Tunceli/Merkez	Tunceli; doğasıyla, doğal ve kültürel zenginliğiyle turizmin dört mevsime yayıldığı bir ildir. Özellikle bahar ve yaz mevsimlerinde konaklama talepleri karşılanamamaktadır.	Özel Sektör

Munzur Vadisi Macera Parkı	Turizm	Tunceli/Merkez	Turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi	Özel Sektör
Tunceli İŞGEM	Bilişim	Tunceli/Merkez	Tunceli’de bir İş Geliştirme Merkezi oluşturarak KOBİ’lerin ihtiyaç duyduğu yönetim danışmanlığı desteği, uygun koşullarda iş yeri mekânı, ortak ofis ekipmanı ve ofis hizmetleri sunarak girişimciler için en kritik zamanlar olan ilk yılların sağlıklı bir şekilde atlatılması ve KOBİ’lerin büyümelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.	Kamu Yatırımı
Tunceli Çağrı Merkezi	Bilişim	Tunceli/Merkez (OSB)	Tunceli Organize Sanayi Bölgesinde yapılan ve atıl durumda olan çağrı merkezinin aktifleştirmesi planlanmaktadır.	Özel sektör
Tunceli Tekstilkent	İmalat	Tunceli/Merkez (OSB)	Terör kaynaklı Olumsuz imaj, Coğrafi Dezavantaj, Çalışma Kültürünün zayıf olması, fason imalatın karlılığının düşük olması, bina maliyetlerinin yüksek olması gibi nedenlerden dolayı yatırımcılar ilimizi tercih etmemektedirler. Mevcut durumda faaliyet gösteren firmalar uygun çalışma ortamları bulamadıkları için verimsiz çalışmaktadırlar. Bu firmaların bölgemizde kalıcı olmasını ve bölge insanını istihdamını sağlaması için tekstil kent altyapısı oluşturulması planlanmaktadır.	Kamu Yatırımı (Emlak Bank)

Nadir Toprak Elementleri Uygulama ve Araştırma Merkezi	Madencilik	Tunceli/Merkez Munzur Üniversitesi	Ülke olarak 2023 ve sonraki ulusal hedeflerimiz kapsamında arttırılması planlanan ileri teknolojik faaliyetlerin yanı sıra kritik öneme sahip bu hammadde kaynağının (Nadir Toprak Elementleri, NTE) araştırılması, geleceğe yönelik üretim stratejileri oluşturulması ve rasyonel ekonomik politikaların belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. NTE’lerin uluslararası politikalar üzerinde var olan stratejik gücü ve günümüzde sürekli değişen dış politika dengeleri göz önüne alındığında ülkemizin gelecekte dışa bağımlı olmadan kendi NTE ihtiyacını karşılayabilmesi elzem görülmektedir.	Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti ortaklığında finanse edilen ve T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Rekabetçi Sektörler Programına başvuru yapılmıştır.
Ovacık Biyolojik Arıtma Tesis	Altyapı	Tunceli/Ovacık	Munzur Nehri ve Vadisinin korunması amacıyla biyolojik arıtma tesisinin kurulması amaçlanmaktadır.	Kamu Yatırımı
Pertek Köprüsü	Altyapı	Tunceli/Pertek	Elazığ-Pertek-Tunceli yolu Doğu ve Güneydoğuyu Karadeniz’e bağlayan en kısa yoldur. Elazığ-Pertek karayolunun ve Pertek-Tunceli karayolunun tamamlanması sonrası Pertek ilçesinde faaliyet gösteren feribotlar ihtiyaca cevap verememektedir.	Kamu Yatırımı

6.2. YURTDIŞI FUARLAR VE ÇALIŞMA ZİYARETLERİ TABLOSU

Hedef Ülke	Ziyaret Amacı	Ziyaretin ilişkili olduğu SOP	Beklenen Fayda	Kurulması Planlanan İşbirlikleri	Ajans Katılımcı Sayısı	Ziyarete Bölgeden Katılan Firma/Kurum/Kuruluş/Kişi Sayısı
Berlin	ITB Berlin Turizm Fuarına Katılım	YÜT YKF	Bölge turizm değerlerinin uluslararası platformlarda tanıtma, lobi imkanı ve turizm projelerinde ortaklıklar geliştirebilecek kurumlarla iş ağı kurabilme imkanı	Turizmi geliştirmeye yönelik hayata geçirilecek projelerde iş birliği yapabilecek kurum/kuruluşlarla tanışma, bölgedeki turizm yatırım imkanını tanıtma	4	Ajans olarak katılım sağlanacaktır.

Irak	Re-Construct Iraq-2020 Uluslararası İnşaat Endüstrisi Fuarına Katılım	İG SOP	Haziran 2020’de düzenlenecek fuara milli katılım sağlanmaktadır. Ağaç İşleme Teknolojisi, Orman Ürünleri, Aydınlatma, Elektrik ve Elektronik, Enerji ve Güç Sistemleri , Hırdavat, El Aletleri, Isıtma, Soğutma, Havalandırma, Kapı, Pencere, Panvur, Cam, Dış Cephe Kaplama, Madencilik, Mermer, Doğal Taşlar, Mutfak, Banyo, Seramik, Yapı Malzemeleri, Teknolojileri, İş Makineleri konusunda düzenlenecek fuar ile ilimizdeki firmaların ihracatının artırılması ve hiç ihracat yapmamış bazı firmalarımızın ihracata başlaması hedeflenmektedir.	Irak, inşaat malzemeleri ihracatımızda en büyük pazarımız konumundadır. Fuar katılım sayesinde imalatçı firmalarının 200 kadar Iraklı ithalatçı firma ile tanıştırılması hedeflenmektedir.	7 adet Üretici Firma (80 m2 stant alanı kiralanması)	Türkiye’den 100’e yakın firmanın fuara katılımı beklenmektedir.
------	---	--------	--	---	---	--

Birleşik Arap Emirlikleri	GULFOOD 2020 Fuarına Katılım (16-20 Şubat 2020 Dubai)	İG SOP	Gıda sektörünün en önde gelen fuarı olan Gulfood 2020 fuarına katılım sağlayarak, gıda firmalarımızın daha sonraki yıllarda stand açarak katılımını sağlamak için ticari bilgi edinmek ve fuara katılan gıda tedarikçileri ve gıda üreticileri hakkında bilgi sahibi olmak	Fuar organizasyon firması ile irtibat sağlamak ve fuarda gıda sektöründe faaliyet gösteren önemli ithalatçı firmalar ile ticari ilişki tesis etmek hedeflenmektedir.	2	Ajans olarak katılım sağlanacaktır.
Bahreyn	Ekim 2019 döneminde Bahreyn'den bölgemize gelen Ticaret Heyeti ile kurulan ticari ilişki neticesinde, bölgemiz iş insanlarını Bahreyn'e götürerek ticari bağlantılar kurulmasını sağlamak.	İG SOP	Bölgemizde bulunan üretici firmalarımızın mal ve hizmet satması için ticari anlaşmalar yapılmasını sağlamak.	Bahreyn İş Adamları Derneğinin koordinasyonu ve planlaması ile ticari bağlantılar kurulacaktır.	2	TRB1 bölgesinden, Bahreyn İş Adamları derneğinin daveti ile 10 kadar firmanın katılımı beklenmektedir.

6.3. DÜZENLENECEK ETKİNLİKLER TABLOSU

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Fırat Teknoloji Paneli (FIRATECH)	İG SOP	TRB1 Bölgesinin ekonomisini güçlendirmek ve özellikle mühendislik ve teknoloji alanında yerleşme oranını artırmak, bölgede bulunan ilgili paydaşları kaynak israfını engelleyecek uygulamalarla donatmak, bölgenin teknolojik gelişmelere öncülük etmesini ve paylaşma yetkinliğini sağlamak ve toplumun her kesimin dahil edilmesini sağlayacak temaları teknoloji ile bir araya getirebilmek	Teknoloji ile ilgili güncel uygulamalarını paylaşması, kaynak verimliliği, teknoloji alanında başarı hikayeleri ve proje önerileri vb. ana başlıklarının profesyoneller tarafından işlenmesi	Elazığ	Fırat Üniversitesi	PPKB - EYDO	1 Ocak – 31 Aralık

Kurumsallaşma ve Dış Ticarete Uzmanlaşma Eğitimleri ve Panelleri	İG SOP	Firmaların rekabet gücünü artırmak maksadıyla alanında uzman kişilerin katılımıyla paneller / eğitimler düzenlenmesi amaçlanmaktadır.	Firmaların kurumsal kapasitesinin geliştirilerek ihracat yapabilir hale gelmeleri veya ihracatlarını artırmaları.	Malatya Elazığ Bingöl Tunceli	OSB Müdürlükleri, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, Ticaret ve Sanayi Odaları Genelde aynı katkı sağlayacaklardır	PPKB ile YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık
Uluslararası Öğrencilerin Kariyer Gelişimi	İG SOP	Uluslararası Öğrenci Potansiyelinin ihracata yönelik değerlendirilmesi	Öğrenci – Firma eşleştirmeleri yapılarak hem yabancı dillere hem de Türkçe'ye hakim olan öğrencilerin ihracat sürecine katkı sunması	Malatya Elazığ Bingöl	İnönü Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi Malatya, Elazığ ve Bingöl Ticaret ve Sanayi Odaları	PPKB ile YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık

Pazar Fırsatları Zirveleri	İG SOP	Ticaret ateşeleri ile ticaret müşavirlerinin deneyimlerinden faydalanma ve fırsatların değerlendirilmesine zemin hazırlama maksadıyla düzenlenecektir.	Firmaların Pazar ihtiyaçlarını analiz edecek bilgi birikimine kavuşarak ihracatlarını artırmaları	Malatya Elazığ Bingöl Tunceli	Ticaret ve Sanayi Odaları	PPKB ile YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık
Devlet Destekleri Bilgilendirme Faaliyetleri	İG SOP	Firmaların destek almasını sağlamak maksadıyla düzenlenecektir.	Firmaların destek olarak daha rekabet edebilir konuma gelmeleri ve ihracatlarını artırmaları	Malatya Elazığ Bingöl Tunceli	Ticaret ve Sanayi Odaları	PPKB ile YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık
Coğrafi İşaretli Ürünler Bilgilendirme Panelleri	YEG YKF	Coğrafi İşaret tesciline dair bilincin artırılması	Coğrafi işaret tescili başvurusunda artış ve tescillenmiş ürünler	TRB1 Bölgesi İlleri	Ticaret ve Sanayi Odaları, Valilikler	PPKB ve YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık
Hesarek Festivali ve Fotokampın Düzenlenmesi	YFT SOP	Bingöl kış turizmi potansiyelinin tanıtımı	Uluslararası çapta düzenlenecek organizasyon ile Bingöl'ün tanıtımı gerçekleştirilecek ve fotoğraf arşivi oluşacaktır	Bingöl	Bingöl Valiliği	Bingöl YDO	1 Ocak- 1 Nisan

İnsan Kaynağı Geliştirme Programı	YFT SOP	Turizm ve hizmet sektörü çalışanlarına yönelik mesleki ve kişisel gelişim eğitimleri	Turizm ve hizmet sektörlerinde çalışan 100 kişinin eğitime katılması	Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli	İl Valilikleri ve Ticaret Sanayi Odaları	PPKB ve YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık
Arge Mühendisleri Yetiştirme Programı	İG SOP	Arge firmaları tarafından istihdam garantili, işsiz/yeni mezun mühendislerden oluşan 25 kişilik bir gruba eğitim verilmesi	25 Arge Mühendisi yetiştirilmesi	Malatya	OSB Firmaları – Eğitim süresince yemek ve toplantı yeri giderleri	Malatya YDO	1 Ocak – 31 Aralık
Arge Merkezleri Çalışanlarına Yönelik Eğitim Programları	İG SOP	Malatya'nın önde gelen firmaların mevcut Arge Mühendislerinin yeteneklerinin geliştirilmesi	20 Arge çalışanının sıralı eğitimler alması	Malatya	OSB Firmaları – Eğitim süresince yemek ve toplantı yeri giderleri	Malatya YDO	1 Ocak – 31 Aralık
Munzur Rafting Festivali	YFT SOP	Tunceli'nin rafting potansiyelinin ve alternatif turizm türlerinin tanıtımı	50 Katılımcı 10.000 ziyaretçi Trekking rotalarının tanıtımı Kano	Tunceli	Rehberlerin ve davetlilerin ulaşım, yemek ve konaklama giderleri. Tanıtım ve materyal giderleri	Tunceli YDO	15 Haziran- 15 Temmuz

Uluslararası 2. Bingöl Binşifa Bal Festivali	YÜT YKF	Yerel ve ulusal düzeyde Bingöl Balına yönelik farkındalığın artırılması, Bölge İllerine ait yöresel ürünlerin tanıtılması, markalaşması ve pazar payının artırılması	Bingöl balının markalaştırılması, katma değerinin yükseltilmesi	Bingöl	Bingöl Valiliği Bingöl Üniversitesi Bingöl Arıcılar Birliği Bingöl Belediyesi Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	Bingöl YDO	1 Ekim – 30 Ekim
---	------------	--	--	--------	--	---------------	---------------------

Kadın Emek Çarşısının Aktifleştirilmesi Çalışmaları	YÜT YKF	İlimizdeki kadın istihdamını arttırmak, kadınların kendi imkanları ya da çeşitli kurumların bünyesinde ürettikleri ürünlerin pazarlanmasını sağlamak ve bu ürünlerin markalaşarak ticarileşmesini sağlamak amacıyla kurulan Kadın Emek Çarşısı'nın aktif ve verimli olarak çalışarak ilimizin marka değerlerinden biri olması için 2018 yılında başlatılan çalışmaların sonuca ulaştırılması, Çarşının eksikliklerinin tamamlanması hedeflenmektedir.	Kadın girişimciliğinin arttırılması, markalaşma, e-ticaretin geliştirilmesi	BİNGÖL	Bingöl Belediyesi, Kadın Emek Çarşısı Yönetimi, Bingöl Valiliği	Bingöl YDO	1 Ocak – 31 Aralık
--	------------	--	--	--------	--	---------------	-----------------------

İmalat Sanayinde Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Çalışmaları	KAV YKF	İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmeler için enerji verimliliği, proses verimliliğini artırıcı uygulamalar, yalın üretim, yeşil pazarlama, toplam verimli bakım vb. konularında farkındalığın ve bilgilendirmenin sağlanması.	İşletme sahiplerinin ve yöneticilerinin kaynak verimliliği hakkında bilinçlenmeleri ve bunun için gerekli yatırımları yapmaları için ikna olmaları. Ayrıca çalışanlar da dâhil olmak üzere herkeste bilinçli tüketim anlayışının tesis edilmesi.	Malatya ve Elazığ	Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	PPKB	1 Ocak-30 Ağustos
Tarımsal Üretimde Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Çalışmaları	KAV YKF	Tarımsal sulama, gübreleme, doğru tarım uygulamaları gibi tarımsal faaliyetlerde verimliliğe odaklanması.	Verimli ve modern yöntemlerle gerçekleştirilen tarımsal faaliyetler neticesinde verimlilik artışının sağlanması.	TRB1 Bölgesi	Tarım İl Müdürlükleri (Toplantı Salonu Tahsisi)	PPKB ve YDO'lar	1 Haziran-30 Aralık
Çalışan Verimliliğini Artırıcı Eğitimler	KAV YKF	Özel sektöre yönelik çalışanların verimliliğini artırmak için bir dizi eğitim programı uygulanması.	Çalışanların aldıkları eğitimlerle verimliliklerinin artması.	TRB1 Bölgesi	Üniversite, TSO	PPKB ve YDO'lar	1 Mart-30 Aralık

ISO 50001 Enerji Yönetimi Sistemi Eğitimleri ve Enerji Yöneticisi Eğitimi ile Sanayinin İhtiyaç Duyduğu Enerji Yöneticilerinin Yetiştirilmesi	KAV YKF	Yıllık enerji tüketimi 300 TEP ve üzeri olan firmalar hedef alınarak Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik çerçevesinde enerji uzmanlarının yetiştirilmesi.	ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi ve verimlilik konusunda işletmelerin farkındalığının artırılması.	Malatya ve Elazığ	OSB, TSO, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	PPKB ve YDO'lar	1 Nisan-30 Aralık
Süt Hayvancılığının Geliştirilmesi Eğitimleri ve Bilgilendirme Toplantıları	TÜK SOP	Bölge koşullarına uygun modern süt hayvancılığına yönelik farkındalığın ve teknik kapasitesinin artırılması	Süt üretim kapasitesinin ve verimliliğin artırılması Yem üretim kapasitesinin ve verimliliğin artırılması	TRB1 Bölgesi	DAP, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, TKDK, tarımsal üretici örgütleri ile diğer ilgili STK'lar ve iş dünyasının temsilcileri	PPKB ve YDO'lar	1 Mart-30 Aralık

Tarımsal Üreticilerin ve Üretici Örgütlenmelerinin Geliştirilmesi Eğitimleri, Bilgilendirme Toplantıları	TÜK SOP	Tarımsal Üreticilerin geliştirilmesi, Üretici Örgütlenmelerinin etkinlik düzeyinin artırılması	Üretici örgütlenmesi konusunda farkındalığın artırılması, modern tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması, tarımsal üretim verimliliğinin artırılması	TRB1 Bölgesi	DAP, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, TKDK, tarımsal üretici örgütleri ile diğer ilgili STK'lar ve iş dünyasının temsilcileri	PPKB ve YDO'lar	1 Mart-30 Aralık
İyi Uygulama Örnekleri Çalışma Ziyaretleri	TÜK SOP	Kooperatifçilik ve modern tarım teknikleri açısından iyi uygulama örneklerinin üreticilerle birlikte ziyareti	Üretici örgütlenmesinin özendirilmesi, iyi uygulama örneklerinin bölgede yaygınlaştırılması	TRB1 Bölgesi	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, tarımsal üretici örgütleri, ÇKS'ye kayıtlı çiftçiler	PPKB ve YDO'lar	1 Haziran-30 Aralık

6.4. YAPILACAK ARAŞTIRMALAR, ANALİZLER, STRATEJİLER VE RAPORLAR TABLOSU

Yapılacak Araştırma/Analiz/Strateji/Raporlar	Amaç	Hazırlanış Şekli	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
Değer Zinciri Analizi	Kayısı sektöründe hammadde temininden satış sonrası hizmete kadar tüm değer faaliyetlerinin ve faaliyetler arasındaki ilişkilerin ortaya konulması, her bir faaliyet için sorunların analiz edilmesi ve değer oluşturmak için gerekli stratejilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.	Ajans eliyle / Parçacıl	Sektöre hâkim bir danışmanın rehberlik etmesi
Hazır Giyim Sektörü Yatırım ve İstihdam Trend Analizi	Bölge ekonomisine canlılık, istihdama dinamizm getiren sektörün yatırım ve istihdam trend analizi yapılarak yeni yatırımların cezbedilmesi için müdahale alanlarının belirlenmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.	Ajans eliyle / Parçacıl	Sektöre hâkim bir danışmanın rehberlik etmesi
İhracat Analiz Raporları	İllerin ihracatı artırma noktasında alacağı tedbirler ve uygulayacağı faaliyetler ile ilgili yol haritası oluşturulması amaçlanmaktadır.	Ajans eliyle	-
Turist Memnuniyet Düzeyi Anketi ve Müşteri Analizi Raporu Çalışması	Bölge illerine gelen turistlerin seyahatleri süresince aldıkları tüm hizmetlere, yaşadıkları deneyimlere ve beklentilerine dair bilgiler edinmek suretiyle verilen hizmetlerin ve turizm olanaklarının ölçülmesi, aksaklıkların ve ihtiyaçların tespit edilmesi ve	Ajans eliyle / Parçacıl	Sektöre hâkim bir danışmanın rehberlik etmesi, Anket çalışmaları, basım maliyetleri

Yukarı Fırat Bölgesi Tematik ve Alternatif rotaların belirlenmesi	TRB1 Bölgesi kapsamında tematik rotalar oluşturulması hedefi ile TRB1 Bölgesinde 'ki turizm değerlerinin analiz edilmesi, farklı ilgi odağına sahip turistlere yönelik tematik ve alternatif rotalar oluşturulması ve rota tabanlı planlamaların yapılabilmesi amacıyla “Yukarı Fırat Destinasyonu Tematik ve Alternatif rotaların belirlenmesi” hizmeti alınacaktır. Oluşturulacak tüm rotalar için detaylı anlatımlar ve haritaların da bulunduğu dijital ve basılı materyaller hazırlanacaktır.	Ajans eliyle / Parçacıl	Sektöre hâkim bir danışmanın rehberlik etmesi, Haritalama çalışmaları, basım maliyetleri, rota oluşturulması
Sağlık Turizmi Potansiyeli Analizi ve Strateji Belgesi	Bölgenin sağlık turizmi potansiyelinin ortaya çıkarılması ve bu doğrultuğa stratejiler belirlenmesi	Hizmet alımı	Strateji belgesi hazırlama ve basım maliyeti
İş Yüğü Analizi	2009 yılından beri faaliyette olan Ajansın insan kaynakları planlamasına altlık olacak şekilde bir iş yüğü analizi yapılması planlanmaktadır.	Ajans eliyle	
Program Sonrası Değerlendirme Raporu	2010 yılından beri çeşitli Mali Destek Programları, Teknik Destek, Doğrudan Faaliyet Desteği gibi konularda özel sektör, Sivil Toplum Kuruluşu ve Kamu Kurumlarına destek vermiş olan Ajansın sosyo-ekonomik etkisi bu çalışma ile analiz edilecektir.	Ajans eliyle	Basım maliyeti oluşacaktır.

TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Eylem Planı Çalışması	TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesinin mevcut durumunu tespit etmek, örgütlenmenin önündeki engelleri belirlemek, tarımsal üretici örgütlenmesinin geliştirilmesi için uygun eylem planının oluşturulması	Hizmet alımı	Tarımsal üretici örgütlenmesi ilgili Ajansın geçmiş tecrübeleri ve uzmanlığı olmaması.
Yatırım Fırsatları	İllerde kapsamlı bir şekilde oluşturulacak yatırım fırsatları tanıtım materyallerinin hazırlanması ile bölgenin tanıtımına destek olunması	Ajans eliyle	Basım maliyeti oluşacaktır.
Bingöl OSB Altyapısının Güçlendirilmesi Fizibilite Raporu	Elektrik, su, kanalizasyon gibi altyapıları eskidiği için önemli sorunlar yaşanan Bingöl OSB’de bu altyapıların yenilenmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı kredilerine başvurulacak olup, başvuru için ihtiyaç duyulan projeler, maliyet çalışmaları ve fizibilite raporu hazırlanacaktır.	Hizmet alımı	Altyapı fizibilite çalışmaları, maliyet hesapları ve uygulama projeleri konularında uzman bir firmadan hizmet alımı yapılacaktır.

6.5. KAYNAK VERİMLİLİĞİ FAALİYETLERİ

Faaliyetin Adı	Faaliyet Açıklaması	Faaliyet Takvimi
İmalat Sanayinde Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Çalışmaları	Malatya ve Elazığ'da imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmeler için enerji verimliliği, proses verimliliğini artırıcı uygulamalar, yalın üretim, yeşil pazarlama, toplam verimli bakım vb. konularla verilecek seminer ve eğitimlere Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve kaynak verimliliği konusunda uzman kişiler davet edilecek ya da uzman firmalardan hizmet alımı sağlanacaktır. Seminerler ve eğitimlere Tunceli ve Bingöl'den de katılımın sağlanması için davetler yapılacaktır.	1 Ocak -30 Ağustos
Kurumsal İşbirliklerinin Tesis Edilmesi	Konuyla ilgili çalışmalarda eş güdümlü çalışmak için Sanayi İl Müdürlüğü, Belediyeler, Üniversite, TSO gibi kurumlarla işbirliği gerçekleştirilecektir. Bu kurumlar vesilesiyle ulaşmak istenen hedef kitleye ulaşılacak ve sürdürülebilirlik sağlanacaktır.	1 Şubat -31 Aralık

"Kaynak Verimliliği" Yönetim Danışmanlık Hizmetinin Verilmesi	2020 yılında programlanacak Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı kapsamında firmaların, kurum ve kuruluşların kaynak verimliliği konusunda eğitim ve yerinde danışmanlık faaliyetleri için desteklenmesi planlanmaktadır. Üretirken ve tüketirken verimlilik anlayışı ile desteklenecek danışmanlık hizmeti kapsamında, üretim kısıtları ile enerji sarfiyatlarının tespiti, sürekli iyileştirmelerin sağlanması, işletmelerin proses haritalarının çıkarılması sağlanarak verimlilik artışı ve yalınlaşma konularında eylem planları belirlenmesi planlanmaktadır.	1 Mart -31 Aralık
ISO 50001 Enerji Yönetimi Sistemi Eğitimleri ve Enerji Yöneticisi Eğitimi ile Sanayinin İhtiyaç Duyduğu Enerji Yöneticilerinin Yetiştirilmesi	Yıllık enerji tüketimi 300 TEP ve üzeri olan firmalar hedef alınarak Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik çerçevesinde enerji uzmanları (1000 TEP üzeri işletmeler için zorunlu) yetiştirilecek ve ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi konusunda işletmelerin farkındalığı artırılacaktır.	1 Nisan -31 Aralık

Tarımsal Üretimde Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Çalışmaları	Aşağıdaki konularda bölge çiftçilerine yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme eğitimleri düzenlenecektir: - Modern tarımsal sulama sistemleri ve verimlilik -Doğru gübreleme (Türkiye’de hektar başına 85 kg etkili madde kullanılırken, bu rakam Hollanda’da 236 kg, Almanya’da 169 kg, Fransa’da 161 kg’dır. Besin maddesinin doğru tespit edilmesi, bunun doğru oranda, doğru zamanda ve doğru yerde kullanılması) -Doğru tarım uygulamaları (anız yakmama, mekanizasyon, toprak analizi, doğru ilaçlama vd.) -İyi tarım uygulamaları -Organik Tarım -vd.	1 Ocak -31 Aralık
TRB1 Bölgesi Endüstriyel Simbiyoz Yol Haritasının Belirlenmesi Analiz Çalışması	Etkin kaynak kullanımına yönelik olarak firmalar arasındaki her türlü yönetsel ve ticari iş birliğinin hayata geçirilmesi amacıyla TRB1 Bölgesi Endüstriyel Simbiyoz Yol Haritasının Belirlenmesi çalışması hayata geçirilecektir. Bu kapsamda bölgedeki üreticiler arasında ham madde, enerji, su, altyapı ve yan ürün alışverişinde ya da ortak kullanımında bulunabilecek alanların tespiti ve bunlara ek olarak uzmanlık, tecrübe paylaşımı, ekipman ve lojistik araçlarının ortak kullanımı gibi iş birliklerinin kurulabilmesi için eylem planlarının oluşturulması sağlanacaktır.	1 Haziran -30 Eylül

Tarımsal Atıkların Geri Kazanımı ve Değerlendirilmesi Analiz Çalışması	Bölgede yüksek volumlü üretilen tarımsal ürünlerin atıklarının belirlenmesi, geri kazanımı ve değerlendirilmesi konusunda mevcut uygulamaların tespiti ve ekonomik değeri artırabilecek alternatif eylem önerilerinin (geri kazanım, biyokütle enerji vb.) yer aldığı analiz çalışması gerçekleştirilecektir.	1 Eylül -31 Aralık
Süreçleri Dijitalleşmeye Uygun Olan Tarım İşletmelerinin Belirlenmesi	Bu kapsamda dijital altyapı kullanarak tarım işletmelerine ürün ve hizmet sağlayan GSM operatörleri/yazılım firmalarıyla istişarelerde bulunulacaktır. Uygun olan işletmelere reçete mahiyetinde yol haritası belirlenecektir.	1 Mart -30 Eylül
Çalışan Verimliliğini Artırıcı Eğitimler	Özel sektöre yönelik çalışanların verimliliğini artırmak için bir dizi eğitim programı uygulanacaktır. Örnek eğitim konularına aşağıda yer verilmiştir: - Etkili Zaman Yönetimi - Problem Çözme Teknikleri -Takım Çalışması ve Liderlik - Motivasyon Teknikleri -Verimlilik Arttırma ve Maliyet Düşürme - Maliyet Analiz Eğitimi -Üretim Planlama -Ofis Programları Eğitimi	1 Mart -31 Aralık